

תוכן עניינים

9	כללי	.1
10	ממצאים עיקריים	.2
10	רשויות מקומיות	.2.1
10	עיריות ומועצות מקומיות	.2.1.1
11	מועצות אזוריות	.2.1.2
14	דמוגרפיה	.2.2
14	אחוז גידול האוכלוסייה	.2.2.1
16	נישאים ומתגרשים	.2.2.2
16	מאזן הגירה פנימית	.2.2.3
17	צפיפות אוכלוסייה	.2.2.4
17	אוכלוסייה במוסדות לינה	.2.2.5
18	בריאות ותוחלת חיים	.2.2.6
19	שכר ורווחה	.2.3
19	מקבלי דמי אבטלה	.2.3.1
19	ילדים ששולמו בגינם קצבאות	.2.3.2
20	מקבלי גמלת הבטחת הכנסה	.2.3.3
20	מבוטחים בקופות חולים	.2.3.4
21	שכר ומדד אי-השוויון (ג'יני)	.2.3.5
22	מים	.2.4
23	פסולת	.2.5
26	חינוך והשכלה	.2.6
26	תלמידים בכיתות בחינוך היסודי והעל-יסודי	.2.6.1
26	אחוז הזכאים לתעודת בגרות מסך כל תלמידי כיתות יב	.2.6.2
27	השכלה גבוהה	.2.6.3
28	עובדי הוראה	.2.6.4
28	בנייה ודיור	.2.7
28	תאונות דרכים	.2.8
28	אחוזי הצבעה	.2.9
29	עמדות הציבור (על-פי ממצאי הסקר החברתי לשנת 2018)	.2.10
30	נתוני סקר כוח אדם	.2.11
32	נתוני סקר הוצאות משק בית	.2.12
33	נתוני ביצוע תקציב של הרשויות המקומיות	.2.13
33	תקבולים	.2.13.1
37	תשלומים	.2.13.2
40	מונחים, הגדרות והסברים	.3
40	כללי	.3.1

40	.....סיווג הרשויות המקומיות	3.1.1
40	.....סיווג היישובים	3.1.2
42	.....שינויים במועצות אזוריות	3.1.3
42	.....ממוצע מרחקים במועצות אזוריות	3.1.4
43	.....דמוגרפיה	3.2
43	.....אוכלוסייה	3.2.1
44	.....קבוצת אוכלוסייה ודת	3.2.2
44	.....גידול האוכלוסייה	3.2.3
45	.....אוכלוסייה מוסדית	3.2.4
46	.....תחלואה ואשפוז	3.2.5
46	.....גורמי סיכון והתנהגויות	3.2.6
47	.....שכר ורווחה	3.3
47	.....מקבלי דמי אבטלה (ממוצע חודשי)	3.3.1
47	.....מקבלי קצבת זיקנה ושאימים	3.3.2
48	.....מקבלי גמלת הבטחת הכנסה	3.3.3
48	.....מקבלי גמלת סיעוד	3.3.4
48	.....מקבלי גמלאות: נכות כללית, ניידות, נכות מעבודה ותלויים	3.3.5
49	.....משפחות המקבלות קצבאות בגין ילדים עד גיל 18	3.3.6
49	.....מבוטחים בקופות החולים	3.3.7
50	.....שכירים ועצמאים	3.3.8
52	.....חינוך והשכלה	3.4
56	.....בנייה ודיור	3.5
57	.....תשתיות ושירותים עירוניים	3.6
57	.....כבישים	3.6.1
58	.....צינורות	3.6.2
58	.....פסולת מוצקה ביתית, מסחרית וגזם	3.6.3
59	.....מים	3.7
60	.....תחבורה	3.8
60	.....כלי רכב	3.8.1
60	.....תאונות דרכים	3.8.2
61	.....מורשעים בדין במשפטים פליליים	3.9
64	.....נתוני ביצוע התקציב	3.10
64	.....התקציב הרגיל	3.10.1
68	.....התקציב הבלתי רגיל	3.10.2
68	.....מגבלות הנתונים	3.10.3
68	.....חיובי ארנונה לפי סוג נכס	3.11
70	.....מדד חברתי-כלכלי	3.12

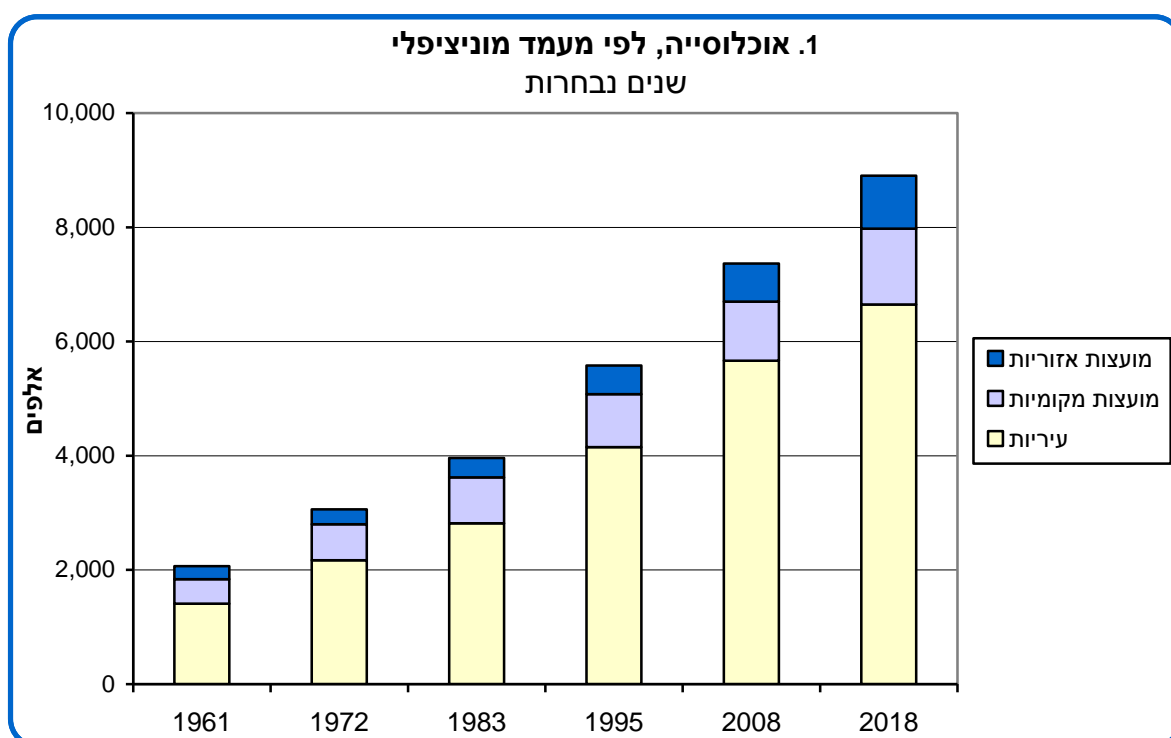
71	מדד פריפריאליות	3.13
71	מדד קומפקטיות	3.14
72	עמדות הציבור כלפי נושאים שונים (הסקר החברתי 2018)	3.15
73	שימושי קרקע	3.16
75	נתוני סקר כוח אדם	3.17
79	נתוני סקר הוצאות משק בית	3.18
79	נספחים	3.19
79	איגודי הערים	3.19.1
79	ועדות לתכנון ולבנייה	3.19.2
79	מפתח יישובים במועצות אזוריות	3.19.3
80	מקורות	4
80	כללי	4.1
80	דמוגרפיה	4.2
80	שכר ורווחה	4.3
81	חינוך והשכלה	4.4
81	בנייה ודיור	4.5
81	תשתיות ושירותים עירוניים	4.6
82	מים	4.7
82	תחבורה	4.8
82	מורשעים בדין במשפטים פליליים	4.9
82	נתוני ביצוע התקציב	4.10
83	חיובי ארנונה לפי סוג נכס	4.11
83	מדד חברתי-כלכלי	4.12
83	מדד פריפריאליות	4.13
83	מדד קומפקטיות	4.14
83	עמדות הציבור כלפי נושאים שונים – מתוך הסקר החברתי 2018	4.15
83	שימושי קרקע	4.16
84	שיטות	5
84	כללי	5.1
84	דמוגרפיה	5.2
85	בנייה ודיור	5.3
85	תשתיות ושירותים עירוניים	5.4
86	התקציב הרגיל	5.5

1. כללי

הפרסום כולל נתונים פיזיים בתחומים: דמוגרפיה, חינוך, רווחה, תשתיות, תחבורה, בנייה, מים ועוד, ונתונים כספיים לשנת 2018. הנתונים בפרסום מוצגים על-פי המעמד המוניציפלי בסוף שנת 2018.

בחלקו הראשון של הפרסום מוצגים נתונים עיקריים, נתונים מסכמים ונתונים השוואתיים לכל הרשויות.

בחלקו השני של הפרסום מוצגים נתונים ברמת הרשות המקומית, המהווים את פרופיל הרשות. בתחילתו של חלק זה מובאים נתונים מסכמים לפי מעמד מוניציפלי: כלל ארצי, עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות, ובהמשך מובאים נתונים לכל אחת מהרשויות.

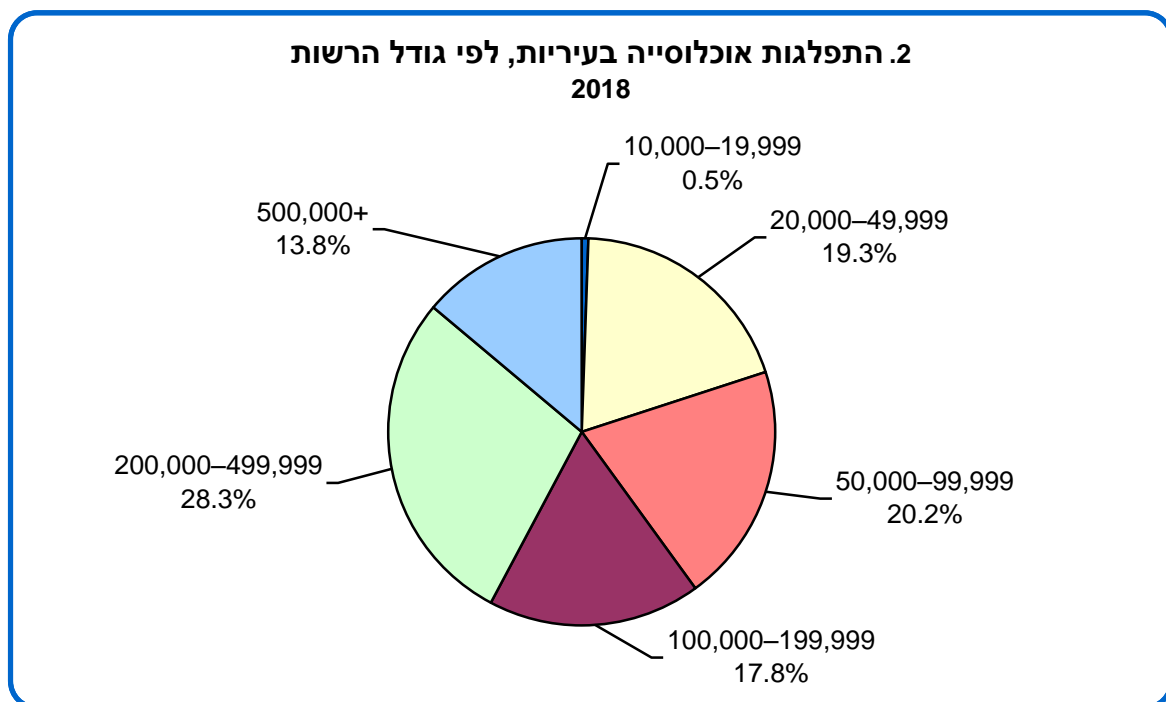
2. ממצאים עיקריים

2.1. רשויות מקומיות

בשנת 2018 היו בישראל 255 רשויות מקומיות (למעט שתי מועצות מקומיות תעשייתיות: נאות חובב ומגדל תפן), שכללו 77 עיריות, 124 מועצות מקומיות ו-54 מועצות אזוריות. האוכלוסייה בישראל בסוף שנת 2018 מנתה 8,967.6 אלף תושבים.¹ יחס התלות הממוצע בין האוכלוסייה הנתמכת לאוכלוסייה התומכת ברמה הארצית הוא 918 לאלף תושבים בלתי תלויים. כ-74.7% מהאוכלוסייה התגוררה בתחומי העיריות, כ-14.9% במועצות מקומיות, וכ-10.4% במועצות אזוריות.² חלקה של האוכלוסייה המתגוררת בתחומי העיריות גדל במשך השנים מ-59% (ב-20 עיריות) בשנת 1951 ל-67% (ב-29 עיריות) בשנת 1970, וכאמור, ל-74.7% (ב-77 עיריות) בשנת 2018.

2.1.1. עיריות ומועצות מקומיות

ב-77 עיריות התגוררו בסוף שנת 2018 כ-6,647.8 אלף תושבים. יחס התלות הממוצע בין האוכלוסייה הנתמכת לאוכלוסייה התומכת הוא 908 לאלף תושבים בלתי תלויים, ושיעור מאזן ההגירה הפנימי לאלף תושבים בעיריות הוא שלילי (-2.0).

ב-124 מועצות מקומיות התגוררו בסוף שנת 2018 כ-1,328.8 אלף תושבים, יחס התלות הממוצע בין האוכלוסייה הנתמכת לאוכלוסייה התומכת הוא 891 לאלף תושבים בלתי תלויים, ושיעור מאזן ההגירה הפנימי לאלף תושבים³ הוא חיובי (7.1).

¹ כולל את הגרים מחוץ ליישובים.

² אוכלוסיית המועצות האזוריות כוללת את הגרים מחוץ ליישובים למעט הפזורה הבדווית בדרום.

³ חישוב שיעור לאלף תושבים הוא ביחס לאוכלוסייה הממוצעת (ולא ביחס לאוכלוסייה בסוף שנה).

2.1.2 מועצות אזוריות

בסוף שנת 2018 התגוררו ב-54 מועצות אזוריות כ-928.6 אלף תושבים ב-1,011 יישובים. 57.3% מהתושבים המתגוררים במועצות אזוריות חיים במושבים ובקיבוצים. יחס התלות הממוצע בין האוכלוסייה הנתמכת לאוכלוסייה התומכת הוא 993 לאלף תושבים בלתי תלויים, ושיעור מאזן ההגירה הפנימי לאלף תושבים במועצות אזוריות הוא חיובי (11.9).

לוח א. יישובים במועצות אזוריות, לפי צורת יישוב, 2018

התפלגות האוכלוסייה באחוזים	מספר יישובים	צורת יישוב	סמל צורת יישוב(1)
100.0	1,011	סך הכל	-
		יישובים עירוניים, יהודיים	180
6.5	9	9,000–5,000 תושבים	
		יישובים עירוניים, יהודיים	190
11.2	37	4,999–2,000 תושבים	
		יישובים עירוניים, מושבים	191
1.1	5	4,999–2,000 תושבים	
		יישובים עירוניים, מושבים שיתופיים	192
0.3	1	4,999–2,000 תושבים	
		יישובים עירוניים, קיבוצים	193
0.3	1	4,999–2,000 תושבים	
		יישובים עירוניים, לא-יהודיים	280
1.2	2	9,000–5,000 תושבים	
		יישובים עירוניים, לא-יהודיים	290
3.6	11	4,999–2,000 תושבים	
33.3	405	מושבים (לרבות כפרים שיתופיים)	310
3.3	41	מושבים שיתופיים	320
19.4	267	קיבוצים	330
1.1	32	יישובים מוסדיים, יהודיים	340
4.1	54	יישובים כפריים אחרים, יהודיים	350
10.5	114	יישובים קהילתיים	370
0.0	1	יישובים מוסדיים לא-יהודיים	440
4.0	33	יישובים כפריים אחרים, לא-יהודיים	450

(1) ראו פירוט באתר האינטרנט של הלמ"ס: [יישובים בישראל](#).

מתוך 1,011 היישובים במועצות האזוריות, בשנת 2018 היו 64 יישובים עירוניים, לעומת 60 בשנת 2017, ובהם התגוררו כ-224 אלף תושבים, עלייה של כ-19 אלף ביחס לשנה הקודמת. יצוין, כי מאפייני היישובים העירוניים שונים מאלה של יישובים אחרים באותה מועצה אזורית (לדוגמה: קיבוצים, מושבים, יישובים קהילתיים), ולכן הצרכים המוניציפליים שלהם שונים.

לוח ב. אוכלוסייה ביישובים עירוניים (1) במועצות אזוריות, 2018

מועצה אזורית	יישוב עירוני	אוכלוסייה ביישוב	אחוז האוכלוסייה מסך כל האוכלוסייה במועצה האזורית
אל-בטוף	עוזייר	3,200	40.7
אל קסום	אל סייד	5,664	38.0
	אום בטין	4,093	27.4
באר טוביה	שתולים	2,054	8.7
בוסתן אל-מרג'	כפר מצר	2,714	34.7
	סולם	2,703	32.8
ברנר	גבעת ברנר	2,669	33.5
גולן	חספין	2,057	11.7
גוש עציון	אלון שבות	3,151	13.2
	תקוע	3,882	16.3
	אלעזר	2,510	10.5
	נוקדים	2,250	9.4
	נווה דניאל	2,315	9.7
גזר	נוף איילון	2,203	8.2
	בית חשמונאי	2,191	8.2
דרום השרון	מתן	3,600	10.8
	צור יצחק	6,044	18.1
הגלבוע	מוקייבלה	4,029	13.4
	גן נר	2,705	9.0
	נאעורה	2,277	7.6
זבולון	נופית	2,673	19.9
	אבטין	2,773	20.6
חבל מודיעין	ברקת	2,035	8.6
	לפיד	2,459	10.3
חוף אשקלון	ניצן	2,343	13.3
חוף הכרמל	עתלית	8,047	25.3
	קיסריה	5,170	16.2
לב השרון	צור משה	3,343	14.1
מטה אשר	שייח' דנון	2,851	9.7

מועצה אזורית	יישוב עירוני	אוכלוסייה ביישוב	אחוז האוכלוסייה מסך כל האוכלוסייה במועצה האזורית
מטה בנימין	כוכב יעקב	8,194	12.2
	גבע בנימין	5,525	8.2
	כוכב השחר	2,122	3.2
	כפר אדומים	4,513	6.7
	עלי	4,311	6.4
	עפרה	3,039	4.5
	טלמון	4,349	6.5
	שילה	4,153	6.2
	כפר האורנים	2,663	4.0
	חשמונאים	2,760	4.1
	גני מודיעין	2,489	3.7
	מצפה יריחו	2,453	3.7
	מבוא חורון	2,650	3.9
מטה יהודה	צור הדסה	9,583	16.4
	עין נקובא	3,424	5.9
מנשה	קציר	2,878	14.2
מרחבים	תפרח	2,164	15.6
משגב	סלמה	3,265	11.5
נווה מדבר	ביר הדאג'	5,735	49.1
	קצר א-סר	2,302	19.7
נחל שורק	יד בנימין	4,175	43.9
	בת חפר	5,342	12.6
עמק חפר	כפר ויתקין	2,013	4.8
	בית יצחק-שער חפר	2,079	4.9
עמק יזרעאל	אחוזת ברק	2,256	5.8
	הושעיה	2,023	5.2
	שמשית	2,547	6.6
שדות דן	כפר חב"ד	6,422	41.6
	מעגלים	2,059	19.4
שדות נגב	שערי תקווה	6,011	13.8
	ברכה	2,620	6.0
שומרון	יקיר	2,183	5.0
	עלי זהב	2,739	6.3

מועצה אזורית	יישוב עירוני	אוכלוסייה ביישוב	אחוז האוכלוסייה מסך כל האוכלוסייה במועצה האזורית
שומרון (המשך)	עץ אפרים	2,292	5.3
	צופים	2,369	5.4
	רבבה	2,466	5.7
שפיר	מרכז שפירא	2,211	20.2

(1) יישובים שבהם יותר מ-2,000 תושבים בשנה הנסקרת.

ברוב המועצות האזוריות יש יישוב עירוני אחד או שניים. מספר היישובים העירוניים הגבוה ביותר (13) נמצא במועצה האזורית מטה בנימין. היישוב העירוני הגדול ביותר הוא צור הדסה, הנמצא במועצה אזורית מטה יהודה. בשנת 2018 עמד מספר התושבים ביישוב זה על 9.6 אלף תושבים.

2.2. דמוגרפיה

2.2.1 אחוז גידול האוכלוסייה

שיעור הגידול הכולל של האוכלוסייה בשנת 2018 היה 1.9, דומה לשיעור בשנים הקודמות (2.0%). הרשות עם הגידול הגבוה ביותר בשנת 2018 הייתה המועצה המקומית חריש, עם גידול של 111% לעומת השנה הקודמת.

לוח ג. שיעור גידול האוכלוסייה ברשויות שבהן 10,000 תושבים ויותר, 2018

הגידול הנמוך ביותר אחוז גידול לעומת 2017	הגידול הנמוך ביותר אוכלוסייה באלפים 2018	הגידול הנמוך ביותר רשות מקומית	הגידול הגבוה ביותר אחוז גידול לעומת 2017	הגידול הגבוה ביותר אוכלוסייה באלפים 2018	הגידול הגבוה ביותר רשות מקומית
-4.6	-0.7	מועצה אזורית חוף השרון	14.3	3.3	באר יעקב
-2.0	-0.5	מבשרת ציון	11.7	5.9	ראש העין
-1.0	-0.2	קריית שמונה	10.7	1.0	אפרת

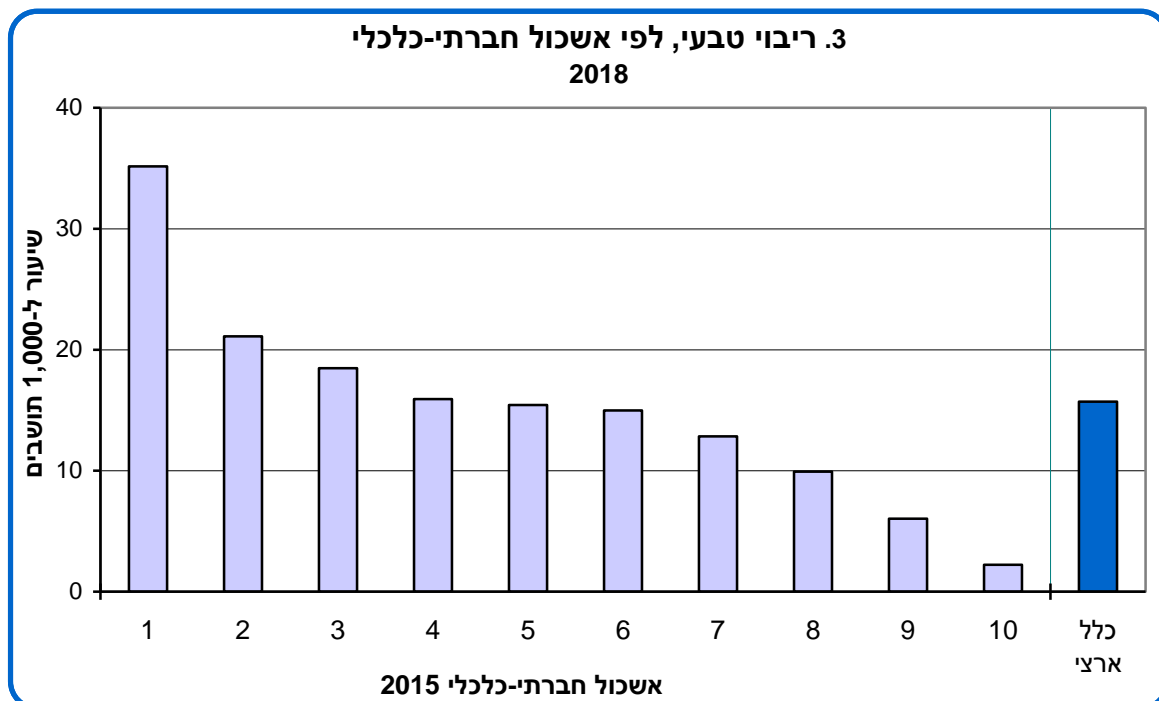
ריבוי טבעי

שיעור הריבוי הטבעי הכלל ארצי, 15.7 לאלף תושבים, זהה לשנת 2017.

שיעור גבוה של ריבוי טבעי נמצא בעיקר ברשויות מקומיות יהודיות בעלות צביון חרדי וברשויות מקומיות מוסלמיות.

לוח ד. שיעור ריבוי טבעי לאלף תושבים, 2018

רשויות לא-יהודיות שיעור ריבוי טבעי	רשויות לא-יהודיות רשות מקומית	רשויות יהודיות שיעור ריבוי טבעי	רשויות יהודיות רשות מקומית
השיעור הגבוה ביותר			
39.6	לקיה	45.6	קרית יערים
35.9	שגב-שלום	44.4	מודיעין עילית
35.6	ערעה-בנגב	41.7	ביתר עילית
35.2	תל שבע	40.9	עמנואל
השיעור הנמוך ביותר			
6.2	ג'ש (גוש חלב)	1.8	סביון
9.6	מעליא	2.2	קרית ים
9.8	בוקעאתא	2.6	קרית טבעון
10.0	כפר כמא	2.7	כפר שמריהו

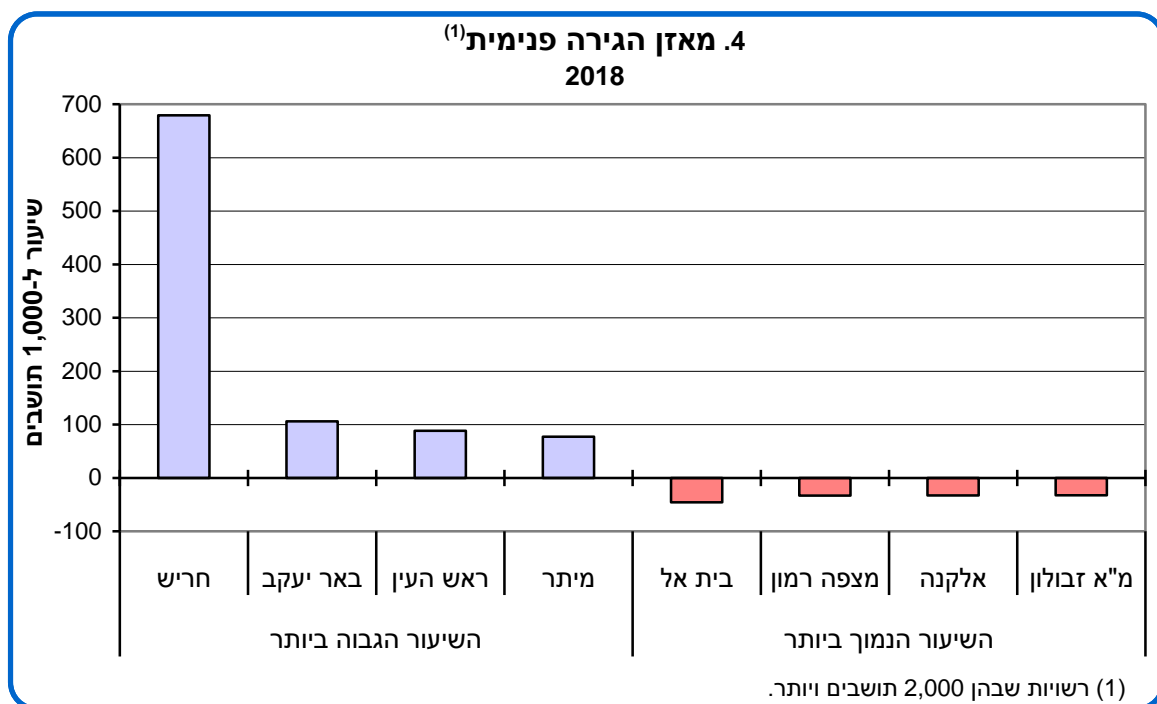
2.2.2. נישאים ומתגרשים

בשנת 2017 נישאו 50,029 אנשים והתגרשו 14,741. שיעור הנישאים הגבוה ביותר ל-1,000 תושבים לא נשואים בני 15 ומעלה היה בביתר עילית – 100.7, ואחר כך בחריש – 91.4. שיעור המתגרשים הגבוה ביותר ל-1,000 תושבים נשואים בני 15 ומעלה היה באילת – 18.0 (מהרשויות עם 20 מקרי גירושים ויותר).

2.2.3. מאזן הגירה פנימית

בשנת 2018 עלה היקף ההגירה הפנימית ב-7.2% בהשוואה לשנת 2017 ועמד על 286,190 נכנסים/יוצאים.

שיעור מאזן ההגירה הפנימית לאלף תושבים בשנת 2018 היה 1.3 בתל אביב ו-7.2 בחיפה. בירושלים נמשכה מגמת ההגירה השלילית שהחלה בשנת 2001, ועמדה על שיעור של -6.6 בשנת 2018.

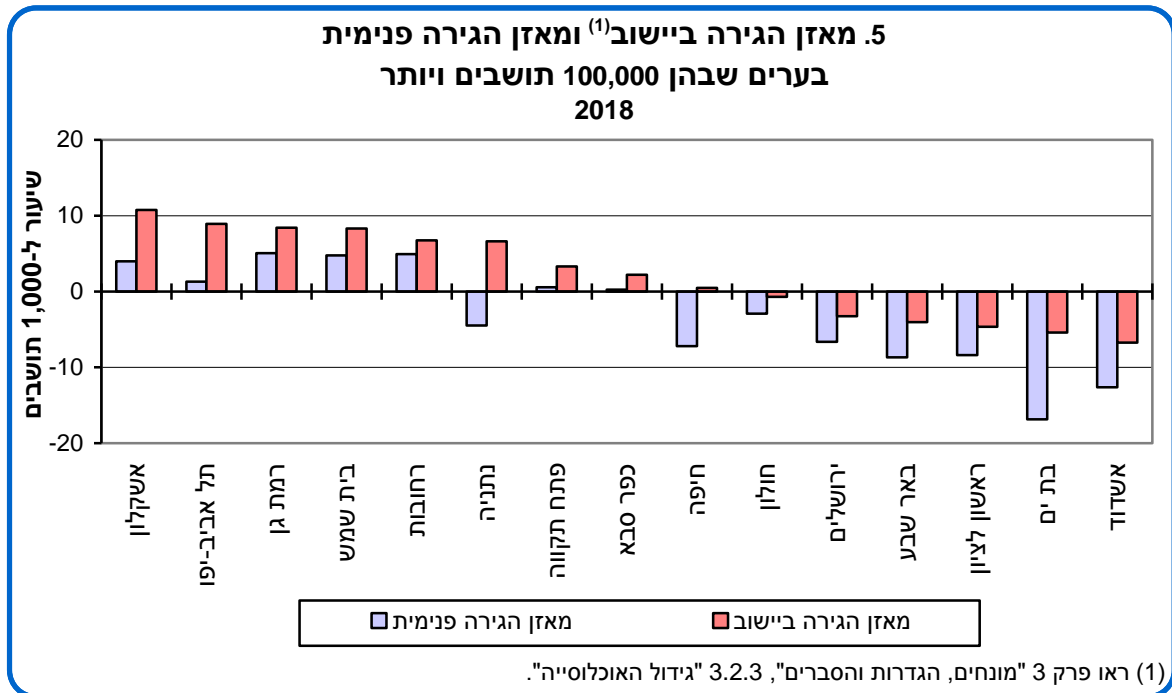

מאזן ההגירה הפנימית הגבוה ביותר היה בראש העין (4,708), חריש (3,787), באר יעקב (2,595) ועפולה (1,495). הנמוך ביותר היה בירושלים (-6,048), בדומה לשנה הקודמת. רוב הנכנסים לירושלים הגיעו מבני ברק (925) ומבית שמש (668). רוב היוצאים מירושלים עברו לתל אביב-יפו (1,636) ולבית שמש (1,509).

ערים גדולות נוספות שבהן נרשם מאזן הגירה שלילי משמעותי הן בני ברק (-3,111), אשדוד (-2,826) ובת ים (-2,169).

בתל אביב-יפו מאזן ההגירה הפנימית היה חיובי – 582. רוב הנכנסים הגיעו אליה מירושלים ומרמת גן – 1,623, רוב היוצאים עברו לרמת גן – 2,548, לחולון – 1,344 ולגבעתיים – 1,317.

כמשוויים את מאזן הגירה ביישוב⁴ למאזן הגירה הפנימית רואים הבדלים משמעותיים ואף מגמות הפוכות, למשל בערים כגון נתניה וחיפה שבהן מאזן הגירה הפנימית שלילי ואילו מאזן הגירה ביישוב הוא חיובי.

2.2.4 צפיפות אוכלוסייה

צפיפות האוכלוסייה מוגדרת כסך כל האוכלוסייה לקמ"ר יבשתי. הצפיפות מחושבת רק לעיריות ומועצות מקומיות, ביישובים שבהם 5,000 תושבים ויותר. אזור יהודה והשומרון אינו נכלל בחישוב.

הצפיפות הנמוכה ביותר בשנת 2018 נמצאה במועצות המקומיות מצפה רמון (68.0 לקמ"ר), ירוחם (170.2 לקמ"ר) ומיתר (217.3 לקמ"ר), ובעיריות דימונה (154.9 לקמ"ר) וערד (209.7 לקמ"ר).

הצפיפות הגבוהה ביותר נמצאה בעיריות בני ברק (27,060.9 לקמ"ר), גבעתיים (18,565.7 לקמ"ר) ובת ים (15,736.7 לקמ"ר).

2.2.5 אוכלוסייה במוסדות לינה

בשנת 2018 היו 190,874 דיירים במוסדות לינה – 2.13% מאוכלוסיית המדינה, לפי החלוקה הבאה: 0.58% במוסדות דת, 0.56% במוסדות חינוך, 0.39% בבתי אבות ודיות מוגן, 0.36% במוסדות אשפוז, ו-0.24% במוסדות אחרים.

רוב המוסדות, בעיקר מוסדות דת, נמצאים בירושלים ובבני ברק.

⁴ ההפרש שבין מספר הנכנסים ליישוב לבין מספר היוצאים ממנו בשנה קלנדרית. כולל כניסות ויציאות מחוץ לגבולות המדינה (ראו פרק 3 "מונחים, הגדרות והסברים", 3.2.3 "גידול אוכלוסייה").

**לוח ה. האחוז הגבוה ביותר של דיירים במוסדות לינה מתוך אוכלוסיית הרשות
2018**

מעמד מוניציפלי	שם הרשות	אחוז דיירים	סוג מוסד מוביל
מועצה אזורית	חבל יבנה	25.62	חינוך
מועצה מקומית	בית אל	21.02	חינוך
עיריות	אריאל	13.05	חינוך

2.2.6. בריאות ותוחלת חיים

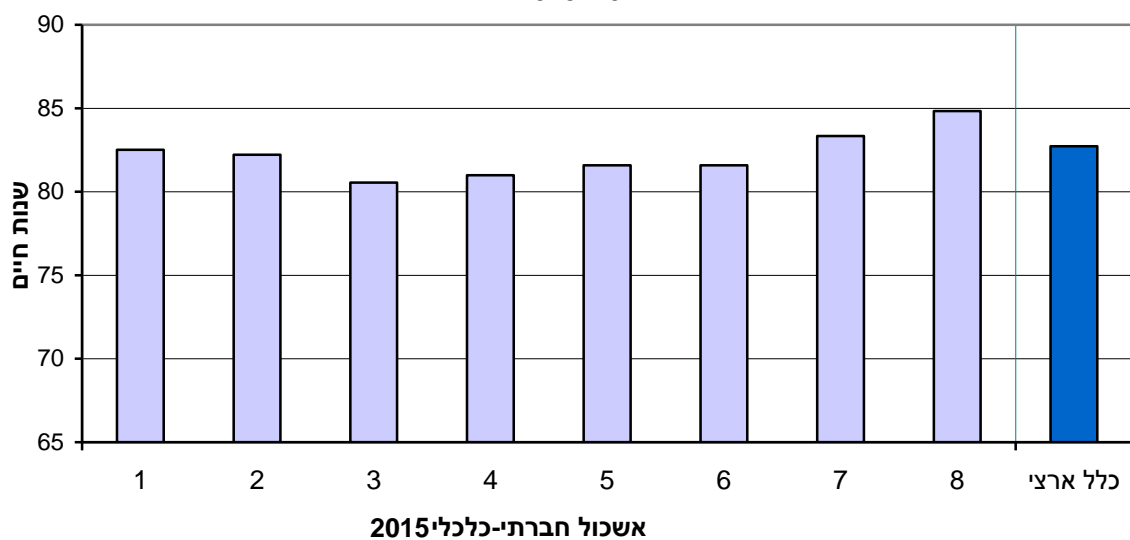
שיעור הפטירות המתוקנן הגבוה ביותר נמצא ברשויות הערביות.

שיעורי הפריין הגבוהים ביותר (ברשויות המונות 10,000 תושבים ויותר) נמצאו ברשויות החרדיות והבדואיות.

לוח ו. מדדי בריאות שונים

מדד	כלל ארצי	השיעור הגבוה	שיעור	השיעור הנמוך	שיעור
שיעור פטירות מתוקנן ל-1,000 תושבים, 2018-2014	4.9	ג'סר א-זרקא	8.5	להבים	2.8
שיעור פיריון כולל ל-1,000 תושבים, 2018	3.1	מודיעין עילית מודיעין-מכבים- רעות	7.6	טבעון	1.8
תוחלת חיים בלידה – סך הכל, 2018-2014	82.7	רהט	86.3	רהט	79.4

**6. תוחלת חיים בלידה בערים שבהן 50,000 תושבים ויותר,
לפי אשכול חברתי-כלכלי⁽¹⁾
2018-2014**

(1) באשכולות 9 ו-10 אין ערים שבהן 50,000 תושבים ויותר.

2.3. שכר ורווחה

2.3.1. מקבלי דמי אבטלה

מספר מקבלי דמי אבטלה בשנת 2018 היה 71,032 (לעומת 66,701 ב-2017). גילם הממוצע 43 ו-44.8% מהם גברים.

השיעורים הגבוהים ביותר של מקבלי דמי אבטלה לאלף תושבים נרשמו ברשויות: מועצה אזורית זבולון (32.7), מעלה אפרים (16.1) וחריש (14.4), כמו בשנה הקודמת.

2.3.2. ילדים ששולמו בגינם קצבאות

לוח ז. ילדים שבגינם שולמו קצבאות, 2018 – אחוז גידול לעומת 2017

אחוז גידול	הגידול הנמוך ביותר רשות מקומית	אחוז גידול	הגידול הגבוה ביותר רשות מקומית
-7.5	שוהם	7.9	מעלה אפרים
-4.3	מועצה אזורית אלונה	5.3	עמנואל
-4.1	כפר ורדים	5.1	מועצה אזורית זבולון

הממוצע הארצי של אחוז הילדים במשפחות עם 5 ילדים ויותר, מסך כל הילדים מקבלי קצבאות, עמד בשנת 2018 על 20.7%.

לוח ח. ילדים שבגינם שולמו קצבאות – בכלל המשפחות ובמשפחות עם 5 ילדים ויותר, 2018

אחוז ילדים במשפחות עם 5 ילדים ויותר (1)	ילדים – סך הכל מקבלי קצבאות בכלל המשפחות	מועצות מקומיות האחוז הגבוה ביותר	אחוז ילדים במשפחות עם 5 ילדים ויותר (1)	ילדים – סך הכל מקבלי קצבאות בכלל המשפחות	עיריות האחוז הגבוה ביותר
62.4	9,410	חורה	76.0	44,926	מודיעין עילית
57.6	8,603	ערעה-בנגב	69.5	32,827	ביתר עילית
55.8	6,376	לקיה	64.8	27,765	אלעד
53.7	11,275	תל שבע	59.2	54,534	בית שמש
53.7	5,940	רכסים	50.5	100,936	בני ברק

(1) אחוז הילדים במשפחות עם 5 ילדים ויותר מסך כל הילדים שבגינם שולמו קצבאות.

אחוז גבוה של ילדים במשפחות גדולות, שבגינם שולמו קצבאות, נמצא ברשויות מקומיות יהודיות בעלות צביון חרדי וברשויות עם אוכלוסייה בדווית.

2.3.3 מקבלי גמלת הבטחת הכנסה⁵

שיעור מקבלי גמלת הבטחת הכנסה ירד ב-2018 והסתכם ב-28.0 נפש לאלף תושבים (לעומת 31.0 ב-2017).

ברשויות הבדואיות שיעור מקבלי גמלת הבטחת הכנסה לאלף תושבים הוא בין הגבוהים.

לוח ט. מקבלי גמלת הבטחת הכנסה, 2018 – שיעור לאלף תושבים

מעמד מוניציפלי	השיעור הגבוה ביותר רשות מקומית	שיעור לאלף תושבים	השיעור הנמוך ביותר רשות מקומית	שיעור לאלף תושבים
עירייה	אום אל-פחם	91.7	מודיעין-מכבים-רעות	1.8
מועצה מקומית	תל שבע	212.6	כוכב יאיר	1.4
מועצה אזורית	אל קסום	195.6	הר חברון	1.2

2.3.4 מבוטחים בקופות חולים

מתוך 8,791,551 מבוטחים בקופות חולים ב-2018, 51.9% היו בקופת חולים כללית, ששומרת על חלקה היחסי הגבוה ברשויות הערביות. האחוז הגבוה ביותר של מבוטחים נרשם ברשויות המקומיות ע'ג'ר (99.8) וכפר כמא (96.7).

בקופת חולים מכבי, עם 26.0% מהמבוטחים, האחוז הגבוה ביותר נרשם ברשויות המקומיות כפר שמריהו (69.7), סביון (63.6) ורמת השרון (59.3).

בקופת חולים מאוחדת, עם 13.9% מהמבוטחים, האחוז הגבוה ביותר נרשם ברשויות המקומיות קריית ארבע (79.0), קריית יערים (57.1) ועין קנייא (54.5).

בקופת חולים לאומית, עם 8.2% מהמבוטחים, האחוז הגבוה ביותר נרשם ברשויות המקומיות יבנאל (44.0), בית אל (41.4) ובית אריה (37.5).

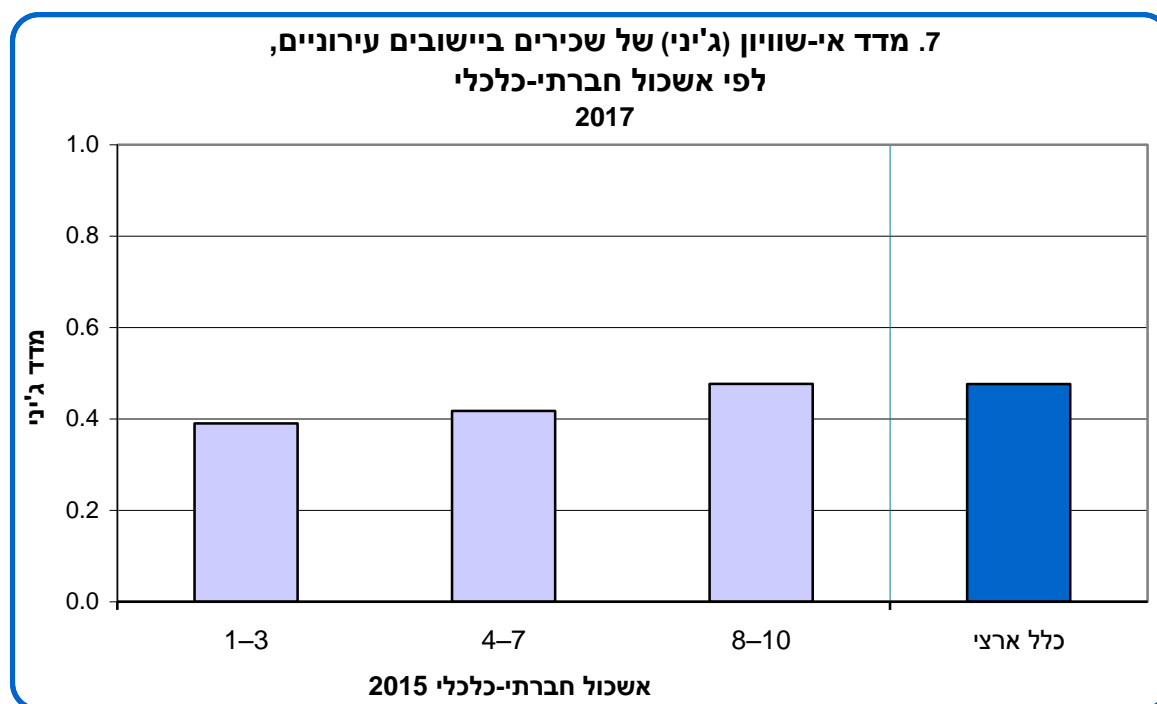
⁵ הדירוג לא כולל רשויות שמספר מקבלי הבטחת הכנסה בהן הוא 0-10 תושבים.

2.3.5. שכר ומדד אי-השוויון (גי'ני)⁶

לוח י. שכר ממוצע ברשויות מקומיות, 2017

שם הרשות	שכר ממוצע (ש"ח) לחודש עבודה	שכר ממוצע (ש"ח) במשך השנה
השכר הנמוך ביותר מודיעין עילית	5,873	4,915
עמנואל	6,195	5,057
ביתר עילית	6,243	5,128
השכר הגבוה ביותר סביון*	20,028	17,642
להבים	18,830	16,897
עומר	18,517	16,675

* שם זמני

מדד אי-השוויון (גי'ני) של שכירים ביישובים העירוניים 2017 היה 0.4763 (ערכו של המדד נע בין 0 ל-1; הערך 0 מורה על שוויון מוחלט ואילו הערך 1 מלמד על אי-שוויון מוחלט).

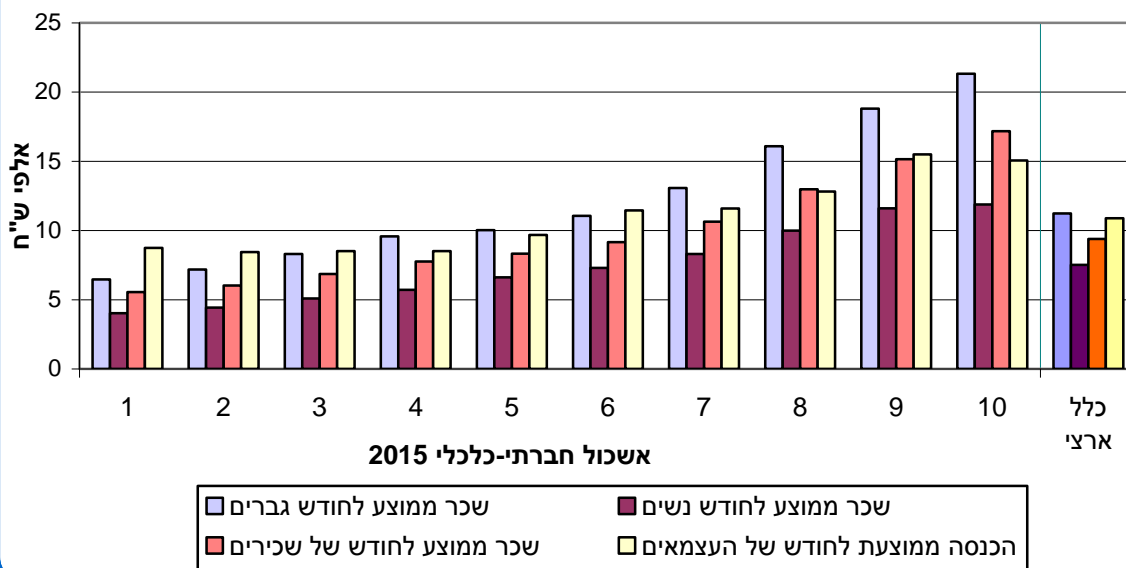
⁶ לא מוצגים נתונים עבור רשויות מקומיות שבהן פחות מ-2,000 תושבים.

8. הכנסה ממוצעת לחודש בשנה – גברים, נשים, שכירים ועצמאים,

לפי אשכול חברתי-כלכלי

2017

אחוז השינוי הריאלי הארצי בשכר בשנת 2017 לעומת 2016 היה 5.1%. השינויים הריאליים הגבוהים ביותר חלו במועצות המקומיות הדרוזיות: סאג'ור (15.7%), בית ג'ן (13.4%) וחורפיש (12.8%).

הפערים הגדולים ביותר בשכר בין גברים ונשים נמצאים ברשויות שבאשכולות החברתיים-כלכליים הגבוהים (כפר שמריהו, סביון), והפערים הקטנים ביותר נמצאים באשכולות הנמוכים, בעיקר ברשויות החרדיות (מודיעין עילית, בני ברק).

2.4 מים

צריכת מים למגורים בעיריות ובמועצות מקומיות

בשנת 2018 חלה ירידה של כ-0.5% בצריכת המים למגורים לנפש בעיריות ובמועצות המקומיות בהשוואה לשנת 2017 (52.3 לעומת 52.6 מ"ק לנפש, בהתאמה).

צריכת המים הגבוהה ביותר הייתה במועצות מקומיות בעלות רמה חברתית-כלכלית גבוהה.

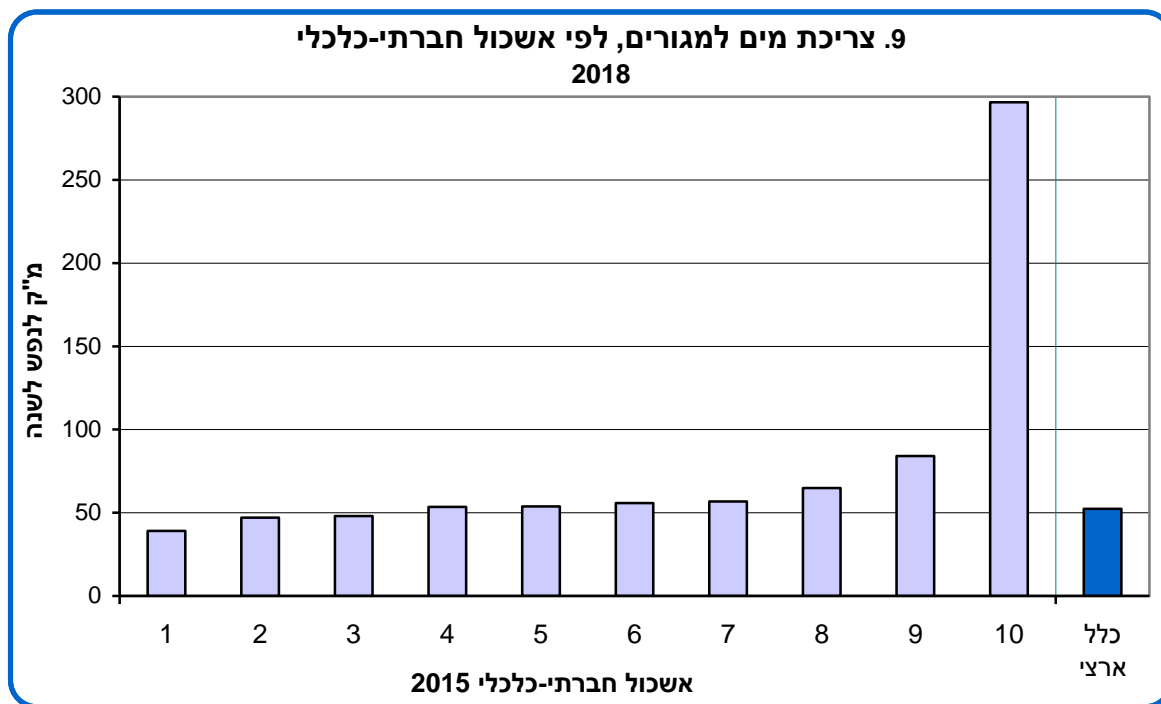
לוח יא. צריכת מים למגורים בעיריות ובמועצות מקומיות, 2018

מ"ק לנפש	הצריכה הנמוכה ביותר רשות מקומית	מ"ק לנפש	הצריכה הגבוהה ביותר רשות מקומית
29.1	תל שבע	299.5	סביון
30.8	בסמ"ה	293.9	כפר שמריהו
31.1	בועיינה-נוג'ידאת	106.4	עומר
31.1	ערעה-בנגב	96.3	כוכב יאיר

צריכת המים למגורים לנפש ברשות המקומית שנמדדה בה הצריכה הגבוהה ביותר, גדולה פי 10.3 מהצריכה לנפש ברשות המקומית שבה נמדדה הצריכה הנמוכה ביותר.

בחלוקה לפי אשכול חברתי-כלכלי, רואים עלייה הדרגתית בצריכת המים לנפש מאשכול 1 עד אשכול 9 (צריכת המים באשכול 9 גבוהה פי יותר משניים מהצריכה באשכול 1).

צריכת המים באשכול 10, הכוללת את המועצות המקומיות כפר שמריהו וסביון בלבד, גבוהה במידה ניכרת מהצריכה בשאר האשכולות.

2.5. פסולת

פסולת מוצקה ביתית, מסחרית וגזם

פסולת ליום לתושב (קילוגרם לנפש) עמדה בשנת 2018 על 1.8 ברמה הכלל ארצית.

לוח יב. פסולת ופסולת לנפש ברשויות מקומיות 2018

רשויות שנזקפו(1)	מספר רשויות	ק"ג לנפש ליום	סך הכל טון לרשות	מעמד מוניציפלי
-	54	2.16	721,741	מועצה אזורית
2	124	1.46	697,880	מועצה מקומית
2	77	1.76	4,238,584	עירייה
4	255	1.76	5,658,206	סך הכל

(1) הנתונים המוצגים מתייחסים ל-251 רשויות שביצעו מדידה בפועל ודיווחו ללמ"ס או למשרד להגנת הסביבה. בחישוב הנתון הכלל ארצי ולפי סך הכול עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות, נכללו גם נתונים זקופים לרשויות שלא התקבלו מהן נתוני מדידה בפועל. ראו הסברים בפרק 5 "שיטות".

הרשויות שבהן כמויות הפסולת לתושב גבוהות ביותר הן בדרך כלל רשויות אמידות או שבהן היחס בין האוכלוסייה השוהה לאוכלוסייה המתגוררת הוא גבוה, בשל היותן מרכז תיירות או מרכז עסקים (כגון אילת ותל אביב-יפו): המועצות האזוריות תמר (21.1 ק"ג לנפש) וחבל אילות (6.4), כפר שמריהו (6.0) וסביון (4.6) הן בראש הטבלה.

כמות הפסולת לנפש ברשות המקומית שנמדדה בה הכמות הגבוהה ביותר, גדולה פי 19.0 מהכמות לנפש ברשות המקומית שבה הכמות הנמוכה ביותר.

בתחום המחזור הרשויות המובילות הן המועצות האזוריות אלונה (54.7%) ומשגב (53.2%), סביון (54.1%), ושוהם (49.3%).

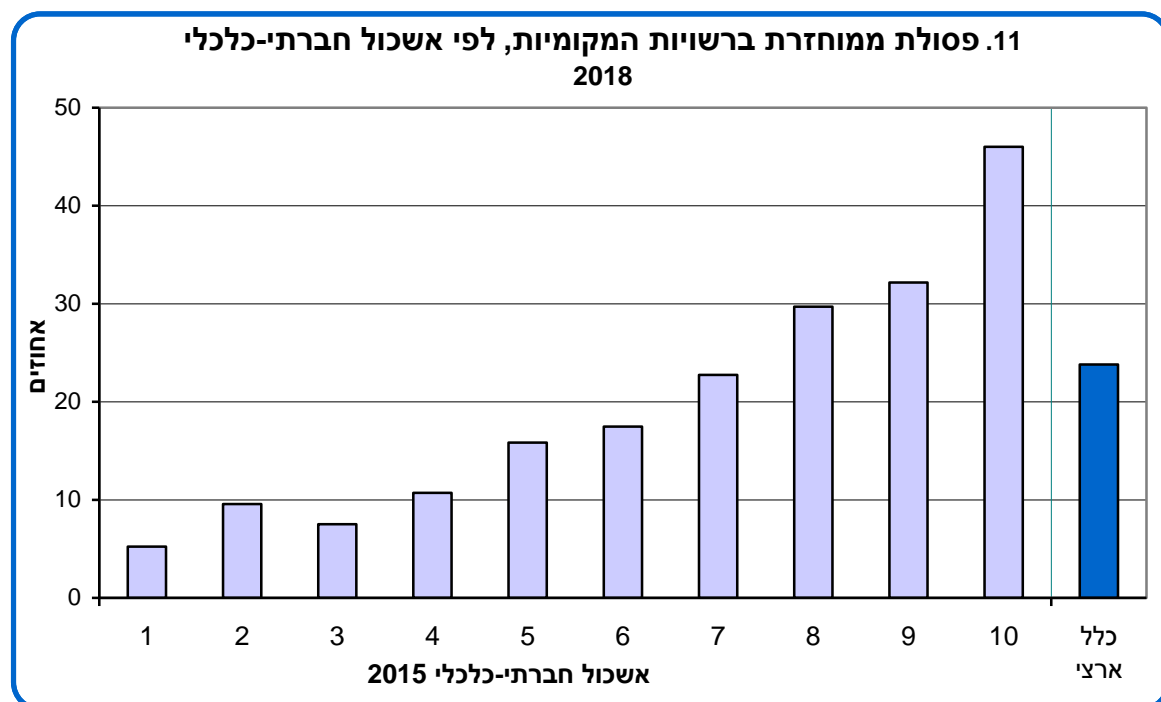
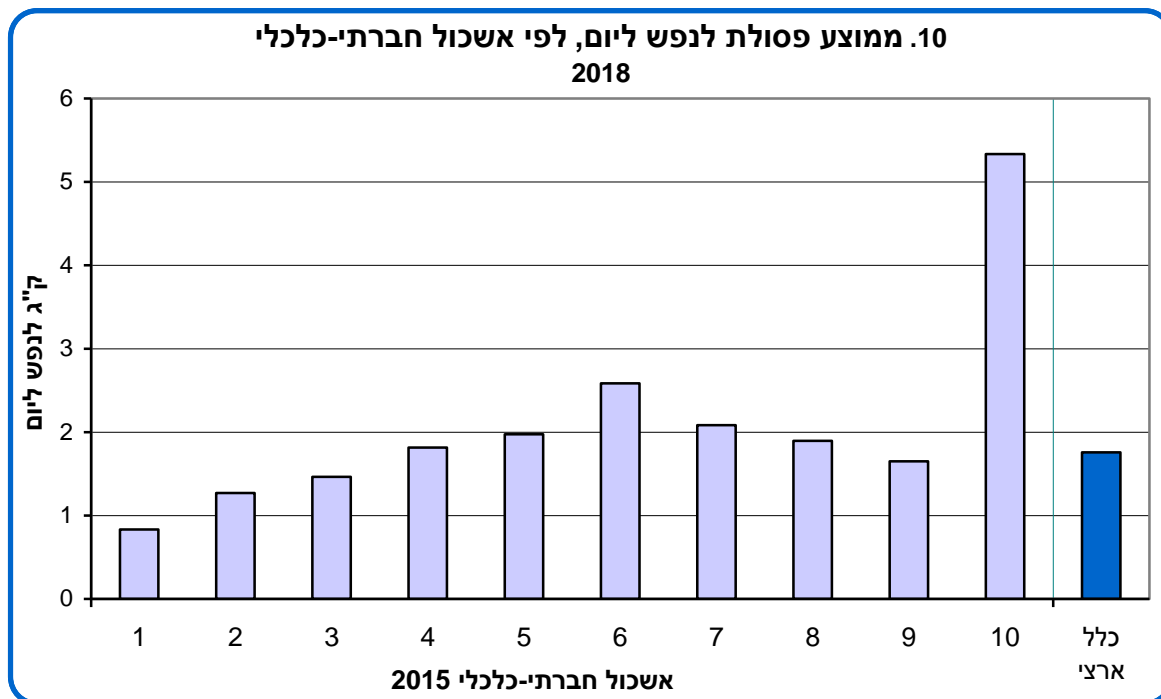
לוח יג. אחוז מחזור פסולת ברשויות מקומיות, לפי מעמד מוניציפלי, 2018

אחוזים	
מחזור(1)	מעמד
23.8	כלל ארצי
25.3	עיריות
16.2	מועצות מקומיות
22.3	מועצות אזוריות

(1) אחוזי המחזור כוללים רשויות שנזקפו.

בחלוקה לפי אשכול חברתי-כלכלי, כמות הפסולת לנפש ליום באשכול 10, הכולל את המועצות המקומיות כפר שמריהו וסביון בלבד, גבוהה משמעותית מהכמות בשאר האשכולות – פי 3 מהמוצע הכלל ארצי.

אחוזי המחזור גבוהים יותר ככל שהאשכול החברתי-כלכלי גבוה יותר. הרשויות באשכול 10 ממחזרות פי 2 מהמוצע הכלל ארצי.

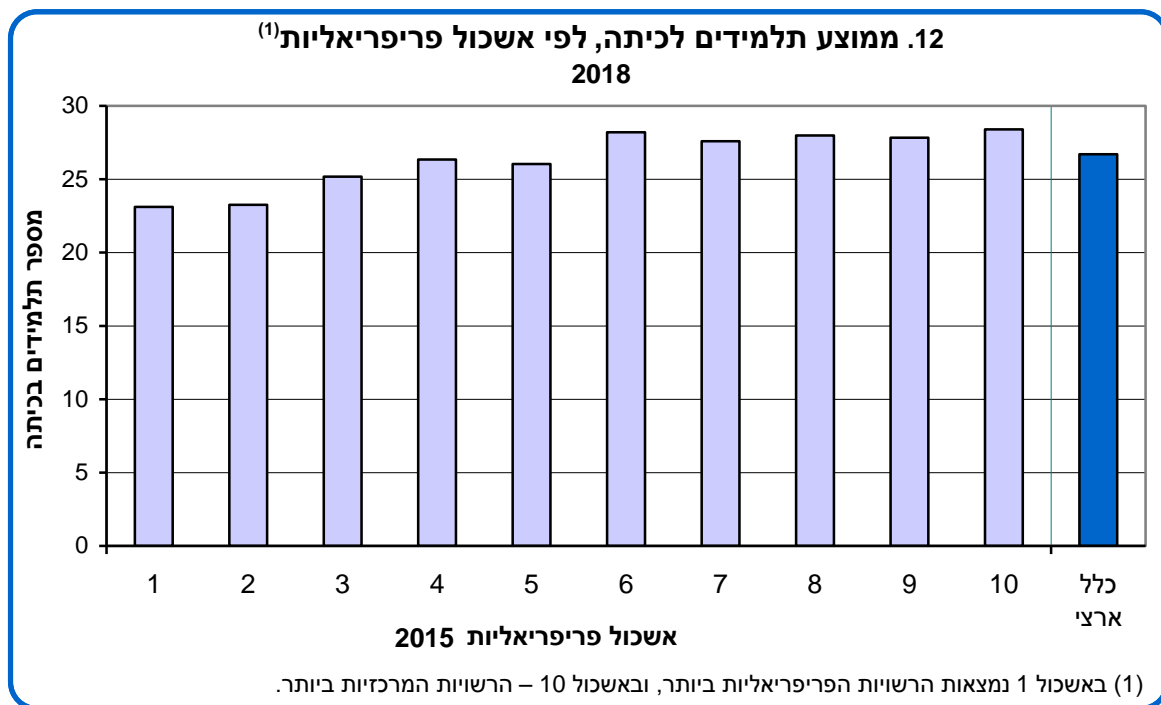
2.6. חינוך והשכלה

2.6.1. תלמידים בכיתות בחינוך היסודי והעל-יסודי

בשנת הלימודים תשע"ח (2017/18) הפעילה מערכת החינוך היסודי והעל-יסודי 5,955 בתי ספר⁷ ובהם כ-63 אלף כיתות.⁸ בכיתות אלו למדו כ-1,682.9 אלף תלמידים. הממוצע הארצי של תלמידים לכיתה עמד על 27 תלמידים.

צפיפות נמוכה של תלמידים לכיתה נמצאה בעמנואל (14), בחריש (16), ובמטולה (16). לעומת זאת, צפיפות גבוהה נרשמה בבנימינה-גבעת עדה, אלפי מנשה, רמת ישי, תל מונד, קריית אוננו, הוד השרון וקדימה-צורן (31).

בחלוקה לפי אשכול פריפריאליות אפשר לראות פחות תלמידים בכיתה ברשויות הפריפריאליות ביותר.

2.6.2. אחוז הזכאים לתעודת בגרות מסך כל תלמידי כיתות יב

האחוז הכלל ארצי של הזכאים לתעודת בגרות עלה בשנת תשע"ח ל-66.0%, בהשוואה ל-65.2% בשנת תשע"ז.

האחוז הכלל ארצי של הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות, מסך כל תלמידי כיתות יב, עלה בשנת תשע"ח ל-55.9% בהשוואה ל-54.7% בשנת תשע"ז.

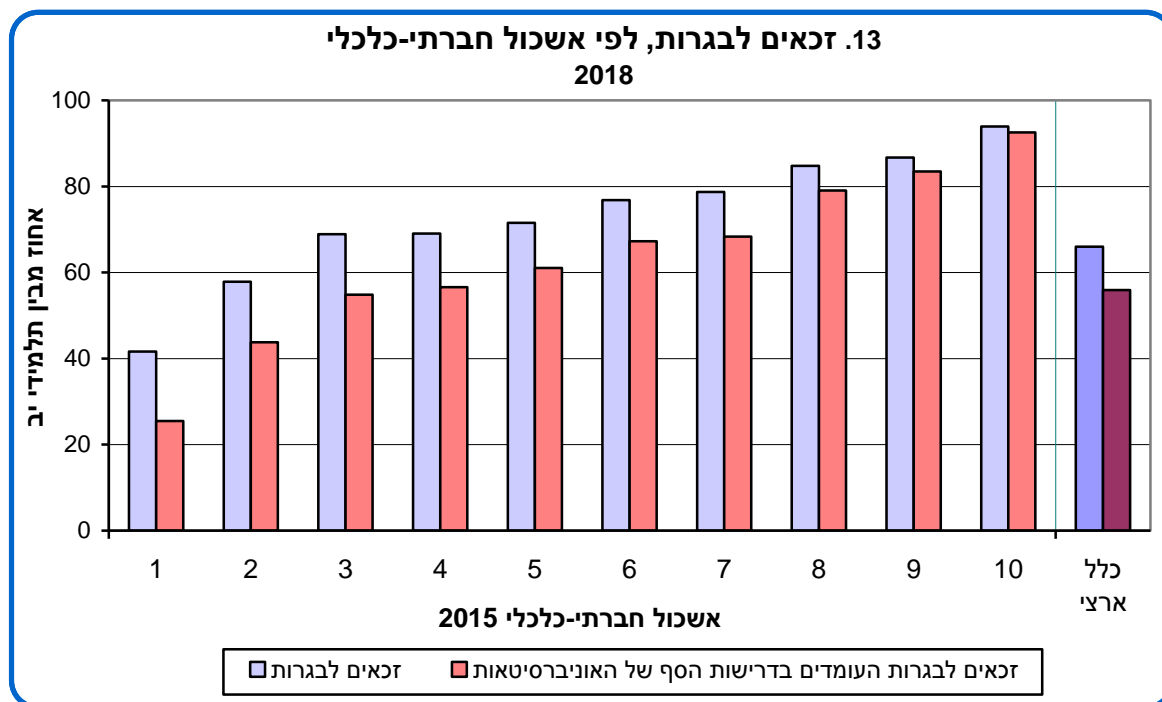
⁷ בספירת בתי ספר לפי דרג חינוך נספר פעמיים בית ספר שמתקיימים בו לימודים ביותר מדרג חינוך אחד, לדוגמה חטיבת ביניים ותיכון. הנתונים כוללים יישובים חסרי מעמד מוניציפלי.

⁸ לא כולל חינוך מיוחד.

בין הרשויות המקומיות שבהן נמצא האחוז הגבוה ביותר של זכאים היו המועצות המקומיות אלקנה וכאוכב אבו אל-היג'א (94.7%), העיריות גבעתיים וגבעת שמואל (91.3%), והמועצות האזוריות חוף השרון (92.0%) והר חברון (89.4%). בערים מעל 200,000 תושבים מובילה ראשון לציון (83.2%).

האחוזים הנמוכים ביותר נמצאים ברשויות החרדיות, בראשן מודיעין עילית (3.1%) ובני ברק (6.0%).

בחלוקה לפי אשכול חברתי-כלכלי רואים התאמה בין העלייה באחוזי הזכאים לבגרות והעלייה ברמה החברתית-כלכלית.

2.6.3 השכלה גבוהה

מתוך תלמידי כיתה יב ב-2011, האחוז הארצי של הנכנסים להשכלה גבוהה בתוך 8 שנים מסיום תיכון היה 39.2%.

בערים הגדולות: חיפה (51.4%), תל אביב-יפו (50.3%) וירושלים (24.1%).

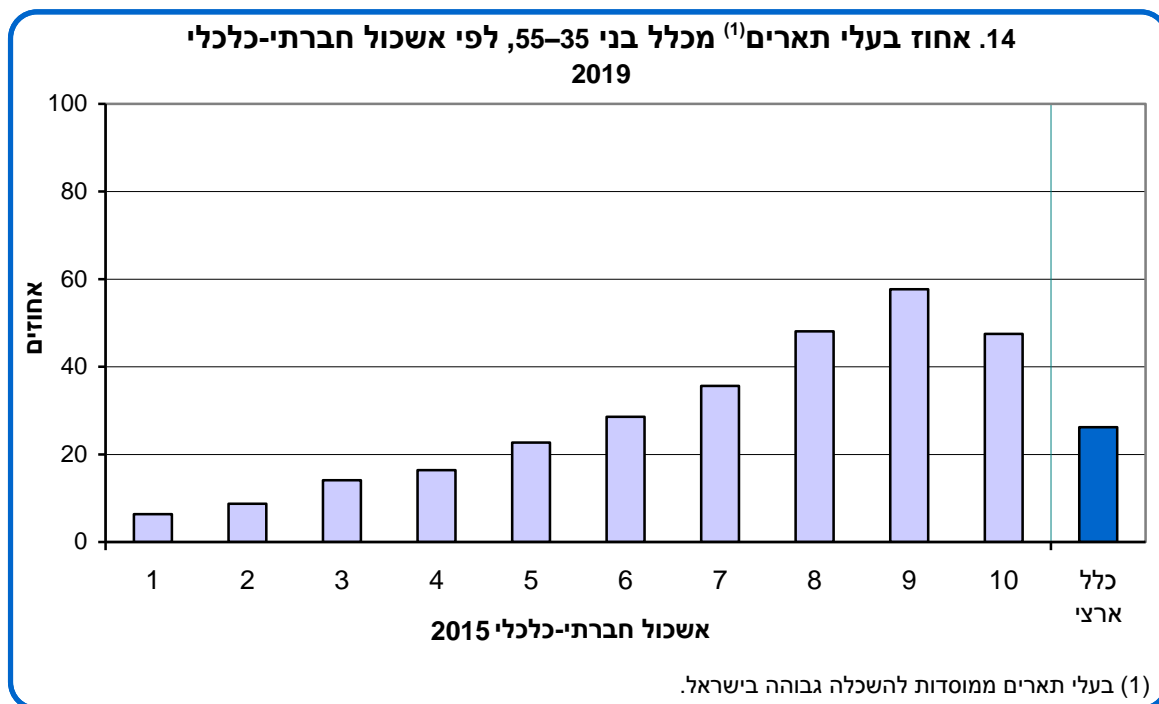
האחוז הכללי של סטודנטים בני 20-25 מתוך אוכלוסיית בני 20-25 היה 12.9%.

האחוז הכללי של סטודנטים מתוך כלל האוכלוסייה היה 2.9%.

האחוז הכללי של בעלי תארים אקדמיים מישראל מכלל אוכלוסיית בני 35-55 היה 26.2%.

בערים הגדולות: תל אביב-יפו (42.2%), חיפה (32.2%) וירושלים (15.0%).

יש התאמה בין הרמה החברתית-כלכלית של הרשות ונתוני ההשכלה הגבוהה. האחוזים הנמוכים ביותר נמצאים ברשויות ערביות וחרדיות.

2.6.4. עובדי הוראה

הממוצע הגבוה ביותר של תלמידים למורה נמצא באליכין – 33.4 ובלהבים – 25.4, והנמוך ביותר נמצא במועצות האזוריות תמר, נווה מדבר ואל-קסום – 1.8, 2.2 ו-2.4 בהתאמה. הממוצע הארצי הוא 8.7 תלמידים למורה.

2.7. בנייה ודיר

בשנת 2018 הסתיימה בנייתן של 50,337 דירות, כמעט אלפיים יותר מבשנה הקודמת, והתחילה בנייה של 48,551.

לפי מרשם מבנים ודירות, בשנת 2019 היו 2,448,451 דירות בעיריות ובמועצות המקומיות (לא כולל מועצות אזוריות או שטחים ללא מעמד מוניציפלי). המספר הגדול ביותר של דירות למגורים נמצא בירושלים (228,948, 4,371 יותר מב-2018) ובתל אביב-יפו (209,272, 3,065 יותר מב-2018). אחוז הגידול הגבוה ביותר נרשם בחריש – 50% (1,503 דירות נוספות).

2.8. תאונות דרכים

השיעור הגבוה ביותר של תאונות דרכים עם נפגעים ל-1,000 תושבים בשנת 2018 היה בתל אביב-יפו – 21.7. 21 מהתאונות היו קטלניות (מתוך 286 תאונות קטלניות בארץ, שבהן נהרגו 316 בני אדם), יותר מאשר בכל רשות אחרת. השיעור הנמוך ביותר בעיריות היה במודיעין עילית, ביתר עילית ודימונה – 0.2.

2.9. אחוזי הצבעה

אחוז ההצבעה בבחירות לכנסת ה-22 עלה מעט לעומת הכנסת ה-21: 69.83 לעומת 68.46, והוא גבוה יותר מאשר בבחירות המוניציפליות – 59.18. במגזר הערבי רואים מגמה הפוכה: שיעור הצבעה יותר גבוה בבחירות המקומיות. ובנוסף נרשמה עלייה באחוז ההצבעה בבחירות לכנסת ה-22 לעומת הקודמת.

2.10. עמדות הציבור (על-פי ממצאי הסקר החברתי לשנת 2018)⁹

לוח יד. בני 20 ומעלה בערים שבהן 100 אלף תושבים ויותר
המובילות במדדי הסקר החברתי, 2018

אחוזים			
אחוז	העיר המובילה	כלל ארצי	מדד
95.5	כפר סבא	83.7	מרוצים (1) באופן כללי מאזור המגורים
77.1	כפר סבא	55.8	מרוצים מהניקיון באזור המגורים
84.0	כפר סבא	58.0	מרוצים מכמות השטחים הירוקים, הגנים הציבוריים והפארקים באזור המגורים
70.1	נתניה	53.1	מרוצים ממצב הכבישים והמדרכות באזור המגורים
80.5	ראשון לציון	68.8	מרוצים משירותי איסוף האשפה באזור
55.5	בת ים	37.8	מרוצים מהתחבורה הציבורית באזור
53.6	חיפה	32.9	זיהום האוויר באזור המגורים מפריע מאוד או מפריע
85.0	בית שמש	75.5	מרגישים בטוח מאוד או בטוח ללכת לבד בחושך באזור המגורים
96.4	בית שמש	88.9	מרוצים מהחיים
76.0	בית שמש	57.1	מעריכים שהחיים בעתיד יהיו טובים יותר
75.2	בית שמש	63.4	מרוצים מהמצב הכלכלי
68.1	בית שמש	48.4	מעריכים שהמצב הכלכלי בעתיד יהיה טוב יותר
83.4	חיפה	72.5	משתמשים במחשב
91.9	כפר סבא	83.7	משתמשים באינטרנט
58.4	אשקלון	46.3	משך ההגעה לעבודה רבע שעה או יותר ומפריע מאוד או מפריע (2)
67.6	רחובות	61.2	מגיעים לעבודה ברכב פרטי (2)
70.0	בני ברק	34.3	מגיעים לעבודה בתחבורה ציבורית או אמצעי אחר (2)
93.5	בני ברק	84.0	מדווחים על בריאות טובה

(1) מרוצים – כולל "מרוצה מאוד" ו"מרוצה".

(2) אחוז מהמועסקים.

⁹ בערים שבהן 100,000 תושבים ויותר. ראו גם: "[הסקר החברתי](#)" באתר האינטרנט של הלמ"ס.

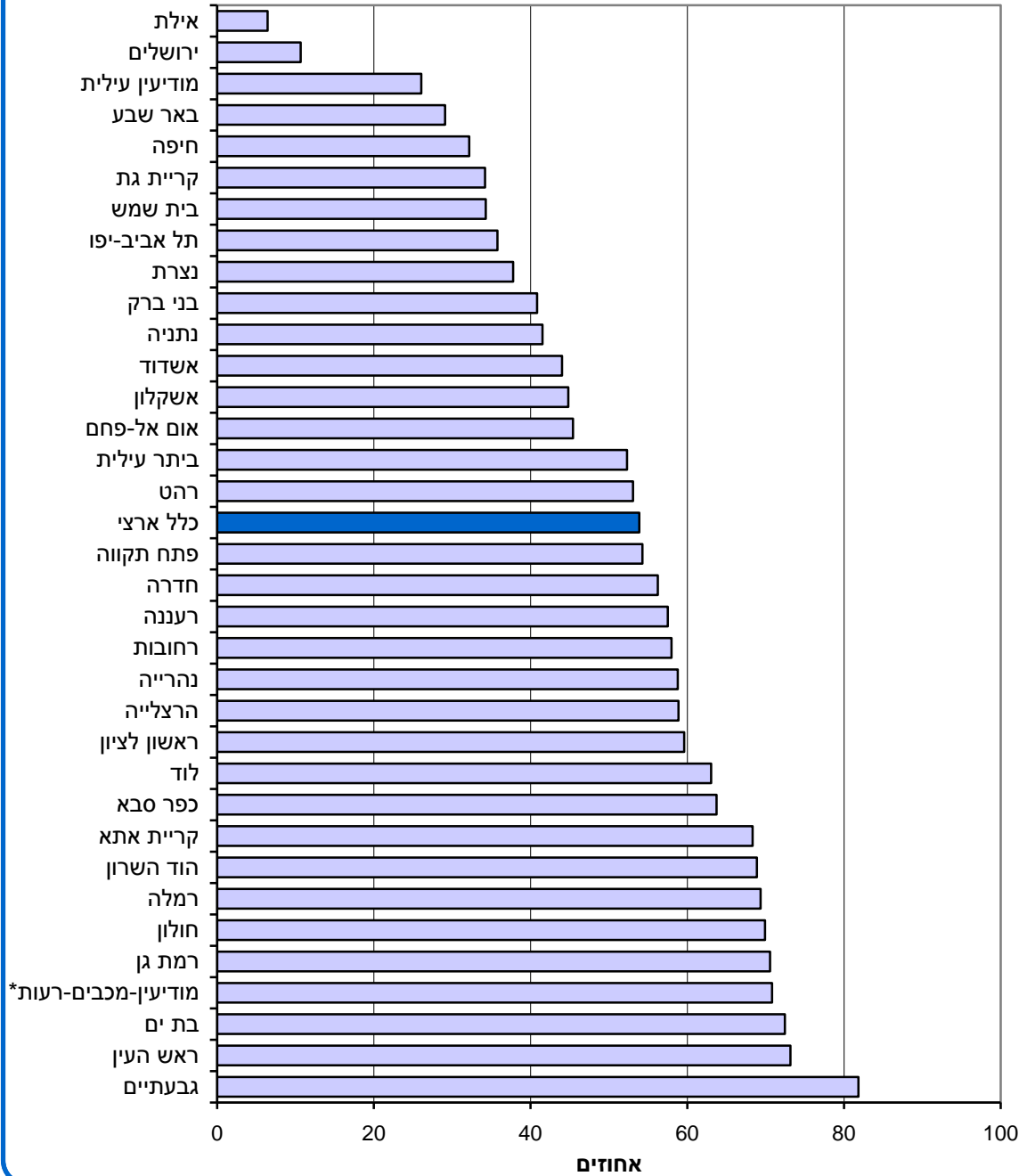

2.11. נתוני סקר כוח אדם

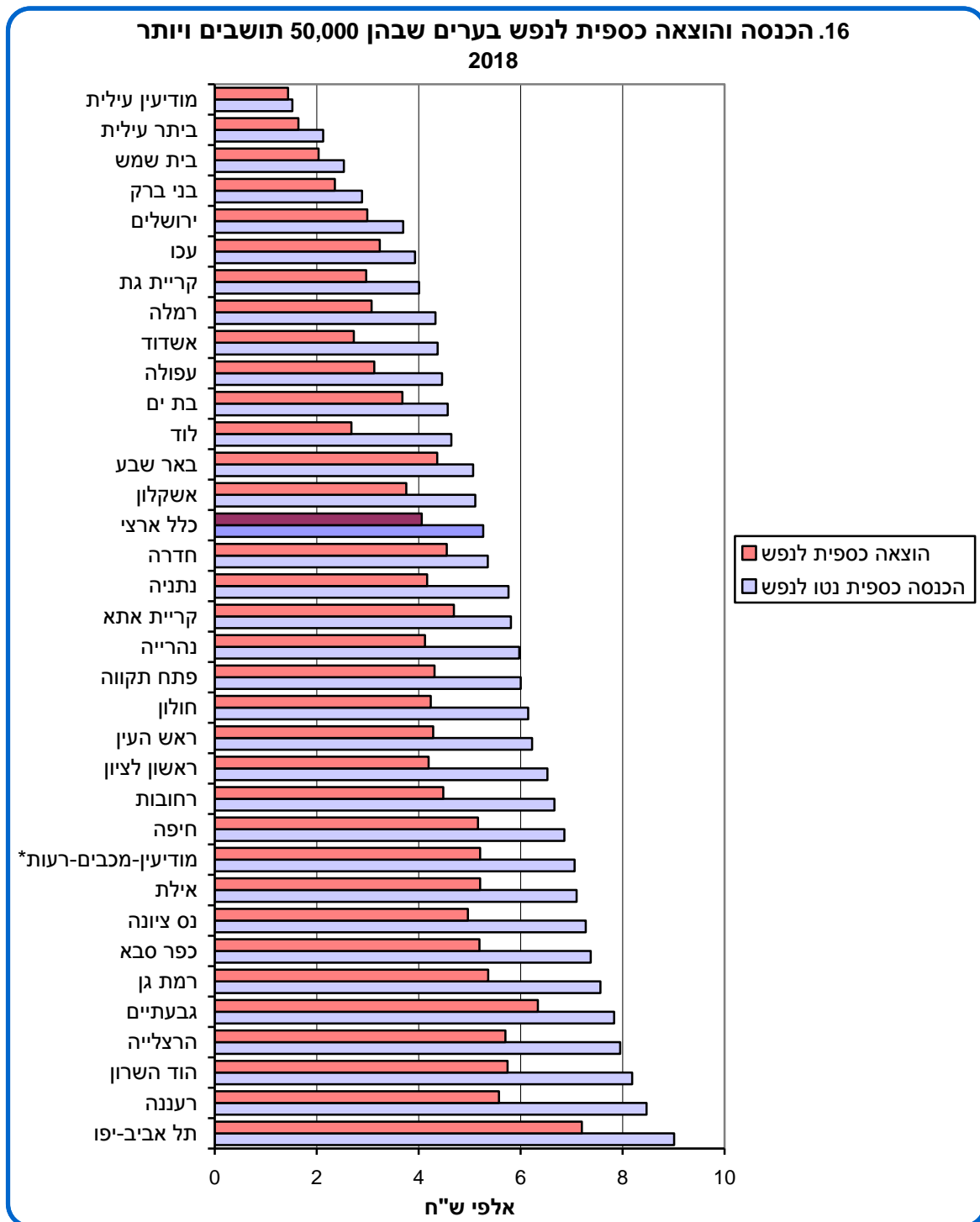
לוח טו. בני 15 ומעלה בערים שבהן 50,000 תושבים ויותר, 2018
(נתונים נבחרים מתוך סקר כוח אדם)

אחוז	העיר המובילה	כלל ארצי	
התעודה הגבוהה ביותר (אחוזים)			
49.6	רהט	19.4	לא קיבל תעודה, תעודת סיום יסודי או חט"ב
43.9	ביתר עילית	15.2	תעודת סיום תיכון
29.2	אום אל-פחם	21.9	תעודת בגרות
25.5	מודיעין עילית	11.0	תעודה על תיכונת
51.4	רעננה	28.4	תעודה אקדמית
תכונות כוח העבודה			
78.8	אילת	63.9	אחוז משתתפים בכוח העבודה
76.2	אילת	61.4	שיעור תעסוקה
6.6	ביתר עילית	4.0	אחוז בלתי מועסקים
בעלות על דירה (אחוז מתוך משקי הבית)			
95.6	רהט	67.2	בבעלות עצמית
51.7	תל אביב-יפו	27.6	בשכירות

15. אחוז המועסקים מחוץ ליישוב המגורים
 בערים שבהן 50,000 תושבים ויותר
 2018

2.12. נתוני סקר הוצאות משק בית

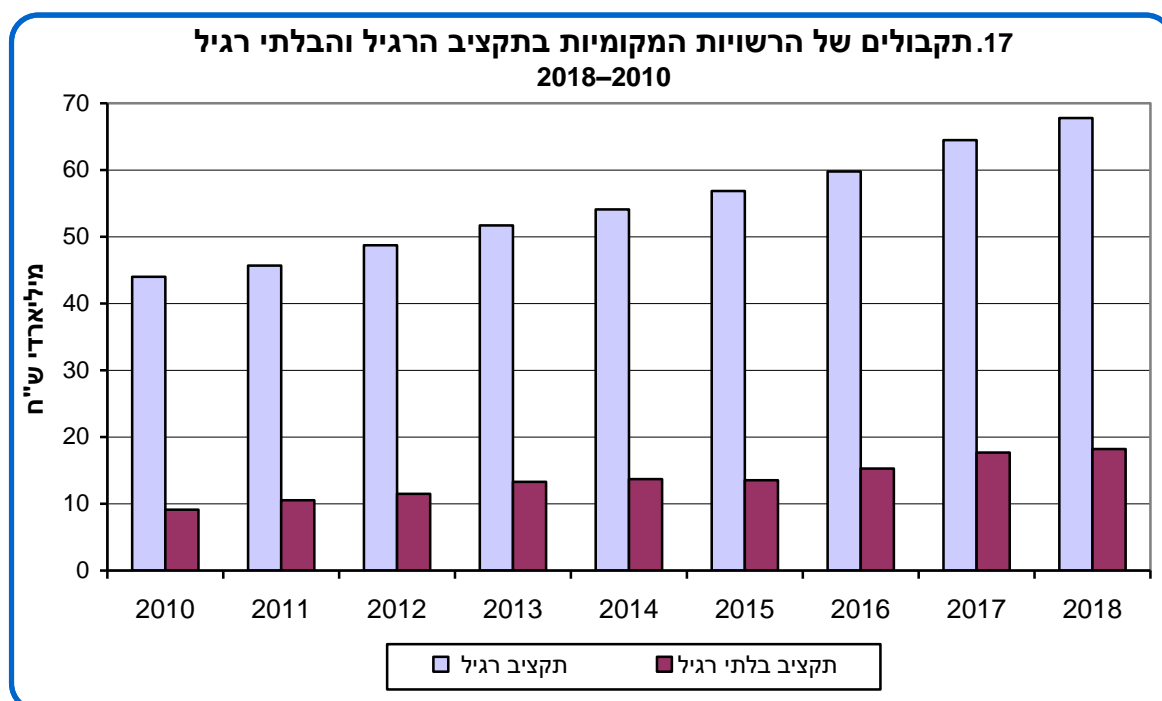
2.13. נתוני ביצוע תקציב של הרשויות המקומיות

תקציב

כדי לספק שירותים מוניציפליים לתושבים ולעסקים שבתחומן, הרשויות המקומיות מנהלות תקציב. התקציב הרגיל מיועד לניהול השוטף, ואילו התקציב הבלתי רגיל מיועד למימון פעילויות פיתוח (פרויקטים). התקציב הרגיל והתקציב הבלתי רגיל כוללים מרכיב של תקבולים ומרכיב של תשלומים.

2.13.1. תקבולים

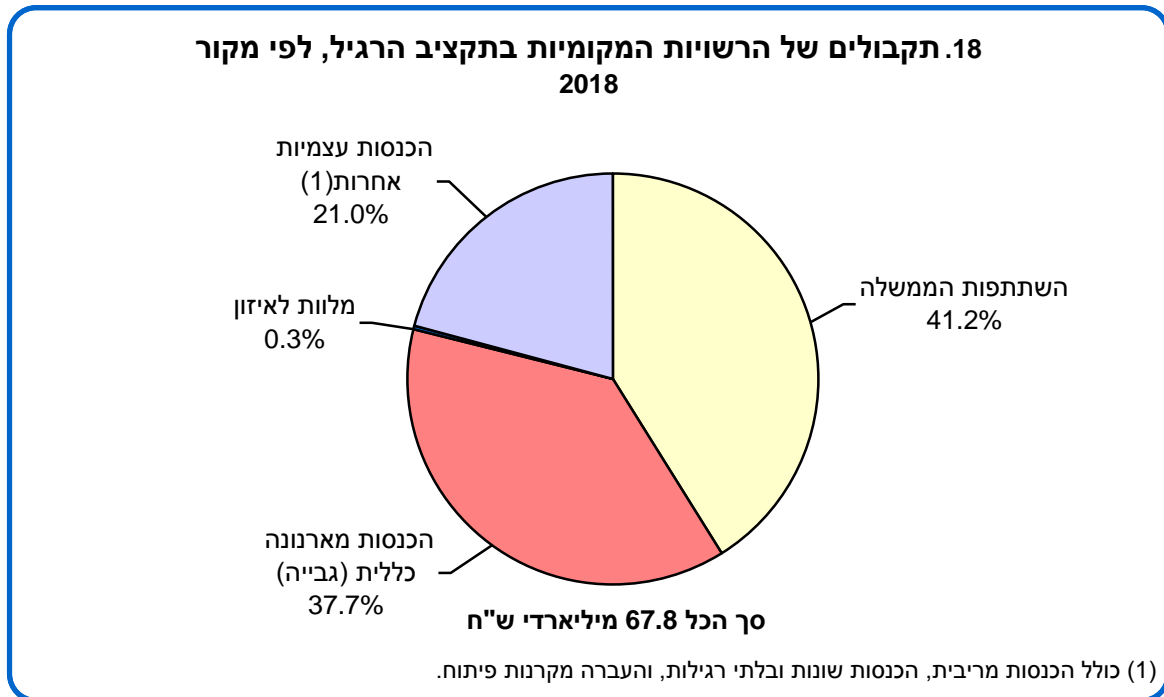
בשנת 2018 הסתכמו תקבולי הרשויות המקומיות ב-86.0 מיליארד ש"ח, עלייה ריאלית של 3.8% לעומת שנת 2017. 67.8 מיליארד ש"ח התקבלו בתקציב הרגיל ו-18.2 מיליארד ש"ח בתקציב הבלתי רגיל. מתוך סך התקבולים, 62.9 מיליארד ש"ח התקבלו בעירויות (73.2%), 10.9 מיליארד ש"ח במועצות המקומיות (12.7%), ו-12.1 מיליארד ש"ח במועצות האזוריות (14.1%).

2.13.1.1. תקציב רגיל

בשנת 2018 הסתכמו תקבולי הרשויות המקומיות בתקציב הרגיל ב-67.8 מיליארד ש"ח, עלייה ריאלית של 4.3% לעומת שנת 2017 (שבה נרשמה עלייה ריאלית של 7.6%).

תקבולי הרשויות המקומיות בתקציב הרגיל כוללים בעיקר הכנסות עצמיות והכנסות מהשתתפות הממשלה. בהכנסות העצמיות של הרשויות נכללות הכנסות מארנונה כללית (ארנונה למגורים וארנונה לא-למגורים), מאגרות ודמי שירותים, מהיטלים, מקנסות, מהשתתפות בעלי נכסים ומוסדות ועוד.

בשנת 2018 הארנונה הכללית שנגבתה הייתה 37.7% מסך ההכנסות בתקציב הרגיל של הרשויות המקומיות, בדומה לשנת 2017 (38.3%). ההכנסה הממוצעת מגביית ארנונה כללית לנפש הייתה 2,868 ש"ח, עלייה ריאלית של 4.7% לעומת שנת 2017.

בשנת 2018 הארנונה למגורים (44.6% מסך הארנונה הכללית) הייתה 1,279 ש"ח לנפש בממוצע, ירידה ריאלית של 1.5% לעומת שנת 2017.

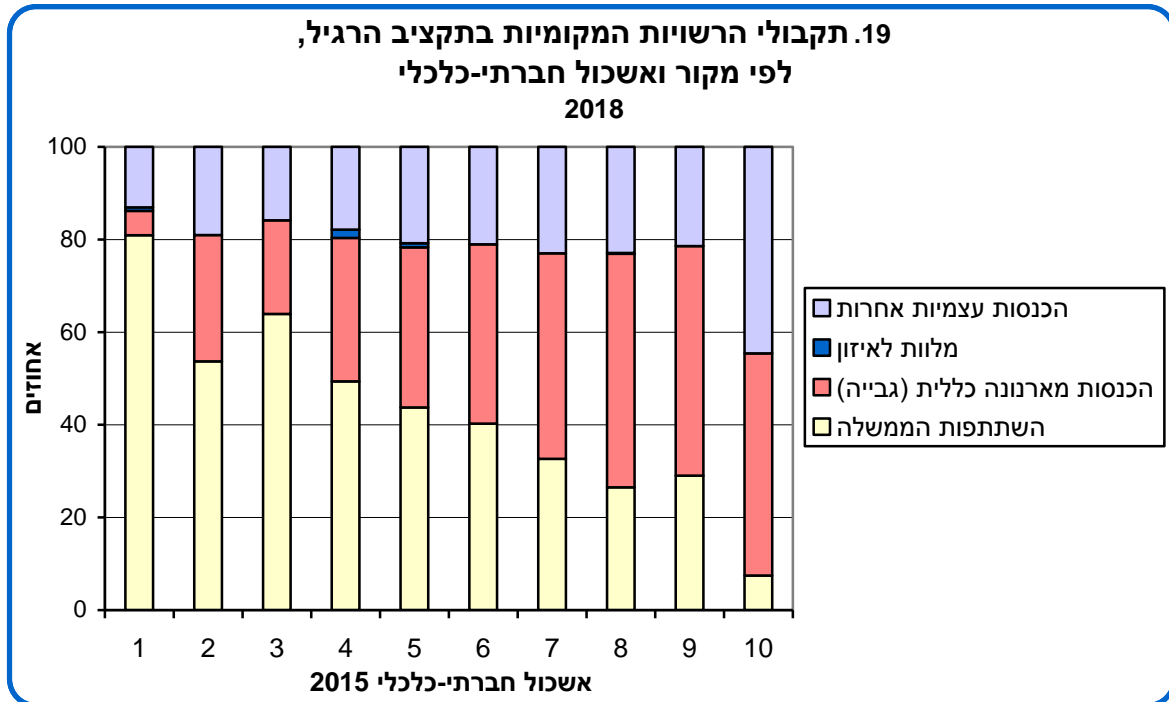
יחס הגבייה מכלל החיובים למגורים הוא היחס בין תקבולים בפועל מארנונה למגורים (גבייה) לבין דרישות לתשלום ארנונה למגורים (חיוב) שנצברו עד לסוף השנה, כולל חיובים בגין שנים קודמות שטרם נגבו. בשנת 2018 יחס הגבייה מכלל החיובים למגורים היה 75.0%, כמו בשנת 2017.

יחס הגבייה השנה מהחיוב השנה (ללא חיובים משנים קודמות, פטורים והנחות) ב-2018 היה 69.8%.

בשנת 2018 הארנונה לא-למגורים (55.4% מסך הארנונה הכללית) הייתה 1,589 ש"ח לנפש בממוצע.

ההכנסות מהשתתפות הממשלה בשנת 2018 הסתכמו ב-27.9 מיליארד ש"ח, עלייה ריאלית של 8.0% לעומת שנת 2017, בהמשך לעלייה ריאלית של 10.7% בשנת 2017.

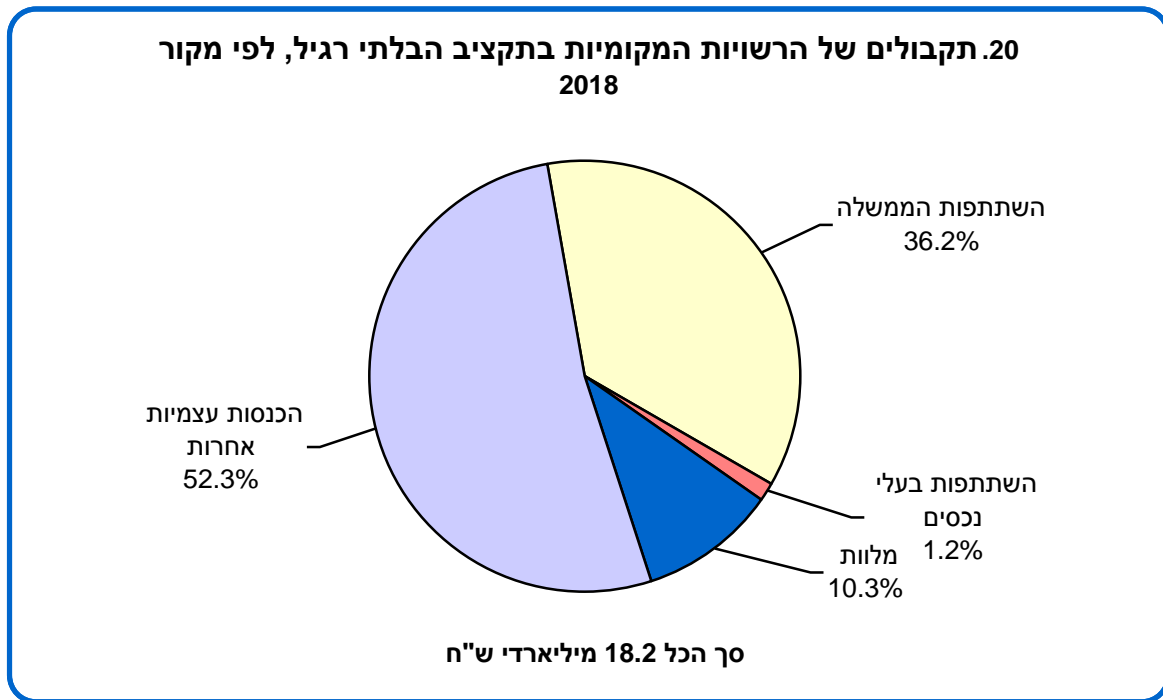
בחינה של תקבולי הרשויות המקומיות בתקציב הרגיל לפי אשכולות המדד החברתי-כלכלי (משנת 2015) מגלה כי ככל שהאשכול החברתי-כלכלי גבוה יותר, כך קטנות ההכנסות מהשתתפות הממשלה.

2.13.1.2. תקציב בלתי רגיל

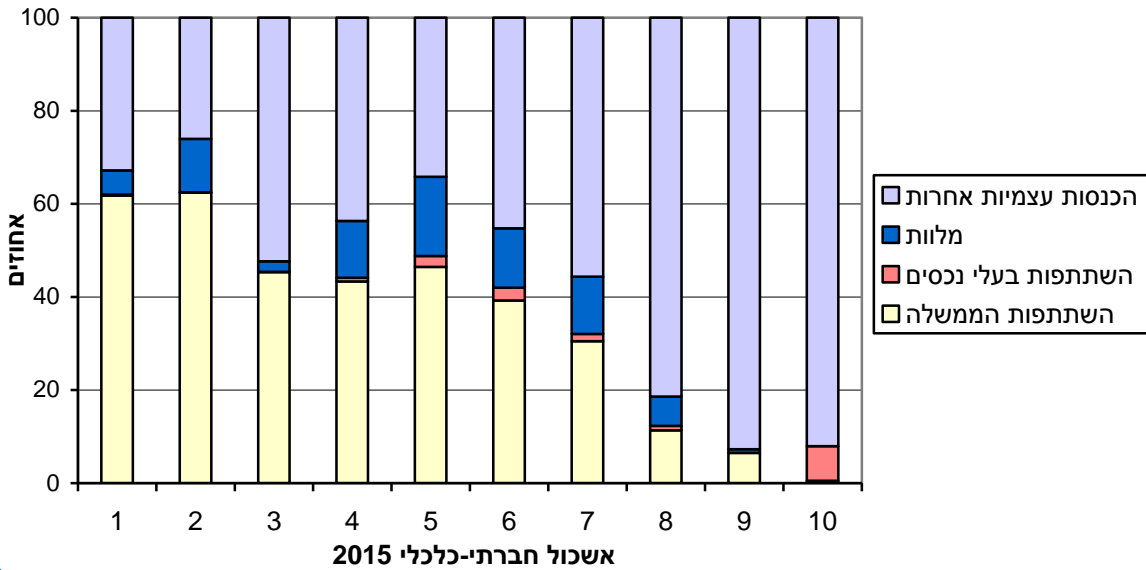
בשנת 2018 הסתכמו תקבולי הרשויות המקומיות בתקציב הבלתי רגיל ב-18.2 מיליארד ש"ח, עלייה ריאלית של 2.1% לעומת שנת 2017 (שבה נרשמה עלייה ריאלית של 15.0%).

תקבולי הרשויות המקומיות בתקציב הבלתי רגיל כוללים בעיקר הכנסות עצמיות והכנסות מהשתתפות הממשלה.

בחינה של תקבולי הרשויות המקומיות בתקציב הבלתי רגיל לפי אשכולות המדד החברתי-כלכלי (משנת 2015) מגלה כי כמו בתקציב הרגיל, גם בתקציב הבלתי רגיל ככל שהאשכול החברתי-כלכלי גבוה יותר, כך קטנות ההכנסות מהשתתפות הממשלה.

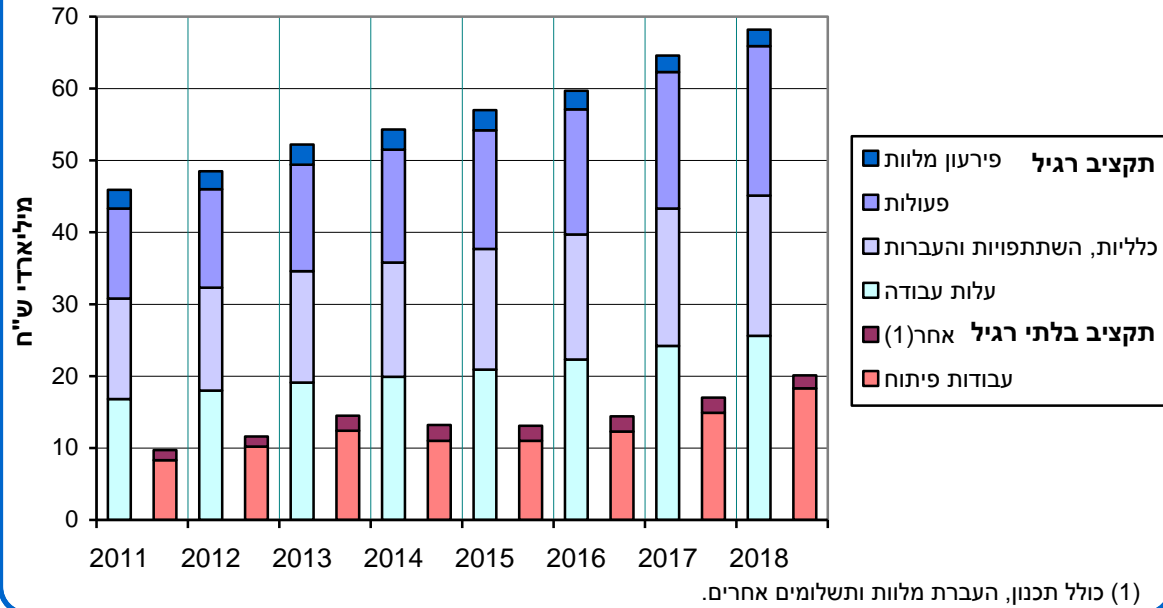
21. תקבולי הרשויות המקומיות בתקציב הבלתי הרגיל, לפי מקור ואשכול חברתי-כלכלי 2018

2.13.2. תשלומים

בשנת 2018 הסתכמו תשלומי הרשויות המקומיות ב-88.2 מיליארד ש"ח, עלייה ריאלית של 7.3% לעומת שנת 2017. 68.2 מיליארד ש"ח שולמו בתקציב הרגיל ו-20.0 מיליארד ש"ח בתקציב הבלתי רגיל. מתוך סך התשלומים, 64.7 מיליארד ש"ח היו תשלומים של העיריות (73.4%), 11.3 מיליארד ש"ח – של המועצות המקומיות (12.9%) ו-12.2 מיליארד ש"ח – של המועצות האזוריות (13.8%).

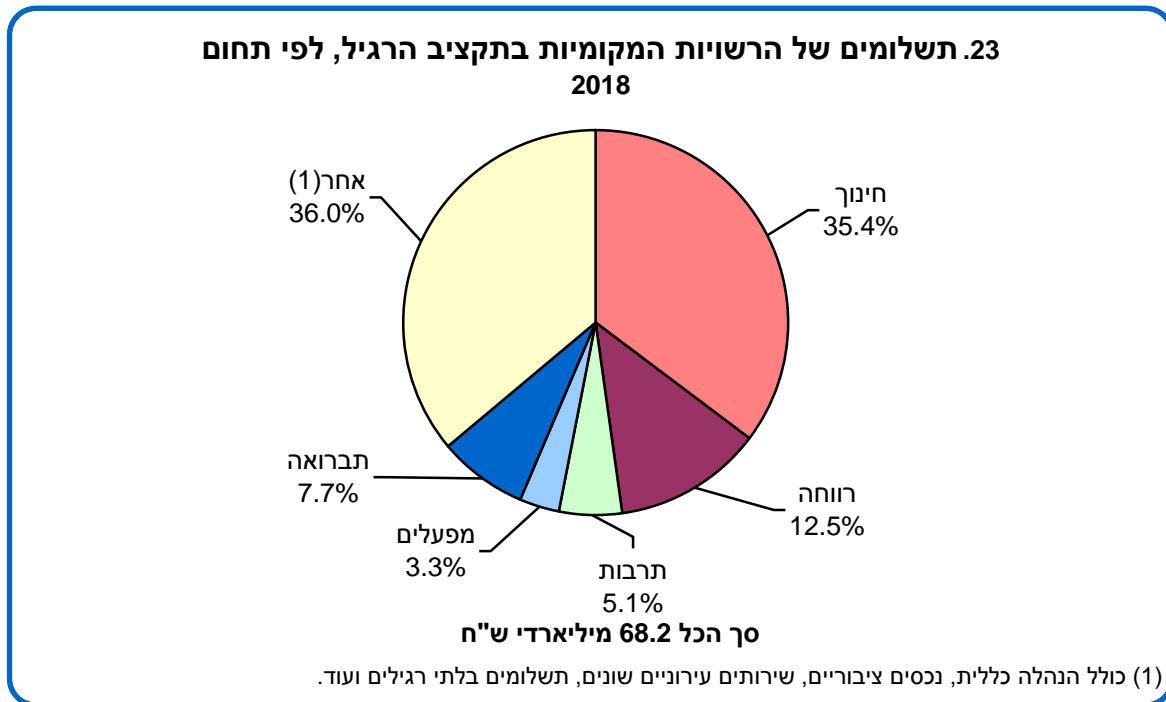
22. תשלומים של הרשויות המקומיות בתקציב הרגיל והבלתי רגיל 2018-2011

2.13.2.1. תקציב רגיל

בשנת 2018 הסתכמו תשלומי הרשויות המקומיות בתקציב הרגיל (השוטף) ב-68.2 מיליארד ש"ח, והם היו 77.3% מסך התקציב. בשנה זו סך התשלומים בתקציב הרגיל עלה ריאלית ב-4.7% לעומת שנת 2017. כאשר בוחנים את סך התשלומים בתקציב הרגיל לפי מעמד מוניציפלי, ניתן לראות כי בעריות חלה עלייה ריאלית של 4.7%, במועצות המקומיות – עלייה ריאלית של 5.9%, ובמועצות האזוריות – עלייה ריאלית של 3.9%.

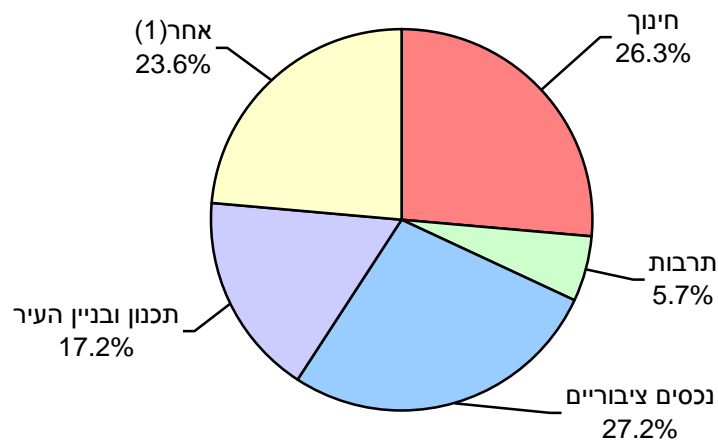

ההפרש בין סך התקבולים (כולל מלוות) לבין סך התשלומים (כולל פירעון מלוות) נקרא "עודף תקציבי" או "גירעון תקציבי". בשנת 2018 נרשם בתקציב הרגיל גירעון תקציבי של 379.7 מיליון ש"ח, לעומת גירעון של 93.9 מיליון ש"ח בשנת 2017. ב-145 רשויות מקומיות נרשם עודף תקציבי, ואילו ב-108 רשויות מקומיות נרשם גירעון תקציבי וב-2 רשויות נרשם איזון בין הכנסות והוצאות.

2.13.2.2. תקציב בלתי רגיל

בשנת 2018 הסתכמו תשלומי הרשויות המקומיות בתקציב הבלתי רגיל (הפיתוח) ב-20 מיליארד ש"ח, והם היו 22.7% מסך התקציב. בשנה זו סך התשלומים בתקציב הבלתי רגיל עלה ריאלית ב-17.1% לעומת שנת 2017. כאשר בוחנים את סך התשלומים בתקציב הבלתי רגיל לפי מעמד מוניציפלי, אפשר לראות כי בעיריות חלה עלייה ריאלית של 17.0%, במועצות המקומיות – עלייה ריאלית של 21.6% ובמועצות האזוריות – עלייה ריאלית של 13.6%.

24. תשלומים של הרשויות המקומיות בתקציב הבלתי רגיל, לפי תחום
2018

סך הכל 20.0 מיליארדי ש"ח

(1) כולל תברואה, שמירה וביטחון, שירותים עירוניים שונים, רווחה, תשלומים בלתי רגילים ועוד.

3. מונחים, הגדרות והסברים

3.1. כללי

סמל יישוב: לכל יישוב מבין 1,218 היישובים יש סמל בן ארבע ספרות. מערכת סמלי היישובים נבנתה בעיקר כדי לסייע לפעילות ממוחשבת של מערך מרשם האוכלוסין במשרד הפנים ושל רישומי המען של תושבי המדינה. המערכת היא דינמית ומנוהלת בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סמל רשות: בעיריות ובמועצות מקומיות סמל הרשות זהה לסמל היישוב (בן ארבע ספרות), ואילו במועצות האזוריות הסמל מציין את המעמד המוניציפלי והוא בן שתי ספרות.

מחוז: יחידת שטח שמתקבלת מהחלוקה המינהלית הרשמית של שטח מדינת ישראל. קיימים שישה מחוזות: מחוז ירושלים, מחוז הצפון, מחוז חיפה, מחוז המרכז, מחוז תל אביב ומחוז הדרום. בנתונים המוצגים לפי מחוז נכלל גם אזור יהודה והשומרון (היישובים הישראליים שבו).¹⁰

3.1.1 סיווג הרשויות המקומיות

מעמד מוניציפלי

בהתאם להסדרים חוקיים ומינהליים מבחינים בין שלושה סוגי רשויות מקומיות:

1. **עירייה:** רשות מקומית של יישוב אחד בלבד, שקיבל מעמד של עירייה.
2. **מועצה מקומית:** רשות מקומית של יישוב אחד בלבד, שאין לו מעמד של עירייה.
3. **מועצה אזורית:** רשות מקומית הכוללת יישובים כפריים אחדים. לפעמים נכללים בתחומי מועצה אזורית גם יישובים עירוניים. חלק מיישובים עירוניים אלה עשויים לקבל במועד מאוחר יותר מעמד של מועצה מקומית.

נוסף על אלה ישנם 3 יישובים שהם חסרי מעמד מוניציפלי: מקווה ישראל, מחנה יתיר ושני. הם נמצאים בשטח שאינו שייך לאף רשות מוניציפלית.

דת רוב האוכלוסייה ברשות המקומית – הרשויות המקומיות נחלקות ל"רשויות יהודיות" ול"רשויות לא-יהודיות" בהתאם לרוב האוכלוסייה ברשות המקומית. בדרך כלל יש ברשויות המקומיות רוב מוחלט של יהודים או של ערבים.¹¹

3.1.2 סיווג היישובים

יישוב: מקום המאוכלס בקביעות, והמקיים את התנאים האלה:

1. גרים בו בקביעות 40 תושבים בוגרים או יותר.
2. בעל מינהל עצמי.
3. אינו נמצא בתחום המוניציפלי של יישוב אחר.
4. מוסדות התכנון אישרו את הקמתו.

¹⁰ ראו גם: "[יישובים בישראל](#)" באתר האינטרנט של הלמ"ס.

¹¹ ראו הסברים על השיטה בפרק 5 "שיטות".

צורת יישוב: צורת היישוב נקבעה, ככל האפשר, לפי המצב בפועל ולפי ההגדרות שלהלן. אין בקביעה זו כדי להשליך על מעמדו של יישוב על-פי דין.

היישובים נחלקים לשתי קבוצות עיקריות: יישובים עירוניים ויישובים כפריים.

א. **יישובים עירוניים:** יישובים שבהם 2,000 תושבים ויותר, ומסווגים לקבוצות לפי גודלם (כולל גם יישובים בעלי אופי כפרי שבהם יותר מ-2,000 תושבים). החל במפקד 2008 נקבעו חלוקות חדשות בסיווג היישובים העירוניים. צורת היישוב +200,000 פוצלה לשתי קבוצות: -200,000 ו-499,999 ו-500,000+. צורת היישוב 2,000-9,999 פוצלה אף היא לשתי קבוצות: -2,000 ו-4,999 ו-5,000-9,999. בצורת היישוב 2,000-4,999 ניתן ביטוי גם לאופיים הכפרי של יישובים אלו (קיבוצים, מושבים).

ב. **יישובים כפריים:** יישובים שבהם פחות מ-2,000 תושבים (גם אם אינם חקלאיים ואינם בעלי אופי כפרי), ומסווגים לפי צורות יישוב אלה:

מושב – יישוב כפרי המאורגן כאגודה שיתופית, ויש לו זכות לנחלות חקלאיות (לפי משמעות מונח זה במינהל מקרקעי ישראל). זהו יישוב של יחידות משפחתיות, אשר כל אחת מהן היא יישות כלכלית עצמאית. חלק מהייצור ומהמינהל הכלכלי הוא בידי האגודה השיתופית, ואת רמת השיתוף קובעים התושבים.

מושב שיתופי – יישוב כפרי שיתופי, שבו הייצור והשיווק מבוצעים במשותף, ואילו הצריכה מתבצעת באופן פרטי.

קיבוץ – יישוב כפרי שיתופי, שבו הייצור, השיווק והצריכה מאורגנים על בסיס שיתופי.

יישוב מוסדי – מוסד בעל תכונות של יישוב, שאינו כלול בתחום המוניציפלי של יישוב אחר.

יישוב קהילתי – יישוב המאוגד כאגודה שיתופית, שאין לו זכות לנחלות חקלאיות, ושבו תחומי הפעולה של האגודה השיתופית (היצרני, הצרכני, המוניציפלי והחברתי) והיקפה נקבעים בידי התושבים.

יישוב כפרי אחר – יישוב שבו פחות מ-2,000 תושבים ושאינו נכלל בסוגי היישובים האחרים.

גרים מחוץ ליישובים – קבוצות של אוכלוסייה המתגוררות מחוץ לתחומי שטח השיפוט של יישובים מוכרים. במקומות שבהם מתגוררת אוכלוסייה זו לא מתקיימות כל ההגדרות האופייניות ליישוב (כפי שמוגדר לעיל). קבוצה זו נכללת באוכלוסייה הכפרית.

באוכלוסיית הגרים מחוץ ליישובים נכללות אוכלוסיית ה"מקומות", שבטי הבדווים ואוכלוסיית בתי הכלא ומוסדות אשר נמצאים מחוץ לשטח המוניציפלי של היישוב (בהתאם לאומדן המוסדות שהתקבל במפקד 2008). אוכלוסיית הגרים מחוץ ליישובים נכללת בסך כל המועצות האזוריות ובכל מועצה אזורית בנפרד, למעט הפזורה הבדווית במחוז הדרום (כלומר אינה נכללת בפרופיל המועצות האזוריות במחוז הדרום).¹²

¹² החל בשנת 2008 "גרים מחוץ ליישובים" במחוז הדרום סווגו תחת סמל יישוב 1997.

3.1.3. שינויים במועצות אזוריות

בשנת 2018 שונו צורות היישוב האלה:
הושעה: מ"יישוב קהילתי" ל"יישוב יהודי" (במועצה אזורית גולן);
חספין: מ"יישוב קהילתי" ל"יישוב יהודי" (במועצה אזורית גולן);
ניצן: מ"יישוב כפרי אחר, יהודי" ל"יישוב יהודי" (במועצה אזורית חוף אשקלון);
עמיחי: "יישוב קהילתי" חדש (במועצה אזורית מטה בנימין);
שבי דרום: מ"מקום" ל"מושב" (במועצה אזורית מרחבים);
המועצה האזורית עמק לוד שינתה את שמה לשדות דן.

3.1.4. ממוצע מרחקים במועצות אזוריות

מרכז תפעולי של מועצה אזורית: מיקום משרדי המועצה האזורית. ברוב המועצות האזוריות יש מרכז תפעולי אחד, במיעוטן קיימים שני מרכזים או יותר.¹³

ממוצע המרחקים: סכום המרחקים ממרכזי היישובים אל המרכז התפעולי של המועצה האזורית, מחולק במספר יישובי המועצה. המרחקים מחושבים לפי דרך הכביש הקצרה ביותר בין שתי הנקודות.

המרחקים נמדדו על פי נתוני כבישים לשנת 2015 והתבססו על שכבת הכבישים של חברת מפה, שכבת היישובים הנקודתית לשנת 2015 ושכבת המועצות האזוריות של תחום ממ"ג בלמ"ס.

ממוצע מרחקים משוקלל: ממוצע מרחקים ממרכזי היישובים אל המרכז התפעולי של המועצה האזורית משוקללים בגודל האוכלוסייה של כל יישוב במועצה.

---

¹³ במועצות אזוריות שבהן יש יותר ממרכז תפעולי אחד, חושבו המרחקים ממקום מושבו של ראש המועצה.

3.2 דמוגרפיה

3.2.1 אוכלוסייה¹⁴

אוכלוסייה קבועה (דה יורה) כוללת תושבים קבועים בעלי אזרחות ישראלית ותושבי קבע ללא אזרחות ישראלית (לרבות אלה הנעדרים מישראל פחות משנה בעת האומדן).

עד שנת 2008 כללה האוכלוסייה אומדן של התיירים והתושבים הארעיים השוהים בישראל יותר משנה (למעט דיפלומטים ואנשי או"ם). אומדני האוכלוסייה המבוססים על מפקד אוכלוסין 2008, כוללים את האוכלוסייה הרשומה במרשם האוכלוסין בלבד. אלה שאינם רשומים במרשם האוכלוסין לא נכללים באומדן גם אם שהו בישראל יותר משנה. אומדני האוכלוסייה אינם כוללים את אוכלוסיית העובדים הזרים (עובדים מחו"ל) בעלי אשרת עבודה. אוכלוסייה זו נאמדה בכ-164 אלף נפש בסוף שנת 2018 וחלקם שהו בישראל פחות משנה. בנוסף, אומדן האוכלוסייה אינו כולל אנשים שנכנסו ארצה ללא אשרת שהייה ואנשים שלא נכנסו דרך מעברי גבול מוכרים.

אוכלוסייה – סך הכל (סוף 2018): בפרופיל של סך כל העיריות וסך כל המועצות המקומיות – האוכלוסייה כוללת רק יישובים בעלי מעמד מוניציפלי. בפרופיל של סך כל המועצות האזוריות¹⁵ האוכלוסייה כוללת את הגרים מחוץ ליישובים, ואילו בפרופיל הארצי האוכלוסייה כוללת גם יישובים חסרי מעמד מוניציפלי וגם גרים מחוץ ליישובים לרבות פזורה בדווית במחוז דרום.

גיל: מספר השנים השלמות שמלאו לאדם עד תאריך האומדן.

יחס תלות: היחס שבין האוכלוסייה הנתמכת לבין האוכלוסייה התומכת. האוכלוסייה הנתמכת כוללת ילדים בגיל 0–19 ואוכלוסייה מבוגרת בגיל 65+. האוכלוסייה התומכת כוללת את האוכלוסייה בגיל העבודה (20–64).¹⁶

נישואין וגירושין

החל בשנת 2008 מקור הנתונים היחיד על נישואין וגירושין הוא מרשם האוכלוסין.

הנתונים על נישואין אינם כוללים נישואין שנערכו בחו"ל (בין אם מדובר בנישואין אזרחיים ובין אם מדובר בנישואין דתיים) או "נישואין אלטרנטיביים" שנערכים בישראל ואשר לא נערכו בבתי הדין הרבניים.

כל השיעורים, הממוצעים וכדומה המבוססים על 5 עד 19 מקרים לאלף נפש ניתנים בסוגריים. במועצות אזוריות ומועצות מקומיות שבהן היו בשנת 2017 בין 1 ל-4 מיקרי נישואין/גירושין חושבו שיעורים ממוצעים לשנים 2015–2017. במקרים שבהם השיעורים הממוצעים לשנים 2015–2017 מבוססים על פחות מ-5 מקרים השיעורים מסומנים בשתי נקודות (...).

¹⁴ אומדני אוכלוסייה כוללים נתונים אך ורק על אנשים הרשומים במרשם האוכלוסין. ראו גם: [אוכלוסייה – שנתון סטטיסטי לישראל 2019 – מספר 70](#), באתר האינטרנט של הלמ"ס.

¹⁵ בפרופיל של כל מועצה אזורית (בדומה לפרופיל של סך כל המועצות האזוריות), האוכלוסייה כוללת את "הגרים מחוץ ליישובים" כגון: מוסדות ומתקני כליאה, למעט פזורה בדווית בדרום.

¹⁶ ראו הסברים על השיטה בפרק 5 "שיטות".

3.2.2. קבוצת אוכלוסייה ודת

יהודים ואחרים: כולל יהודים, נוצרים לא-ערבים ואנשים שאינם מסווגים לפי דת במשרד הפנים.
ערבים: כולל מוסלמים,¹⁷ נוצרים-ערבים ודרוזים.

3.2.3. גידול האוכלוסייה

מרכיבי השינוי של האוכלוסייה הקבועה הם: ריבוי טבעי (לידות פחות פטירות) ומאזן הגירה (ראו הגדרות בהמשך).

אחוז גידול האוכלוסייה

אחוז גידול האוכלוסייה חושב באופן הבא:

$$-100 \left\{ \frac{\text{אוכלוסייה בסוף שנה נוכחית}}{\text{אוכלוסייה בסוף שנה קודמת}} * 100 \right\}$$

לידות חי ופטירות

הנתונים על לידות ופטירות מבוססים על הפרטים האישיים שבמרשם התושבים וכן על אלה המופיעים בטופסי "הודעה על לידת חי", "הודעת פטירה" ו"הודעה על לידת עובר מת".

הנתונים על לידות כוללים לידות שאירעו בישראל (כולל אזור יהודה והשומרון) שבהן לפחות לאחד ההורים הייתה תעודת זהות ישראלית. הנתונים אינם כוללים לידות שאירעו בחו"ל לאזרחי ישראל.

יישוב הלידה: היישוב נקבע לפי יישוב המגורים של האם.

הנתונים על פטירות כוללים פטירות של תושבים קבועים ושל עולים בכוח, ואינם כוללים מקרי מוות של תושבים ישראלים ששהו בחו"ל, של תיירים או של עובדים זרים שנפטרו בארץ.

יישוב הפטירה: היישוב נקבע לפי כתובתו האחרונה של הנפטר.

שיעור פריון כולל בתקופה מסוימת הוא מספר הילדים הממוצע שאישה צפויה ללדת במהלך חייה, בהנחה שבמשך תקופת הפריון שלה (גילים 15–49) יתקיימו התנאים הבאים:

1. סיכוייה ללדת בכל גיל יהיו בהתאם לשיעורי הפריון הסגוליים לפי גיל שהיו קיימים באותה תקופה.
2. האישה תחיה עד סוף תקופת הפריון שלה.

ריבוי טבעי: ההפרש שבין מספר לידות חי לבין מספר הפטירות, במשך שנה.

תינוק: יילוד שטרם מלאה לו שנת חיים אחת.

שיעור לאלף לידות חי: שיטת ההצגה – כל השיעורים, הממוצעים וכד' המבוססים על 5 עד 19 מקרים במונה, ניתנים בסוגריים, ואלה המבוססים על פחות מ-5 מקרים מסומנים בשתי נקודות (..).

¹⁷ במועצה המקומית כפר כמא וביישוב ריחאנייה האוכלוסייה צ'רקסית והדת מוסלמית.

תוחלת חיים בגיל מסוים: מספר השנים הממוצע אשר אדם צפוי לחיות לאחר גיל מסוים, על בסיס שיעורי התמותה הקיימים בתקופת ההתייחסות.

שיעור מתוקן (גם לפרק תחלואה ואשפוז): שיעור הנותן אומדן לשיעור באוכלוסייה הנבדקת אם התפלגות הגילים באוכלוסייה זו הייתה זהה לזו של אוכלוסיית תקן. התקנון מאפשר להשוות בין אוכלוסיות שונות הנבדלות בהרכב הגילים (למשל ביישובים שונים), בכך שנעשה שימוש באותה אוכלוסיית תקן לכל היחידות שאותן משווים. השימוש בשיעורים מתוקנים הוא רק לצורכי השוואה (לערכם של השיעורים המתוקנים כשלעצמם אין משמעות). קיימות שתי שיטות לתקנון: תקנון ישיר או תקנון עקיף. בפרסום זה נעשה שימוש בשיטה של תקנון ישיר. אוכלוסית התקן – אוכלוסית ישראל לפי מפקד 2008.

שיעור תמותת תינוקות: מספר התינוקות שנפטרו בטרם מלאו להם שנה מחולק ב-1,000 לידות חי.

הגירה

מאזן הגירה ביישוב: ההפרש שבין מספר הנכנסים ליישוב לבין מספר היוצאים ממנו בשנת לוח (בשנה קלנדרית). כולל עולים ועולים בכוח, תיירים ששינו את מעמדם לעולים או לעולים בכוח, כניסות לשם איחוד משפחות, עולים בכוח חוזרים, תושבים קבועים ששבו לישראל אחרי שהייה של יותר מ-12 חודשים בחו"ל ואזרחים עולים. מכל אלה מופחתים התושבים ששהו בחו"ל יותר מ-12 חודשים ועולים בכוח שיצאו לחו"ל.

השתקעות ראשונה של עולים: הנתונים מתייחסים ליישוב המגורים הראשון של העולים. מעבר של עולים ליישובים אחרים נכלל בהגירה בין יישובים (הגירה פנימית). הנתון אינו כולל אזרחים עולים ועולים בכוח ששינו את מעמדם לעולים.

הגירה פנימית: שינוי יישוב המגורים של תושבים בתוך שטח מדינת ישראל והיישובים הישראליים באזור יהודה והשומרון בשנת לוח.

הנתונים על הגירה פנימית בין יישובים מבוססים על העיבודים שנעשו מתוך קובץ השינויים, כפי שנרשמו במרשם התושבים במשרד הפנים, על-פי הודעות התושבים על שינוי כתובת. הנתונים אינם כוללים השתקעות ראשונה של עולים, אבל כוללים שינוי כתובת של עולים.

הגירה בתוך הרשות: שינוי כתובת בתחום אותה רשות מקומית.

3.2.4 אוכלוסייה מוסדית

מוסד לינה: יחידה מנהלית המספקת שירותי לינה ואפשרות לשירותי הסעדה לפחות לחמישה דיירים, לתקופה של שלושה חודשים ויותר.

המוסדות מחולקים לסיווגים שונים, לפי סוגי השירותים וסוגי האוכלוסיות, כגון בתי אבות ודיור מוגן, מוסדות חינוך, מוסדות דת, מוסדות אשפוז, ומוסדות אחרים: מוסדות צבא, מעונות לילדים ולמבוגרים עם בעיות סוציאליות, מתקני ענישה, אכסניות (אם יש דיירים), מחנה עובדים (אם יש דיירים), מגורי עולים, אחר (אם יש קטגוריה כזו שלא נכנסה לקטגוריות אחרות), וללא סיווג (אם יש).

3.2.5. תחלואה ואשפוז

אשפוז כללי

היארעות סרטן: מספר החולים החדשים המאובחנים בתקופה. תחלואה בסרטן כוללת את כל המחלות הממאירות למעט סרטן תאי בסיס ותאי קשקש של העור. נכללים גם גידולים שפירים של המוח וכן סרטנים ממוקדים (in-situ) של השד ושל סרטן העור מסוג מלנומה. יישוב המגורים נקבע בהתאם לכתובתו המאוחרת ביותר של החולה במאגר רישום הסרטן, בדרך כלל – הכתובת בעת האבחון. מספר מקרים ושיעור מתוקנן לפי מין חושבו ליישובים שבהם מעל 20,000 תושבים, וליישובים שבהם מעל 50,000 תושבים חושבו גם מספר מקרים ושיעור מתוקנן לסרטן ריאות, מעי גס וחלחולת, פרוסטטה (גברים) ושד (נשים).

סוכרת: המידע נאסף מקופות החולים. מספר האנשים שענו על הקריטריונים המפורטים במהלך השנה הקודמת.

1. מטופל שיש לו בדיקה אחת לפחות של המוגלובין מסוכרר (HbA1c) מעל 6.5% בשנה האחרונה.
2. מטופל אשר רכש לפחות 3 מרשמים של תרופות* נגד סוכרת, בחודשים שונים, בשנה האחרונה.
3. מטופל שרמת הגלוקוז שנמדדה בדמו שווה או גבוהה מ-200 מ"ג/ד"ל ומעלה בשתי בדיקות בהפרש של חודש לפחות בשנה האחרונה.

הנתונים כוללים רק מבוטחים שהיו להם שנתיים חברות מלאות בקופה (בשנת הדיווח ובשנה שלפניה).

3.2.6. גורמי סיכון והתנהגויות

עודף משקל או השמנת יתר: מבוסס על מדד ה-BMI – Body Mass Index (מדד מסת הגוף). ה-BMI הוא מספר המתקבל מחלוקת משקל האדם (בקילוגרמים) בגובה (במטרים) בריבוע. לפי הגדרות ארגון הבריאות העולמי, אנשים שיש להם BMI בין 25 ל-30 נחשבים בעלי עודף משקל, ואנשים שיש להם BMI מעל 30 נכללים בקטגוריה של השמנת יתר. לצורך המדד חושב BMI מעל 25 לפי דיווח עצמי של משקל וגובה בסקר החברתי 2017.

נתוני עודף משקל או השמנת יתר בקרב ילדים בבתי הספר מבוססים על מדידות גובה ומשקל המבוצעות מדי שנה בבתי ספר. הנתונים נמסרו על ידי משרד הבריאות. בילדים ההערכה נעשית לפי עקומות ייחוס. כלומר BMI מעל אחוזון 85 ועד אחוזון 96 מוגדר עודף משקל, ואילו BMI באחוזון 97 ומעלה מוגדר השמנת יתר. החל משנת 2011 עקומות הייחוס שנעשה בהן שימוש בישראל הן עקומות הייחוס של ארגון הבריאות העולמי (WHO) שנמצאות בשימוש החל משנת 2007.

3.3. שכר ורווחה¹⁸

3.3.1. מקבלי דמי אבטלה¹⁹ (ממוצע חודשי)

לדמי אבטלה זכאי מובטל שהיה שכיר וחיפש עבודה דרך שירות התעסוקה, בתנאי שהשלים תקופת אכשרה כמוגדר בחוק. ניתן לקבל דמי אבטלה מגיל 20 ועד גיל 67. בתנאים מסוימים ניתן לקבל דמי אבטלה גם מגיל 18.

על-פי חוק ביטוח אבטלה, מובטל זכאי לתשלום דמי אבטלה עבור תקופה מרבית של 50, 67, 100, 138 או 175 יום, בהתאם לגילו ולמספר ילדיו. הוא יכול למצות את מספר הימים האלה במשך שנה ממועד תחילת האבטלה שלו. החל ביולי 2007, חיילים משוחררים זכאים לדמי אבטלה רק אם צברו תקופת אכשרה של 6 חודשי עבודה תוך שנה משחרורם. לפני כן חיילים משוחררים היו פטורים מצבירת תקופת אכשרה. הם זכאים לתשלום דמי אבטלה לתקופה מרבית של 70 יום.

על-פי חוק ביטוח אבטלה, מובטל שנשלח על-ידי שירות התעסוקה לקורס להכשרה מקצועית זכאי לדמי אבטלה מופחתים. זאת עקב תיקון לחוק שהחל ביולי 2002, לפיו מנוכים מדמי האבטלה של הלומד בהכשרה מקצועית 30% מהגמלה. מובטל זה אינו מתייבב בשירות התעסוקה ואינו נרשם באופן שוטף ככל המובטלים האחרים. כלומר, מקבלי דמי אבטלה הלומדים בהכשרה מקצועית אינם מחפשי עבודה ואינם נכללים בין דורשי העבודה או בין הבלתי מועסקים.

במניין מקבלי דמי אבטלה נכללים רק מי שקיבלו דמי אבטלה בפועל.

3.3.2. מקבלי קצבת זיקנה ושירים

קצבת זיקנה: לפי חוק הביטוח הלאומי משולמת למבוטח שצבר תקופת אכשרה שמזכה בקצבה, בהגיעו לגיל המזכה בקצבת זיקנה (גיל פרישה או גיל הזכאות לקצבת זיקנה). גיל הפרישה הוא הגיל שבו זכאי מבוטח לקצבת זיקנה בהתאם למבחן הכנסות. גיל הפרישה בינואר 2015 היה 67 שנים לגבר ו-62 שנים לאישה. גיל הזכאות לקצבת זיקנה ללא מבחן הכנסות בינואר 2015 היה 70 שנים לגבר ו-68 שנים וארבעה חודשים לאישה.

הנתונים המוצגים מתייחסים לסוף שנה.

מקבלי קצבת שאירים: אלמנים, אלמנות וילדים, המקבלים קצבה לאחר פטירתם של המבוטחים.

¹⁸ בנושא רווחה (גמלאות וקצבאות) ראו הגדרות והסברים מפורטים בפרסום: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון (2018). [מערכת הביטוח הלאומי בישראל, נכון לינואר 2018](#). ירושלים: המחבר. הנתונים עבור גמלאות: סיעוד, נכות כללית, נידות, נכות מעבודה ותלויים, ואחוז מקבלי השלמת הכנסה מתפרסמים עבור רשויות מקומיות מעל 2,000 תושבים.

¹⁹ מספר מקבלי דמי אבטלה כולל מקבלי הכשרה מקצועית.

3.3.3. מקבלי גמלת הבטחת הכנסה

הבטחת הכנסה: משולמת למי שאינו מסוגל להבטיח לעצמו הכנסה מעבודה כדי מחייתו ואיננו זכאי לתשלומים ממקורות אחרים.

הנתונים המוצגים מתייחסים לסך כל הנפשות המקבלות גמלת הבטחת הכנסה בגיל העבודה (כולל ילדים במשפחה הזכאים לגמלה), לפחות חודש אחד במשך השנה.

השלמת הכנסה: משולמת למי שהכנסתו מעבודה או ממקור אחר נמוכה מרמת ההכנסה המינימלית לקיום כפי שנקבעה בחוק.

3.3.4. מקבלי גמלת סיעוד

גמלת סיעוד: זכאים לגמלת סיעוד הם אישה וגבר בגיל הפרישה, התלויים במידה רבה בעזרת הזולת בביצוע רוב פעולות היום-יום, או הזקוקים להשגחה, למעט מי שנמצא במוסד סיעודי או מי שרוב הוצאות החזקתו במוסד אחר הוא על חשבון גוף ציבורי. הזכות לגמלה ושיעורה מותנים במבחן הכנסות.

הנתונים המוצגים מתייחסים לסוף שנה.

3.3.5. מקבלי גמלאות: נכות כללית, ניידות, נכות מעבודה ותלויים²⁰

גמלת נכות כללית: קצבה זו משולמת למבוטח, אשר כתוצאה מליקוי גופני, שכלי או נפשי מתקיים בו אחד מאלה: אין לו כושר להשתכר מעבודה או ממשלח יד או שכושרו להשתכר צומצם עקב הליקוי בבת אחת או בהדרגה, ב-50% או יותר. אין לו הכנסה בפועל מעבודה או ממשלח יד או שהכנסתו אינה עולה על 45% או 60% מהשכר הממוצע, בהתאם לחומרת הליקוי, משך תקופת הזכאות ולפי זכאותו/אי זכאותו לקצבת נכות.

גמלת ניידות: משולמת למוגבלים בניידות – לנכה שדרגת מוגבלותו בניידות גבוהה מ-40% והוא בעל רישיון נהיגה בתוקף, או לנכה שאינו נוהג בעצמו ודרגת מוגבלותו בניידות היא לפחות 60%. הגמלה כוללת:

- הלוואה עומדת לכיסוי המסים החלים על הרכב המאושר על-פי הכללים שנקבעו, ומוחזרת בעת מכירת הרכב.
- קצבת ניידות חודשית, המשולמת למוגבל בניידות עבור הוצאות הניידות שלו, בתנאים מסוימים נוספים.

לבעלי נכות קשה ביותר משולמת בתנאים מסוימים גמלה אף אם אין ברשותם רכב.

²⁰ הנתונים המוצגים מתייחסים לסוף שנה.

גמלאות נכות מעבודה:

- קצבת נכות מעבודה משולמת למבוטח שנפגע בתאונת עבודה או שחלה במחלת מקצוע, וכתוצאה מכך אינו מסוגל לעבוד בעבודתו ואף לא בעבודה מתאימה אחרת, ולא עבד למעשה. הקצבה משולמת לנכים שדרגת נכותם הקבועה 20% ויותר (9% לדרגת נכות זמנית), לפי דרגת הנכות ובשיעור יחסי להכנסתו של הנפגע.
- מענק נכות מעבודה ניתן לנכים שדרגת נכותם – 9%–20%.
- קצבה מיוחדת ומענק מיוחד משולמים לנכים שדרגת נכותם 75% ויותר וכן לנכים עם קשיי הליכה שדרגת נכותם 65%–74%.

גמלאות תלויים בנפגעי עבודה:

- קצבת תלויים משולמת לשאירי מבוטח שנהרג או שנפטר עקב פגיעה בעבודה ולא לה שיהיו תלויים בו לפרנסתם. גובה גמלת התלויים תלוי בהכנסת המבוטח ערב פגיעתו ובמספר התלויים בו.
- מענק תלויים לאלמן או לאלמנה, שאינם זכאים לקצבת תלויים, בתנאים מסוימים נוספים – בשווי 36 חודשי קצבת תלויים.

גמלאות תלויים נוספות: מענק נישואין, דמי מחיה ליתומים, מענק בר-מצווה, מענק עקב פטירה.

3.3.6. משפחות המקבלות קצבאות בגין ילדים עד גיל 18

קצבת ילדים: משולמת למשפחה בגין ילדיה (שטרם מלאו להם 18 שנה). הקצבה המשפחתית מורכבת מצירוף הקצבאות המשולמות עבור כל ילד זכאי במשפחה. בפרופיל הכלל ארצי הנתונים כוללים "חסרי מעמד מוניציפלי" ו"לא ידוע".

3.3.7. מבוטחים בקופות החולים

החל באחד בינואר 1995 חוק ביטוח בריאות ממלכתי קובע שכל תושב במדינת ישראל מבוטח בביטוח בריאות.

קופות חולים: הנתונים מתייחסים ל-4 קופות החולים שאישר שר הבריאות עד כה (כללית, מכבי, מאוחדת ולאומית).

מבוטחים בקופות חולים (סוף שנה) – הנתונים נכונים ל-31.12.2018.

ייתכן שמספר המבוטחים גבוה ממספר התושבים בסוף השנה ביישובים מסוימים, עקב חוסר עדכון ברישום.

3.3.8. שכירים ועצמאים

האוכלוסייה הנחקרת כוללת את כל הבוגרים (מעל גיל 18) המבוטחים על-פי חוק הביטוח הלאומי ועל-פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי. הנתונים מבוססים על דיווחי שכר והכנסה לשנת 2017 כפי שנקלטו בקובצי המוסד לביטוח לאומי עד מועד הכנת העיבודים (1 ביוני 2019). לא מוצגים נתונים עבור רשויות מקומיות שבהן פחות מ-2,000 תושבים.

השכר החודשי והשכר השנתי הממוצע של שכירים²¹

שכיר: מי שבינו לבין מעסיקו קיימים יחסי עובד ומעביד ומקבל שכר ממעסיקו הרשום במס הכנסה ובביטוח הלאומי והמדווח על תשלום מדי חודש. כל עוד משולם שכר (גם בעת היעדרות עקב מחלה, חופשה, לימודים וכו') העובד נחשב לשכיר. שכיר שהיה מועסק בכמה מקומות עבודה, נספר בעיבודים אלו רק פעם אחת, כך שהנתונים משקפים את מספר השכירים ולא את מספר משרות השכיר.

הנתונים מתייחסים לעובד שעבד לפחות חודש אחד בשנה כשכיר. בקבוצה זו נכללו השכירים שהיו במשך השנה גם עצמאים.

בהגדרת "שכיר" נכללו גם הקבוצות הבאות:

- חברי קיבוצים ומושבים שיתופיים ומועמדים לחברות העובדים במשקיהם
- עובדים המועסקים במשק בית
- חיילים בשירות קבע
- עובדים שפרשו מעבודתם לפני שהגיעו לגיל פרישה.

אין נמנים עם השכירים תושבים זרים המועסקים בישראל.

שכר: שכר ברוטו לחודש ששולם לעובד השכיר, לפני ניכויים למס הכנסה וניכויים אחרים. השכר כולל: שכר יסוד, תוספות יוקר, תוספות ותק, מקדמות, תשלומים בעבור שעות נוספות, פרמיות, תגמולים, קצובות, מענקים ותוספות למיניהן (שוטפים או חד-פעמיים), כמו כוננויות, תורנויות, "חודש 13", קצובת נסיעה, גמול השכלה, גמול השתלמות, תשלומים בעד אחזקת רכב, דמי הבראה וכו'.

השכר ברוטו אינו כולל הוצאות נלוות שהמעסיק מפריש לקרנות (כגון קרנות פנסיה או קופות גמל), לביטוח לאומי ולביטוח בריאות, למס מעסיקים ועוד.

שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר במשך השנה: מתקבל באמצעות חלוקת סכומי השכר ברוטו ששולמו לשכירים במשך השנה ב-12 חודשי עבודה אפשריים של השנה ובמספר השכירים. הנתונים מתייחסים לשכר שקיבל העובד מכל המשרות שבהן עבד במשך השנה.

²¹ ראו גם: רוזנברג, מ' (2019). [שכר והכנסות מעבודה לפי יישוב ומשתנים כלכליים שונים 2017](#). סקרים תקופתיים 309. ירושלים: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון. באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי.

נתוני השכר ששולם במשך השנה ומספר חודשי העבודה מבוססים על דיווח המעסיקים למס הכנסה (טופס 126). נוסף על כך מתנהל דיווח נפרד על השכר (בסיס הגבייה) של חברי הקיבוצים הנחשבים כשכירים על-פי חוק הביטוח הלאומי, על השכר של עובדים במשק בית ועל מקבלי פנסיה מוקדמת. הנתונים האלה מעובדים במוסד לביטוח לאומי.

הכנסה ממוצעת לחודש של עצמאי²²

עצמאי: מי שעוסק במשלח ידו ואינו עובד שכיר, והתקיים בו אחד מאלה:

- א. עסק במשלח ידו לפחות עשרים שעות עבודה בשבוע בממוצע.
  - ב. הכנסתו החודשית הממוצעת ממשלח ידו לא פחתה מסכום השווה ל-50% מהשכר הממוצע במשק.
  - ג. עסק במשלח ידו לפחות 12 שעות בשבוע בממוצע, והכנסתו החודשית הממוצעת ממשלח ידו לא פחתה מסכום השווה ל-15% מהשכר הממוצע.
- הנתונים מתייחסים לעובדים שהיו עצמאים בלבד במשך השנה.

הכנסה חודשית ממוצעת של עצמאי במשך השנה: מתקבלת על-ידי חלוקת סכומי ההכנסות של העצמאים במשך השנה ב-12 חודשי עבודה אפשריים של השנה ובמספר העצמאים.

ההכנסה של העצמאים מתבססת על שומה המדווחת במס הכנסה ועל נתונים המדווחים במוסד לביטוח לאומי. הכנסת העצמאים הרשומה בקובצי המוסד לביטוח לאומי היא ההכנסה ה"גולמית", דהיינו כל ההכנסה מעבודה, גם אם היא אינה חייבת בדמי ביטוח (כגון הכנסה מעל לסכום המרבי לתשלום דמי ביטוח).

יש לציין כי הכנסות העצמאים הרשומות בקובצי הביטוח הלאומי אינן סופיות, ובשנים שלאחר מכן מתקבלים (במוסד לביטוח לאומי) ממש הכנסה "הפרשי שומה" רבים המתקנים את ההכנסה הזמנית.

אחוז השינוי הריאלי של שכר השכירים ושל הכנסות העצמאים חושב לפי המקדם המתקבל מחילוק מדד המחירים לצרכן – ממוצע שנת 2016, במדד המחירים לצרכן – ממוצע שנת 2015.

מדד אי-השוויון – שכירים (מדד ג'יני)

מדד זה נועד למדוד את מידת אי-השוויון בחלוקת ההכנסות מעבודה. ערכו של המדד נע בין 0 ל-1; הערך 0 מורה על שוויון מוחלט ואילו הערך 1 מלמד על אי-שוויון מוחלט. המדד מאפשר להעריך את פערי השכר בין קבוצות שונות של אוכלוסייה. החישוב מבוסס על מיון האוכלוסייה הנתונה (השכירים) על-פי השכר (ברוטו) הממוצע לחודש בשנה.

---

²² על-פי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה (1995) – פרק א סעיף 1.

3.4. חינוך והשכלה

מובאים נתונים על מספר בתי הספר, מספר התלמידים, מספר כיתות הלימוד ומספר התלמידים הממוצע לכיתה²³ במערכת החינוך בארץ (חינוך עברי וחינוך ערבי).

דרג חינוך

חינוך קדם-יסודי: דרג חינוך שהוא השלב הראשון של הלמידה המאורגנת, וכולל מוסדות חינוכיים לילדים מגיל שלוש ועד גיל בית ספר. פרסום זה כולל מידע על ילדים הלומדים במוסדות של משרד החינוך בלבד.

חינוך יסודי: דרג חינוך הממשיך את החינוך הקדם-יסודי וכולל בתי ספר יסודיים (רשמיים ומוכרים) ובתי ספר מיוחדים. בתי הספר היסודיים כוללים בתי ספר שש-שנתיים (עד כיתה ו) ושמונה-שנתיים (עד כיתה ח). החינוך היסודי כולל תלמודי תורה.

חינוך על-יסודי: דרג חינוך הממשיך את החינוך היסודי וכולל חטיבות ביניים ובתי ספר תיכוניים תלת-שנתיים (חטיבות עליונות – כיתות י-יב) וארבע-שנתיים (כיתות ט-יב). בבתי ספר תיכוניים, חד-נתיביים ורב-נתיביים, מתקיימים לימודים במסלולים עיוניים, חקלאיים, טכנולוגיים ומקצועיים וכן בכיתות המשך בקיבוצים.

ספירת תלמידים²⁴ ברשות מקומית: תלמידים הלומדים בבתי ספר ברשות המקומית.

ספירת בתי ספר²⁵: בתי ספר שמתקיימים בהם לימודים ביותר מדרג חינוך אחד (כגון: יסודי וחטיבת ביניים) או ביותר מסוג בית ספר אחד (כגון: חטיבת ביניים ותיכון), נספרו בכל דרג חינוך או בכל סוג בית ספר בנפרד, ואילו בשורת סך הכל נספרו פעם אחת בלבד. בפרופיל הכלל ארצי ספירת בתי ספר ודרגי חינוך כוללת חסרי מעמד מוניציפלי.

אחוז זכאים לתעודת בגרות²⁶: תלמידים שעמדו בבחינות בגרות אינטרניות וצברו לפחות 20 יחידות לימוד במקצועות הנדרשים. אחוז זה מחושב מכלל תלמידי כיתות יב.

אחוז זכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות מסך כל תלמידי כיתות יב: פרט לזכאות לתעודת בגרות, דרישות הסף כוללות ציון עובר ברמה של 3 יחידות לימוד במתמטיקה, 4 יחידות לימוד באנגלית ומקצוע מוגבר אחד (נוסף על אנגלית). שיעור זה מחושב מכלל תלמידי כיתות יב.

²³ החל מהשנה (נתוני 2018), ממוצע התלמידים לכיתה לא כולל חינוך מיוחד (כיתות קטנות). ממוצע תלמידים בתיכון: מדובר בכיתת האם.

²⁴ הנתונים על תלמידים במערכת החינוך מבוססים על קובץ תלמידים המתקבל ממשרד החינוך. הנתונים כוללים תלמידים שאינם אזרחי ישראל כגון: ילדי דיפלומטים, ילדי עובדים זרים, ילדי צד"ל, ילדים של יהודים מחו"ל אשר לומדים בארץ ועוד. כמו כן, הנתונים כוללים תלמידים ברשתות חינוך פרטיות.

²⁵ הנתונים כוללים את רשתות החינוך הפרטיות כגון אורט, אמית, בני עקיבא וכו'.

²⁶ אחוז כלל ארצי כולל "מחוץ ליישובים".

הנתונים לגבי אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתייחסים לרשויות שבהן יותר מ-2,000 תושבים, שאחוז הזכאים בהן הוא לפחות 25%, ושסך כל תלמידי כיתות יב בהן הוא יותר מ-30 תלמידים. כמו כן, הנתונים מתייחסים לתלמידים הגרים ברשות המקומית.

החישובים לגבי זכאים לתעודת בגרות בירושלים כוללים רק את החינוך העברי. יתר הנתונים בנושא חינוך כוללים את מזרח ירושלים.

נתוני החינוך במגזר הכלל ארצי כוללים יישובים ללא מעמד מוניציפלי.

השכלה גבוהה

הגדרות

מסיימי תיכון: מי שלמדו בכיתה יב.

נכנסים להשכלה גבוהה, סטודנטים חדשים: מי שהופיעו לראשונה בקובצי הנתונים של הסטודנטים לתואר ראשון (לא כולל האוניברסיטה הפתוחה).

סטודנט: תלמיד במוסד מוכר להשכלה גבוהה הלומד לקראת תואר אקדמי או תעודה אקדמית.

מוסד להשכלה גבוהה: מוסד לימודים שקיבל הכרה מהמועצה להשכלה גבוהה והוסמך להעניק תארים אקדמיים. נכללות אוניברסיטאות, מכללות אקדמיות ומכללות אקדמיות לחינוך.

אוניברסיטה: מוסד להשכלה גבוהה שקיבל הכרה מהמועצה להשכלה גבוהה, הוסמך להעניק תארים אקדמיים ואשר קיימת בו פעילות מחקרית.

מכללה אקדמית: מוסד להשכלה גבוהה שאינו אוניברסיטה או מוסד שהוכר על ידי המועצה להשכלה גבוהה והוסמך להעניק תואר אקדמי.

מכללה אקדמית לחינוך: מכללה אקדמית להכשרת עובדי הוראה שהוסמכה להעניק תואר אקדמי בחינוך (בעיקר B.Ed., M.Ed.).

האוניברסיטה הפתוחה: אוניברסיטה בעלת מאפיינים המייחדים אותה מיתר המוסדות להשכלה גבוהה. הדבר בא לידי ביטוי בקבלה פתוחה ללימודי תואר ראשון (ללא דרישות מוקדמות) ובגמישות בבחירת מסלול הלימודים האישי ומשך זמן הלימודים.

תואר אקדמי: תואר שמעניק מוסד להשכלה גבוהה. ישנם שלושה סוגי תארים: תואר ראשון ניתן בלימודים המיועדים לפתח מיומנויות אקדמיות בסיסיות; תואר שני ניתן בלימודים המיועדים לפתח מיומנויות אקדמיות מתקדמות; תואר שלישי ניתן בלימודים שעיקרם הוא מחקר.

הסברים

היישוב שעל אודותיו מתפרסמים נתונים הוא יישוב המגורים לפי קובץ אומדני אוכלוסייה.²⁷

הגיל, מטבעו, משתנה עם הזמן ולכן חושב מחדש לפי הנוסחה: 2019 פחות שנת הלידה.

שנת הלידה נלקחה מקובץ מרשם התושבים.

כיוון שלאוניברסיטה הפתוחה אין ייחודיות מבחינת קבלת תארים, נכללה האוניברסיטה בנתונים אלו.

הנתונים לגבי **אחוז הנכנסים להשכלה גבוהה בתוך 8 שנים** מתייחסים למי שהיו בשנת 2011 תלמידי כיתה יב ונכנסו למוסד להשכלה גבוהה בתוך 8 השנים 2012–2019 (כולל).

האחוז חושב כמנה (מונה חלקי מכנה) שבה המונה הוא מספר התלמידים בכיתה יב בשנת 2011, והמכנה הוא מספר הסטודנטים החדשים במוסדות להשכלה גבוהה, לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

לפני חישוב המנה נמחקו, הן במונה והן במכנה, שורות נתונים כפולות או כאלה שלא הופיעו בקובץ מרשם התושבים. כמו כן, נמחקו מהמונה שורות נתונים שהתייחסו לאנשים שלא היו רשומים כתושבי ישראל. היישוב הוא יישוב המגורים כפי שמופיע בקובץ אומדני אוכלוסייה של שנת 2011. טווח השנים של 8 שנים נבחר כיוון שזהו טווח הזמן שבו כ-90% מהנכנסים ללמוד תואר ראשון מסיימים אותו. לא הוצגו נתונים של יישובים או מועצות אזוריות שבהם היו בשנת 2011 פחות מ-100 תלמידי כיתה יב.

הנתונים לגבי **אחוז הסטודנטים בני 20–25 מתוך אוכלוסיית בני 20–25** מתייחסים למי שהיו בשנת 2019 סטודנטים לתואר ראשון או שני או שלישי במוסדות להשכלה גבוהה, לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

האחוז חושב כמנה (מונה חלקי מכנה) שבה המונה הוא מספר הסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה בשנת 2019 בטווח הגילים 20–25, והמכנה הוא כל תושבי היישוב בשנת 2018 שבשנת 2019 היו בטווח הגילים 20–25.

לפני חישוב המנה נמחקו מהמונה שורות נתונים כפולות או כאלה שלא הופיעו בקובץ מרשם התושבים. כמו כן, נמחקו מהמונה שורות נתונים שהתייחסו לאנשים שלא היו רשומים כתושבי ישראל. היישוב הוא יישוב המגורים כפי שמופיע בקובץ אומדני אוכלוסייה של שנת 2018. טווח הגילים של 20–25 נבחר כיוון שהוא מהווה טווח גילים נפוץ של לימודים בישראל לתואר ראשון. לא הוצגו נתונים של יישובים או מועצות אזוריות שבהם היו בשנת 2019 פחות מ-100 אנשים בגילי 20–25.

הנתונים לגבי **אחוז הסטודנטים מתוך כלל האוכלוסייה** מתייחסים למי שהיו בשנת 2019 סטודנטים לתואר ראשון או שני או שלישי במוסדות להשכלה גבוהה, לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

---

²⁷ להסברים, ראו פרק דמוגרפיה לעיל.

האחוז חושב כמנה (מונה חלקי מכנה) שבה המונה הוא מספר הסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה בשנת 2019, והמכנה הוא כל תושבי היישוב בשנת 2018.

לפני חישוב המנה נמחקו מהמונה שורות נתונים כפולות או כאלה שלא הופיעו בקובץ מרשם התושבים. כמו כן, נמחקו מהמונה שורות נתונים שהתייחסו לאנשים שלא היו רשומים כתושבי ישראל. היישוב הינו יישוב המגורים כפי שמופיע בקובץ אומדני אוכלוסייה של שנת 2018. לא הוצגו נתונים של יישובים או מועצות אזוריות שבהם היו בשנת 2019 פחות מ-100 אנשים באוכלוסייה.

הנתונים לגבי אחוז מקבלי התארים בני 35–55 מתוך אוכלוסיית בני 35–55 מתייחסים למי שקיבלו עד שנת 2018 (כולל) תואר ראשון או שני או שלישי במוסדות להשכלה גבוהה בישראל, לא כולל מקבלי תארים מחו"ל, כולל האוניברסיטה הפתוחה.

האחוז חושב כמנה (מונה חלקי מכנה) שבה המונה הוא מספר מקבלי התארים במוסדות להשכלה גבוהה בשנים 1981–2018 (כולל), שבשנת 2019 היו בטווח הגילים 35–55, והמכנה הוא כל תושבי היישוב בשנת 2018, שבשנת 2019 היו בטווח הגילים 35–55.

לפני חישוב המנה נמחקו מהמונה שורות נתונים כפולות (נבחר התואר הגבוה ביותר) או שורות נתונים שהתייחסו לאנשים שלא היו רשומים כתושבי ישראל, או שמס' הזהות שלהם לא ידוע. היישוב הוא יישוב המגורים כפי שמופיע בקובץ אומדני אוכלוסייה של שנת 2018. יודגש כי לא מדובר ביישוב המגורים בעת קבלת התואר אלא ביישוב המגורים בשנת הבדיקה שיכולה להיות שנת קבלת התואר או שנים רבות לאחר מכן. טווח הגילים של 35–55 נבחר כיוון שהוא מהווה טווח גילים שכיח שעד אליו אנשים מספיקים לקבל תואר אקדמי. לא הוצגו נתונים של יישובים או מועצות אזוריות שבהם היו בשנת 2019 פחות מ-100 אנשים בגילי 35–55.

עובדי הוראה

הגדרות

שעות עבודה: סך שעות העבודה השבועיות של עובדי ההוראה, כולל: שעות הוראה פרונטליות, שעות פרטניות, שעות שהייה, שעות ניהול, שעות ייעוץ חינוכי ושעות למילוי תפקידים אחרים בגן הילדים או בבית הספר.

עובדי הוראה חדשים: הוגדרו על פי מופע ראשון של מספר הזהות בשנה נתונה בקובץ הרב-שנתי של כוחות הוראה.

שעות עבודה שנתיות: חושב כמכפלה של שעות עבודה שבועיות במספר שבועות לימוד לפי כל דרג חינוך.

אחוז שעות היעדרות מסך שעות העבודה השנתיות: סך שעות היעדרות של עובדי הוראה בשנה, מחולק במספר שעות העבודה השנתיות.

מורה משתלם: עובד הוראה המלמד בפועל בשנה מסוימת ואשר משתתף בהשתלמות אחת לפחות במהלך אותה שנה.

דרגת שכר: כולל דרגות שכר שוות ערך לדרגות שכר אקדמיות.

ממוצע תלמידים למורה: מספר עובדי הוראה (לא כולל עובדי הוראה במוסדות פטור – בתלמודי-תורה), מחולק במספר התלמידים (ללא מוסדות פטור).

ממוצע שעות עבודה שבועיות לתלמיד: סך שעות העבודה השבועיות (לא כולל מוסדות פטור), מחולק במספר התלמידים (ללא מוסדות פטור).

3.5. בנייה ודיור

הנתונים כוללים את הבנייה ביזמה פרטית וביזמה ציבורית בכל הארץ (כולל את הבנייה ביישובים הישראליים באזור יהודה והשומרון).

נתוני הבנייה בכל הארץ התקבלו מהמקורות האלה: ועדות לתכנון ולבנייה, משרד הבינוי והשיכון, חברות בנייה, רשויות מקומיות וסקרי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

הנתונים מתייחסים לבנייה המיועדת למטרות אלה: מגורים, הארחה, עסקים, משרדים, תעשייה ומלאכה, מוסדות ציבור ומשקים חקלאיים. הנתונים מתייחסים לבניינים חדשים ולתוספות בשטח ו/או למספר החדרים לבניינים קיימים. תיקונים כתוצאה משינויים פנימיים במבנים אינם נכללים. סיכומי הנתונים של הבנייה אינם כוללים מבנים של משרד הביטחון ושל צה"ל.

אומדני הבנייה מבוססים על דוחות מהמקורות שהוזכרו לעיל, לאחר ניפוי כפילויות. כיוון שיש פיגור של עד שנתיים בדיווח, בעיקר בדיווח מהרשויות המקומיות, מתווספים לנתונים המתקבלים מן המקורות הנזכרים אומדני פיגור וכן אומדנים של בנייה לא-חוקית. האומדנים עבור הבנייה הלא-חוקית מיוחסים בעיקר לחלק מן היישובים הלא-יהודיים.

שטח בנייה: סך כל השטח של כל הקומות בבניין. השטח נמדד בין הקצוות של הקירות החיצוניים. בבניינים בני שתי דירות ויותר הוא כולל גם שטחים משותפים.

דירה: חדר או מערכת חדרים ושטחי עזר בבניין קבוע או בחלק נפרד שלו שהוקמו, נבנו מחדש או הומרו למטרת מגורים. לדירה גישה לרחוב (גישה ישירה, דרך גינה או דרך שטח אחר) או לחלל משותף בתוך הבניין (חדר מדרגות, מעבר, אולם וכו').

התחלת בנייה: התחלת חפירת היסודות של בניין.

הערות:

א. מועד התחלת הבנייה של דירה הוא מועד התחלת הבנייה של הבניין שבו היא ממוקמת.

ב. לגבי הבנייה שאינה נכללת בסקר השדה של הלמ"ס, נזקפים נתונים של חודש ושנה של התחלת הבנייה.

גמר בנייה: השלמת הבנייה של בניין או תחילת השימוש במחצית שטחו לפחות (המוקדם ביניהם).²⁸

הערות:

א. הסטטיסטיקה של גמר בנייה מתייחסת למספר הבניינים או למספר הדירות שבנייתם הושלמה.

ב. גמר בנייה של דירה הוא גמר הבנייה של הבניין שבו היא ממוקמת.

ג. לגבי הבנייה שאינה נכללת בסקר השדה של הלמ"ס, נזקפים נתונים של חודש ושנה של גמר הבנייה.

דירות למגורים לפי מרשם מבנים ודירות: מספר הדירות למגורים ברשות מקומית מחושב מתוך מרשם מבנים ודירות בלמ"ס,²⁹ המבוסס על קובצי ארנונה של הרשויות המקומיות.

הנתונים על מספר הדירות לפי חיובי ארנונה מתייחסים לעיריות ולמועצות מקומיות ונכונים לחודש יוני 2019.

3.6 תשתיות ושירותים עירוניים

הנתונים על סלילת כבישים והנחת צינורות מים, ביוב ותיעול, מבוססים על דוחות שהתקבלו מהמקורות השונים, לאחר ניפוי כפילויות. הנתונים כוללים את העבודות שבוצעו בתחום הרשויות המקומיות, ושדיווחו עליהן הן הרשויות המקומיות עצמן והן חברות ומשרדי ממשלה. נתונים על עבודות הנדסה אזרחית, המבוצעות בתחומי רשויות שלא מתקבל מהן דיווח, נמסרים ללמ"ס על-ידי המבצעים (חברות ומשרדי ממשלה).

3.6.1 כבישים

כביש: חלק דרך המשמש לתנועת כלי רכב מכל הסוגים, הנסלל בדרך כלל בחפירה או בחציבה, ובמילוי בשכבות מחומרים שונים ובכבישתם במכבש.

הערות:

א. כביש אינו כולל את שולי הדרך.

ב. הנתונים כוללים סלילת כבישים חדשים והרחבה ושיקום של כבישים קיימים.

סלילת כביש: סלילת כביש חדש, המשמש בעיקר לתנועת כלי רכב.

הרחבת כביש: תוספת של לפחות נתיב נסיעה אחד לרוחבו של כביש קיים.

הערות:

א. לא כולל הרחבה של שולי הדרך בלבד.

ב. לגבי כביש שהורחב מובאים נתונים הן על השטח שהתווסף והן על אורך הקטע שהורחב.

²⁸ למידע מפורט יותר ראו גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2015). "הבינוי בישראל 2014". מבוא, פרק 3 – [הסברים והגדרות](#) (עמ' 22–34). פרסום מס' 1620. ירושלים: המחבר.

²⁹ ראו הסברים על השיטה בפרק 5 "שיטות".

שיקום כביש: הריסת כביש ישן או שכבות ממנו וסלילתו מחדש.

הערות:

א. לא כולל תיקוני כביש, כגון תיקונים בציפוי העליון.

ב. לגבי כביש ששוקם מובאים נתונים הן על השטח ששוקם והן על אורך הקטע ששוקם.

3.6.2. צינורות

הנחת צינור מים: הנחת צינור מים ראשי והסתעפויותיו (עד לחיבור לבניין או למתקן) לצורך הולכת מים, וכן הנחת צינור מים קבוע להשקיה.

הערה: לא כולל הנחת צינור מים המחבר בין הרשת הראשית לבניין או למתקן, הנחת צינור מים זמני או נייד ותיקון של צינור מים.

הנחת צינור ביוב: הנחת צינור ביוב ראשי והסתעפויותיו (עד לחיבור לבניין או למתקן), לצורך ריכוז מי שפכים והוצאתם.

הנחת צינור תיעול: הנחת צינור תיעול ראשי והסתעפויותיו (עד לחיבור לבניין או למתקן), לצורך ריכוז מי גשמים והוצאתם.

3.6.3. פסולת מוצקה ביתית, מסחרית וגזם³⁰

פסולת ביתית: פסולת שנוצרת בסביבת משק הבית. פסולת ביתית מכילה שאריות מזון, חומרי אריזה ומוצרים שהתקלקלו או שהתבלו. (פסולת בעלת תכולת נוזל נמוכה שנוצרת בתחום משק הבית).

פסולת מסחרית: פסולת מוצקה שמקורה בסביבה מסחרית כגון חנויות, שווקים, משרדים, מסעדות, מרכזי קניות ובתי קולנוע, שאריות של חומרי גלם המתקבלים תוך כדי תהליך הייצור, חומרי גלם ומוצרי ביניים שהתקלקלו, שניזוקו או שנפסלו ואריזות של חומרי גלם.

גזם: חלק מפסולת מוצקה המורכב מענפים, עלים, זרדים, דשא קצוץ ושאריות גינה אחרות.

אחוז מחזור מתוך פסולת מוצקה ביתית מסחרית וגזם – סך כמויות המחזור (מחזור במקור ובתחנות המעבר) מחולק בסך כל הפסולת הנאספת ברשות המקומית (פסולת ביתית מוצקה, מסחרית וגזם).

---

³⁰ החל בשנת 2006 חישבו כמות הפסולת כולל גם פסולת שהועברה למחזור. ראו הסברים על השיטה בפרק 5 "שיטות".

3.7. מים³¹

תקבולי מים: סיכום של תקבולי הפקה ותקבולי קנייה.

תקבולי הפקה: כמות מים שהפיקה רשות מקומית/תאגיד מים. את כמות ההפקה קובעת רשות המים.

תקבולי קנייה: כמות מים שקנתה רשות מקומית/תאגיד מים מחברת מקורות או מספקים אחרים.

פחת מים: מחושב כהפרש שבין סך כל תקבולי המים לסך כל צריכת המים באותה תקופת זמן.

אחוז פחת מסך כל תקבולי המים: סך הכל פחת מים מחולק בסך הכל תקבולי מים.

צריכת מים לפי ייעוד

צריכת מים: כמות המים שסיפקה רשות מקומית/תאגיד מים לכל הצרכנים.

צריכה ביתית וכל צריכה אחרת (קודם: "צריכה עירונית"): כמות המים שסיפקה רשות מקומית/תאגיד מים לסוגי השימוש השונים. משנת 2015 כולל גם צריכה תעשייתית, לא כולל צריכה חקלאית.

נתוני הצריכה הביתית וכל צריכה אחרת כוללים: מגורים, מוסדות הרשות, גינון ציבורי, מסחר ומלאכה, בנייה, תעשייה, בתי מרחץ ומקוואות ואחר. נתוני צריכה ביתית אינם כוללים פחת.

צריכה חקלאית: כמות המים שסיפקה רשות מקומית/תאגיד מים לצרכני חקלאות בהקצבה.

אחר: כמות מים שסיפקה רשות מקומית/תאגיד מים לצרכנים ביתיים שלא הוגדרו בסוגי השימוש המפורטים בדוח.

צריכה למגורים: כמות מים הנצרכת במגורים בלבד, כולל גינון פרטי ליד הבית.

הערה:

נתוני צריכת מים בסיכום הכלל ארצי לא כוללים מועצות אזוריות.

---

³¹ כמות המים נמדדת במ"ק – מטר מעוקב.

3.8 תחבורה

3.8.1 כלי רכב

כלי רכב ברשות מקומית: כלי רכב שכתובת בעליו רשומה באותה רשות מקומית. יש להדגיש כי הנתונים מחושבים לפי כתובתו (דהיינו הרשות המקומית) הרשומה של בעל הרכב ולא לפי מקום מגוריו של המשתמש בפועל ברכב ואף לא לפי היישוב שבו הרכב פעיל. כך לדוגמה בערים: תל אביב-יפו, בני ברק ופתח תקווה רשומים כלי רכב על שם מדינת ישראל ועל שם חברות שונות, ביניהן חברות השכרה וליסינג.

כאשר חברות בעלות צי רכב גדול משנות בשנה מסוימת את הכתובת הרשומה של צי הרכב שלהן, חלה "קפיצה" גדולה במספר כלי הרכב (לעומת שנה קודמת) של היישוב "המקבל". קפיצה זו אינה משקפת שינויים במספר כלי הרכב העומדים לרשות האוכלוסייה באותו יישוב, ולהפך. יש לכך גם השלכות על הגיל הממוצע של כלי הרכב. הגיל הממוצע של צי רכב, בעיקר של חברות השכרה ושל חברות החכר (ליסינג) הוא נמוך, ולכן משפיע על הגיל הממוצע של כלי הרכב ביישוב שבו החברה רשומה, לדוגמה בעיר בני ברק.

כלי רכב מנועי: כלי רכב יבשתי המונע בכוח מכני ומיועד להוביל בני אדם, מטען או כלי רכב גרור. לא כולל כלי רכב יבשתי מנועי שנע על מסילה.

סך כל (מצבת) כלי הרכב המנועיים: כולל את כל סוגי הרכב המנועיים הרשומים במשרד הרישוי, ואשר היה להם רישיון בר תוקף או שתוקף רישיונם פג במהלך שנת 2017. מצבת כלי הרכב אינה כוללת רכב צבא ומשטרה, כלי רכב גרורים, טרקטורים, כלי רכב של אזרחי חוץ ושל בעלי רישיונות רכב זמניים, כלי רכב הרשומים ברשות הפלסטינית, כלי רכב של תיירים השהים בארץ פחות מ-3 חודשים, כלי רכב של דיפלומטים, כלי רכב של האו"ם וכדומה.

כלי רכב פרטי (מכונית פרטית): כלי רכב מנועי שאינו ציבורי או מסחרי וכן אינו דו-גלגלי, המיועד להסיע עד 9 אנשים (כולל הנהג).

3.8.2 תאונות דרכים³²

תאונות דרכים עם נפגעים מסוג ת"ד³³: תאונות דרכים שמעורב בה כלי רכב אחד בנסיעה, ושנפצע בה אדם אחד לפחות ושהוגדרה במשטרה כתאונה שנחקרת על ידה (תיק "ת"ד"). קיימת הבחנה בין תאונה שהוגדרה במשטרה כתאונה שנחקרת על ידה (תיק "ת"ד") לבין תאונה שאינה נחקרת (תיק "כללי עם נפגעים")³⁴. הבחנה זו תלויה במספר הימים שעברו בין תאריך התאונה לבין תאריך מסירת ההודעה למשטרה (פער הדיווח) ובקריטריונים נוספים, כמו מספר כלי הרכב מספר הנהגים ומספר הנפגעים המעורבים בתאונה.

³² הנתונים מתייחסים לתאונות בדרכים עירוניות בלבד.

³³ למידע מפורט יותר ראו גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2017). [תאונות דרכים עם נפגעים, 2017, חלק א: סיכומים כלליים](#). פורסם באתר האינטרנט של הלמ"ס.

³⁴ הנתונים בפרסום זה מוצגים עבור תאונה שהוגדרה במשטרה כתאונה שנחקרת על ידה (תיק "ת"ד").

הנתונים כוללים רק תאונות שדווחו למשטרת ישראל. משטרת ישראל אינה רושמת תאונות שמעורב בהן רכב צבאי בלבד.

נתון תאונות דרכים כלל ארצי כולל תאונות בדרכים לא-עירוניות, וכן את אזור יהודה והשומרון.

דרך עירונית: דרך הנמצאת בתחום עירוני, ומסומנת בתמרורי כניסה ("ב-24") ויציאה ("ב-25"). המהירות המותרת בה בדרך כלל מוגבלת ל-50 קמ"ש.

שיעור תאונות דרכים לאלף תושבים מתייחס לאוכלוסייה ממוצעת.

שיעור תאונות דרכים לאלף כלי רכב מתייחס לממוצע כלי רכב.

שיעור תאונות דרכים לאלף כלי רכב ולאלף תושבים מתפרסם עבור רשויות שבהן יותר מ-2,000 תושבים.

הרוגים: לפי מקום התאונה.

3.9 מורשעים בדין במשפטים פליליים

הנתונים מציגים מידע על מורשעים בדין במשפטים פליליים שדינם נגזר בשנה נתונה. הנתונים מתייחסים לתושבי ישראל שהואשמו בעבירה על החוק, שהינם מבוגרים.

הנתונים כוללים פסקי דין שנתינו בערכאה ראשונה בבתי המשפט האלה: בתי משפט מחוזיים, בתי משפט השלום, בתי משפט לעניינים מיוחדים (בית משפט לתעבורה, לנוער, לעניינים מקומיים, לענייני משפחה ולתביעות קטנות) בתי הדין הצבאיים, המינהליים, הדתיים ובתי דין לעבודה.

הנתונים אינם כוללים את התיקים שנסגרו או שנמשכו בהחלטת הפרקליטות והמשטרה, בשל החלטות מינהליות ואחרות, ולא הגיעו להכרעת הדין. בנוסף, הנתונים אינם כוללים את מי שעמדו לדין במשפטים פליליים ולא הורשעו. בנוסף, הנתונים אינם כוללים קטינים שעמדו לדין במשפטים פליליים – בין אם הורשעו בדין ובין אם לא.

יחידת הספירה היא פסק דין לגבי מורשע בדין אחד כאשר בכל פסק דין קיים תיק בית משפט אחד או יותר.

תיק בית משפט יכול לכלול אישום על יותר מעבירה אחת נגד אותו אדם.

כל פסק דין נמנה פעם אחת, גם אם נדונו בו כמה תיקים או כמה אירועים פליליים שבוצעו במועדים שונים ובמקומות שונים. במקרים שבהם נדונו בפסק הדין מספר תיקים ("איחוד תיקים"), התיק שנכלל הוא התיק העיקרי. במקרים שבהם לאדם הייתה יותר מהכרעה אחת באותה שנה, הוא נכלל בסטטיסטיקה זו פעם אחת בלבד. פסק הדין שמייצג אותו במקרים אלה יהיה פסק הדין האחרון שבו הוכרע דינו בשנה הנחקרת.

הרשעה/מורשעים בדין – כל חיוב בדין של אדם בהאשמה שהוגשה נגדו ייחשב כהרשעה (לא כולל הליך ביטול הרשעה).

הכרעה בדין מוצגת על פי כמה רמות פירוט: ברמה הכללית של פסק הדין בלבד, ברמת תיק בית משפט, ברמת תיק החקירה וברמת העבירה המפורטת. ההכרעה המחושבת לפסק דין נקבעת החל מרמת העבירה ועד לרמת פסק הדין. ההכרעה המחושבת תיחשב כהרשעה אם נרשמה הרשעה לפחות באחת מהרמות. בכל שאר המקרים, תירשם ההכרעה כאי-הרשעה.

אי-הרשעה – כולל עומדים לדין שזוכו ועומדים לדין שזוכו מחמת הספק. בנוסף כלולים עומדים לדין שאינם מסוגלים לעמוד לדין או שאינם בני עונשין בשל מחלת נפש או ליקוי בכוח שכלי, וכן עומדים לדין שנמצאו חייבים בדין אולם בוצע עבורם הליך ביטול הרשעה.

הליך ביטול הרשעה מתאר משפטים שבהם לפני מתן גזר הדין בית המשפט נתן צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור תוך ביטול הרשעה – לפי סעיף A192 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982.

גיל אחריות פלילית (מבוגרים וקטינים) – חוק הנוער קובע כי "קטין" הוא מי שטרם מלאו לו 18 שנים. קטין מעל גיל 12 אשר ביצע עבירה פלילית יישא באחריות פלילית למעשיו ואף ניתן להגיש נגדו כתב אישום ולהענישו על מעשיו. כל קטין שהוא מתחת לגיל 12 "אינו בר עונשין" כלומר אינו נושא באחריות פלילית, ולכן גם אם ביצע עבירה פלילית, הוא לא יועמד לדין בגין מעשיו. בעיבודים הסטטיסטיים הסיווג למבוגר ולקטין נעשה לפי הקריטריונים האלה: גיל בעת ביצוע העבירה, גיל בעת הגשת כתב אישום ובית המשפט שבו נשפט הפרט. קטין נחשב מי ש-2 מתוך 3 הקריטריונים מצביעים על היותו קטין, שאר המקרים ייחשבו כמבוגרים.

עבירה פלילית – אירוע פלילי שכלל הפרה של סעיף חוק שלגביו הוגש כתב אישום נגד אדם אחד על ביצוע עבירה. בעיבודים הסטטיסטיים שבהם הפרט מיוצג על ידי יותר מעבירה אחת, סוג העבירה נקבע לפי סעיף החוק החמור ביותר בהאשמה ובהרשעה כולה, העונש המרבי הצפוי לנאשם, ובהתאם לדירוג חומרת קבוצת העבירה, כפי שנקבע על ידי משטרת ישראל.

סיווג העבירות על-פי משטרת ישראל

עבירות כלפי הסדר הציבורי – הכשלת עובד ציבור; תקיפה והכשלת שוטר; קטטות והפרעות ברחובות ובמוסדות; איומים; שוחד; התקהלות או התאגדות; מטרד רעש וחסימת דרך; הסגות גבול ועבירות כנגד חוק הכניסה לישראל.

עבירות כלפי חיי אדם – רצח; ניסיון לרצח; הריגה; גרימת מוות ברשלנות; איומי רצח והריגה.

עבירות כלפי גופו של אדם – חבלה גופנית חמורה; תקיפה; חטיפה, כפייה ומאסר שווא.

עבירות מין – אינוס; מעשים מגונים; הפצת מחלות מין; הטרדה מינית.

עבירות מוסר – עבירות זנות ועבירות סמים.

עבירות רכוש – שוד; סחיטה; תקיפה לשם גנבה; התפרצות לבתי עסק, מוסדות ודירות; גנבות אופניים; גנבות רכב; כייסות; גרימת נזק לרכוש בזדון.

עבירות מרמה – זיוף מסמכים, זיוף כספים; משיכת שיק ללא כיסוי.

עבירות כלכליות – עבירות כלכליות; פיסקליות.

עבירות רישוי – רישוי נשק ותחמושת; רישוי מלאכות, תעשיות ועסקים; רדיו וטלוויזיה; עבירות תעבורה ועבירות רישוי בנייה לא חוקית.

עבירות אחרות – שאר עבירות; עבירות כלפי ביטחון המדינה; עבירות מינהליות.

עבירות כלפי ביטחון המדינה – בגידה וריגול; מרד והסתה למרד; עבירות על חוקי חירום; הסתננות; מסירת סודות רשמיים.

עבירות מינהליות – חוקי עזר עירוניים.

3.10. נתוני ביצוע התקציב

3.10.1 התקציב הרגיל³⁵

א. הכנסות

ההכנסות בתקציב הרגיל מורכבות מהכנסות שוטפות הכוללות הכנסות עצמיות, השתתפות ממשלה ומלוות.

הכנסות אלה מוינו לפי מקור ההכנסה וייעודה.

הכנסות לפי ייעוד: כוללות הכנסות מיועדות ושאינן מיועדות לסעיף הוצאה מסוימת. את ההכנסות שאינן מיועדות הרשות מקצה לייעודים שונים על-פי שיקוליה (המקורות של הכנסות אלה הם מסים מקומיים ומענק כללי). הכנסות מיועדות מוקצות לשירותים מקומיים (כגון תברואה ותכנון ובניין עיר), לשירותים ממלכתיים (כגון אחזקה שוטפת של מערכת החינוך, שכר מורים בחינוך העל-יסודי ושירותי רווחה לטיפול בילד ובמשפחה), ולמפעלי הרשות (כגון מפעלי מים ובתי מטבחים).

הכנסות לפי מקור:

1. הכנסות עצמיות: הכנסות שהרשויות עצמן גובות מפרטים וממוסדות, כגון: ארנונה כללית, אגרות תשלומים הנגבות בתמורה להפקה של תעודות שונות, שלטים ועוד, היטלים על תצרוכת, כגון: היטל על בידור, מכסות מוועדים מקומיים (הכנסות המתקבלות מוועדים הנמצאים בתחומי המועצה האזורית), השתתפות כללית של מוסדות ותרומות, הכנסות מדמי שירות (הכנסות בתמורה לשירותים שונים שהרשות מעניקה לפרטים או לבעלי עסקים), הכנסות משכר לימוד, הכנסות מרכוש וממפעלים שבבעלות הרשות והכנסות ממכירות, השתתפות בעלים במימון עבודות פיתוח שעשתה עבורם הרשות המקומית.

גביית ארנונה למגורים היא חלק מהארנונה הכללית וכוללת גבייה לשנה השוטפת וגביית פיגורים לשנים קודמות.³⁶

2. השתתפות ממשלה: השתתפות הממשלה בתקציב הרשויות המקומיות מתחלקת לשני סוגים:

- השתתפות כללית (מענקים המחולקים בין הרשויות לפי מפתח מסוים, כגון כושר כלכלי של הרשות, מענקים מיוחדים הניתנים להקטנת הגירעון המצטבר של הרשות וכו').
- השתתפות מיועדת (השתתפות הממשלה במימון שירותים מסוימים שאותם מספקות הרשויות המקומיות. גובהה של השתתפות זו נקבע לפי מדדים שונים, ובהתאם להם משרדי הממשלה השונים מעבירים לרשויות כספים לאחזקת השירותים הללו).

³⁵ נתוני מים (הכנסות – מפעל מים, הוצאות – רכישת מים) מוצגים עבור: הרשויות שמנהלות את משק המים בעצמן ולא באמצעות תאגידי מים, חובות בגין שנים קודמות (גביית פיגורים), החזרים מתאגידי מים, צריכת מים של מוסדות הרשות, היטל הנחת צינורות מים, והכנסות/הוצאות אחרות.
³⁶ ראו הסברים על השיטה בפרק 5 "שיטות".

מענקים/מלוות

מענק מיועד: מענק שהתקבל ממשד הפנים והמיועד לסעיף ספציפי. אינו נכלל בסעיף "מענקים כלליים" בהכנסות בתקציב הרגיל של הרשות ואינו מענק לכיסוי גירעון (פרק 19 בדוח הכספי המבוקר של הרשות המקומית).

מענק כללי לאיזון: מענק שמקבלת הרשות לצורך איזון (הגירעון השוטף) בתקציב הרגיל.

מענק מיוחד: מענק שהתקבל ברשות בעקבות החלטה מיוחדת של שר הפנים ואשר נכלל בסעיף "מענקים כלליים" בהכנסות התקציב הרגיל של הרשות (פרק 19 בדוח הכספי המבוקר של הרשות המקומית), לדוגמה: מענק ביטחון ומענק בחירות.

מלווה לאיזון: הלוואה שמקבלת הרשות לצורך איזון הגירעון השוטף בתקציב הרגיל.

הכנסות סופיות: סך כל ההכנסות בתקציב הרגיל, ללא מלוות לאיזון.

הכנסות ממשד החינוך: עיקר ההכנסות ממשד החינוך הן עבור חינוך ברשות המקומית. חלק קטן מההכנסות מיועד גם לרווחה חינוכית, לתרבות וכו'. הכנסות הרשות המקומית ממשד החינוך מיועדות לחינוך כגון: שכר מורים (על-יסודי), דמי שכפול, סל תלמיד, שיפוץ בתי ספר וגני ילדים, שכר עוזרות גננות בגני ילדים, שכר אב בית בבתי ספר יסודיים ובחטיבות ביניים, הסעות תלמידים, הסעות תלמידים בחינוך המיוחד, מפעל הזנה, מועדוניות, שירות פסיכולוגי, מרכזייה פדגוגית, חינוך מבוגרים, קב"טים – שמירה וביטחון ועוד. לא כולל הכנסות עבור שכר מורים בדרג החינוך היסודי.

הכנסות של הרשות עבור חינוך: כולל את ההכנסות של הרשות המקומית עבור חינוך, ממשדי ממשלה³⁷ ומהכנסות עצמיות.

הכנסות עצמיות (של הרשות) לחינוך: הכנסות עצמיות הן כל ההכנסות שאינן הכנסות מהממשלה. הן כוללות הכנסות מהורים/תושבים והכנסות ממוסדות ומתרומות. דוגמה להכנסות מהורים: דמי רישום, השתתפות/תשלומי הורים על הזנה בגני ילדים ובחינוך היסודי, צהרונים, שכר לימוד בגני ילדים טרום חובה, ביטוח תלמידים, חומרים, מועדוניות, אגרות שירותים נוספים – פנימיות יום, קרן קרב, השתתפות במימון מזגנים, פרויקטים משותפים עם בתי ספר, הכנסות מרכז למידה על-יסודי, קייטנות גני ילדים ובתי ספר, שכ"ל על-תיכון, ליווי הסעות, העשרה בגני ילדים, הסעות, סל תרבות, פרויקט מתמטיקה על-יסודי, הכנסות משירותי מרכז שיפור כישורי למידה, חוגים בבתי ספר, הכנסות משירותי אוטובוסים, חינוך מבוגרים – הכנסות משתתפים ועוד. דוגמה להכנסות ממוסדות ומתרומות: אגרות תלמידי חוץ (מרשויות אחרות), שירות פסיכולוגי, השתתפות מוסדות בהסעות תלמידים, במלגות, בחינוך מיוחד, בקידום נוער, השתתפות מפעל הפיס, ג'וינט ישראל.

הכנסות ממשד הרווחה: הכנסות הרשות המקומית ממשד הרווחה עבור שכר לעובדי רווחה ועבור מתן שירותים לאוכלוסייה עם צרכים מיוחדים כגון: משפחות במצוקה בקהילה, ילדים במעונות יום, מרכזי טיפול באלימות, משפחות אומנה, ילדים בסיכון, ילדים בפנימיות, קשישים במעונות, נופשונים

---

³⁷ הכנסות לחינוך ממשדי ממשלה: ממשד החינוך, ממשד העלייה והקליטה, ממשד הבריאות, ממשד הרווחה והשירותים החברתיים, הממשד לביטחון הפנים, הממשד להגנת הסביבה וכו'.

לקשישים, מועדונים לקשישים, בעלי פיגור שכלי במוסדות, בעלי פיגור שכלי במעונות טיפוליים, ילדים עיוורים במוסדות, טיפול בנכים בקהילה, נכים בפנימייה, הסעות למרכז יום שיקומי ועוד.

הכנסות של הרשות עבור רווחה: כולל את ההכנסות של הרשות המקומית עבור רווחה ממשרדי ממשלה³⁸ ומהכנסות עצמיות.

ב. הוצאות

ההוצאות בתקציב הרגיל מורכבות מהוצאות לפעולות (שוטפות), הוצאות חד-פעמיות, פירעון מלוות וכו'.

הוצאות לפי ייעוד: כוללות הוצאות המיועדות להנהלה כללית (הוצאות על מינהל הרשות, כגון מנגנון, מינהל הכספים, גזברות וגבייה), למימון (עמלות וריבית על משיכת יתר), לשירותים מקומיים, לשירותים ממלכתיים (כגון חינוך ורווחה), למפעלים וכו'.

הוצאות לחינוך³⁹ בתקציב הרגיל של הרשות המקומית משקפות את נפח פעילותה התקציבית של הרשות המקומית במתן שירותי חינוך. הנתונים המוצגים מבוססים על דוחות כספיים של הרשויות המקומיות וכוללים את ההוצאות שאותן סיווגה הרשות המקומית כ"הוצאות לחינוך" (טופס 2, פרק 81). ההוצאות העיקריות הן עבור התלמידים הלומדים ברשות המקומית (כולל תלמידים הגרים ביישובים אחרים ולומדים ברשות המקומית).

ההוצאות לחינוך בתקציב הרגיל של הרשות המקומית הן חלק מהשקעה כוללת בחינוך, ואינן כוללות הוצאות של גופים אחרים לחינוך. יש לזכור שגובה ההוצאות הללו אינו משקף את איכות החינוך שהתלמיד מקבל. ההוצאות לחינוך בתקציב הרגיל של רשות מקומית כוללות הוצאות על שכר המורים של בתי הספר התיכוניים המתוקצבים דרך הרשות המקומית, שכר אב בית ומזכירות בבתי הספר, שכר גננות עובדות מדינה, שכר סייעות בגני ילדים, אחזקה שוטפת של ציוד ומבנים, מינהל החינוך ברשות המקומית, הסעות של תלמידים ומלווים (כולל ברכב ממוגן), שירות פסיכולוגי, שמירה ואבטחה של מוסדות חינוך, יום לימודים ארוך, השתתפות הרשות המקומית בחינוך התלמידים הגרים בתחומה ולומדים ברשות מקומית אחרת (העברה תקציבית בין הרשויות), השתתפות הרשות המקומית בחינוך התלמידים הלומדים בתחומה וגרים ברשות מקומית אחרת (העברה תקציבית ממשרד החינוך) וכד'. הוצאות לחינוך בתקציב הרגיל של הרשות המקומית אינן כוללות: הוצאות שכר מורים בבתי הספר היסודיים, הוצאות לחינוך בתקציב הפיתוח של הרשות המקומית, הוצאות לחינוך של מלכ"רים ציבוריים ומלכ"רים פרטיים (כגון שכר מורים בבתי ספר בהפעלת מלכ"רים), הוצאות משקי הבית עבור חינוך לא פורמלי ועוד.

הערה: לא מומלץ לחשב את ממוצע ההוצאות לחינוך של הרשות המקומית לתלמיד, על בסיס הנתונים שבפרסום (הוצאה לחינוך וסך כל התלמידים). חישוב זה עלול להטעות, הן מבחינת גובה ההוצאות של הרשות המקומית והן בהשוואה בין הרשויות. זאת משום שההוצאות לחינוך בתקציב

---

³⁸ הכנסות לרווחה ממשרדי ממשלה: משרד הרווחה והשירותים החברתיים, משרד הכלכלה והתעשייה וכו'.

³⁹ ייתכנו הבדלים בהגדרת מרכיבי ההוצאות/ההכנסות בתקציב הרשויות המקומיות, לכן ההשוואה בין הרשויות המקומיות עשויה להטעות במקרים מסוימים.

הרשויות כוללות את ההוצאות לגני ילדים, ואילו נתון סך כל התלמידים לא כולל את גני הילדים. בנוסף, ההוצאות לחינוך אינן כוללות את שכר המורים בדרג החינוך היסודי, וכן הוצאות אחרות המפורטות לעיל. כמו כן, לא רצוי להשוות אחוז הוצאות חינוך מסך כל הוצאות הרשות בשל השונות בסוגי ההוצאות ואוכלוסיית התלמידים בין הרשויות השונות.

רכישות מים: הנתונים מתייחסים לרכישות מים של הרשויות (שבהן אין תאגידי מים), ואינם כוללים מרכיבים נוספים כגון: שכר, פירעון מלוות, תחזוקת רשת המים, מוני מים ועוד. ברשויות שבהן משק המים מנוהל על ידי תאגידי המים, נתוני ההוצאות מוצגים עבור תצרוכת עצמית של מוסדות הרשות המקומית.

הוצאות לפי סוג כוללות:

- **עלות עבודה:** עלות שכר עבודה ומשכורת לעובדי הרשות, כולל עלות משכורות ושכר עבודה לעובדים במפעלי עזר של הרשות.
- עלות עבודה כוללת: שכר משולב (כולל הפרשי שכר), שעות נוספות, תשלומים בגין סיום יחסי עבודה עובד-מעביד, אחזקת רכב, תשלומי פנסיה, תשלומים שונים (הבראה, ביגוד, טלפון, קצובת נסיעה, אשל וכד'), תשלומי מעביד לביטוח לאומי, תשלומי מעביד לקופת גמל ולקרן השתלמות, תשלום מס שכר על-ידי המעביד, עלויות מעביד אחרות, תשלומים לחברת כוח אדם.
- **הוצאות לפעולות:** קניות שוטפות לצורך הענקת שירותים, כגון אחזקת בניינים, תחבורה, ודואר, כיבוד, הוצאות משפטיות, עמלות וכד'. הוצאות אחרות לפעולות כוללות: הובלה, דלק, חומרים וכלים ושירותים במפעלי עזר של הרשות.
- **פירעון מלוות:** כולל תשלומי קרן ותשלומי ריבית והצמדה (בהוצאות של ההנהלה הכללית, כלולות בהוצאות הריבית גם הוצאות עבור משיכת יתר).
- **הוצאות חד-פעמיות:** בדרך כלל השתתפויות בתקציב הבלתי רגיל ורכישות שונות.
- **השתתפויות:** תמיכות ותרומות למוסדות חינוך, תרבות, בריאות, רווחה ודת; העברות למשקי בית ולמגזר הציבורי כגון איגודי ערים, מועצות דתיות ומשרדי ממשלה.

ג. עודף וגירעון

ההפרש בין סך כל ההכנסות לבין סך כל ההוצאות יוצר עודף או גירעון בתקציב הרגיל.

עודף/גירעון תקציבי: ההפרש בין סך כל ההכנסות (כולל מלוות) לבין סך כל ההוצאות.

עודף/גירעון שנתי: ההפרש בין סך כל ההכנסות לבין סך כל ההוצאות, למעט המלוות שנתקבלו לאיזון התקציב הרגיל, לפירעון מלוות או להקטנת הגירעון המצטבר.

3.10.2. התקציב הבלתי רגיל

התקציב הבלתי רגיל מיועד למימון פעולות פיתוח, הכוללות עבודות לביצוע תשתיות, כגון: בניית מבני ציבור, סלילת כבישים ומימון רכישות של ציוד, של מכונות, של קרקע וכו'.

א. **הכנסות כוללות:** הלוואות ממקורות שונים (כגון: בנקים, ממשלה ואשראי קבלני), העברות מהתקציב הרגיל, השתתפות הממשלה ובעלי הנכסים שעבורם בוצעה העבודה, מכירת רכוש, העברות מקרנות וכו'.

השתתפות בעלי נכסים בתקציב הבלתי רגיל (השתתפות בעלים) – השתתפות בעלי נכסים בעבודות פיתוח כגון: סלילת כבישים ומדרכות, הנחת קווי הולכת מים, ביוב וניקוז וכו'.

ב. **הוצאות כוללות:** מימון עבודות פיתוח (כגון: בניית מבני ציבור, סלילת כבישים וכו'), רכישת ציוד ומכונות, העברות הון, פירעון מלוות וכו'.

אחוז שינוי ריאלי בתקציב מתייחס לנתונים עדכניים של שנת 2017, מאחר שבמשרד הפנים התבצעו עדכונים למפרע לנתוני שנת 2017.

חישוב אחוז השינוי הריאלי מתבסס על מדד המחירים לצרכן – ממוצע שנת 2018 מחולק בממוצע שנת 2017. בשנת 2018 עלה מדד המחירים לצרכן ב-0.8%.

3.10.3. מגבלות הנתונים

ייתכנו הבדלים בהגדרת מרכיבי ההוצאות/ההכנסות בתקציב הרשויות המקומיות, לכן ההשוואה בין הרשויות המקומיות עשויה להטעות במקרים מסוימים.

3.11. חיובי ארנונה לפי סוג נכס

פירוט סוגי הנכס והגדרות^{40,41}

מבנה מגורים – מבנה המיועד לשמש למגורים או משמש בפועל למגורים. לדוגמה: מבני מגורים, מבני עזר, בתי אבות, צריפים ופחונים, מחסנים ביתיים, מבני מגורים צמודי קרקע.

משרדים, שירותים ומסחר⁴² – משרדים ושירותי מסחר, מרפאות פרטיות, עסקים אחרים (פרט לבנקים), בתי קולנוע ותאטראות, חנויות, תחנות דלק, תחנות אוטובוס, מסעדות, קיוסקים מזנונים, אירוח ובתי קפה, חנויות, רשתות שיווק, דוכנים, מרכולים, בתי מרקחת, מחסני עסקים, מסחר כללי, בתי קירור, מסחר קמעוני, מסחר במרכז מסחרי, מסחר בשכונות, סניפי דואר וסוכנויות דואר שבהם ניתנים שירותים לציבור, מעברים בקניון, מתקני חשמל. מבני ציבור, נכסי מדינה, משרדי ממשלה, בתי חולים ובתי ספר לאחיות, מוסדות אשפוז, מרפאות ציבוריות, מוסדות לימוד ומחקר, מוסדות חינוך, מועדונים, מעונות יום, גני ילדים פרטיים, מתקני ספורט, מוסדות תרבות, מוסדות אחרים.

⁴⁰ בהתאם להנחיית משרד הפנים, החל בשנת 2013 חויבו נכסי מדינה בהתאם לסוג הנכס שאליו הם שייכים. לכן, במספר רשויות מקומיות חלו שינויים בחיובי ארנונה, בעיקר למגורים, ובנכסי מדינה.

⁴¹ מקור המידע על ההגדרות – צווי ארנונה של הרשויות המקומיות, "תקנות והסדרים במשק המדינה (ארנונה כללית ברשויות המקומיות)", התשס"ז-2007.

⁴² בעבר סווגו הנתונים בקטגוריות: חיובי ארנונה – "עסקים" וחיובי ארנונה – "מוסדות ומבנים" (מוסדות ציבור).

תעשייה ומלאכה – מבנים לתעשייה לרבות מפעלי בנייה, בתי תוכנה, בתי מלאכה, מחסנים, חדרי פיקוח ובקרה, בתי בד, סככות לתעשייה, סככות למלאכה, מוסכים, מחצבות, מסגרות, נגרות, מתפרות.

בנקים וחברות ביטוח – בנקים, חברות ביטוח.

בתי מלון – מלונות, צימרים, לינה כפרית, בתי הארחה, אכסניות, אכסניות נוער.

חניונים – חניונים.

קרקע תפוסה – כל קרקע שבתחום העירייה שאינה אדמה חקלאית, שמשתמשים בה ומחזיקים בה בנפרד מהבניין. לדוגמה: קרקע תפוסה לצורך גידול בעלי חיים, קרקע תפוסה לתיירות, קרקע תפוסה לבנקים ולרשתות שיווק, קרקע תפוסה לתעשייה ולמלאכה, קרקע תפוסה לתקשורת, קרקע תפוסה לאירועים, קרקע תפוסה לסככות, קרקע תפוסה לחברת החשמל, שטח פנוי בתחום תחנת דלק, קרקע תפוסה לבריכות.

קרקע תפוסה במפעל עתיר שטח – קרקע תפוסה, שמחזיק מפעל שתחום עיסוקו אינו חשמל, מים, ביוב או בזק, אם התקיימו שני הקריטריונים הבאים: 1. שטח הקרקע התפוסה יחד עם השטח הבנוי שמחזיק המפעל בתחום הרשות המקומית הוא 400 דונם לפחות. 2. השטח הבנוי של המפעל אינו עולה על מחצית משטח הקרקע התפוסה שמחזיק המפעל, לעניין זה, "שטח בנוי" – לרבות סככות, מכלים, שנאים ומתקנים.

אדמה חקלאית⁴³ – כל קרקע שבתחום העירייה שאינה בניין, המשמשת מטע או משתלה או משק בעלי חיים או לגידול תוצרת חקלאית או לגידול יער או פרחים. למרות זאת, אם קרקע זאת נמצאת באזור מגורים או באזור מסחרי ואינה עולה בשטחה על חמישה דונם, רשאית המועצה לראותה שלא כאדמה חקלאית, בהתאם לדרגת התפתחותו של אותו אזור. לדוגמה: פרדסים, אדמה חקלאית, קרקע חקלאית למרעה, מטע פורה, מטע לא פורה, אדמה עם השקיה, אדמת בעל, אדמת שלחין, אדמת מטע, שטחים חקלאיים – חממות.

מבנה חקלאי – מבנה של קבע הנמצא על אדמה חקלאית, ומשמש לצורכי חקלאות או לגידול בעלי חיים. לדוגמה: סככות חקלאיות, מבני רפת, מבני לול, דירי חזירים, מבני עזר לחקלאות, מחסנים חקלאיים, מבני גידול בעלי חיים, בריכות דגים, בתי אריזה לגידולים חקלאיים.

יתר סוגי נכס – נכסים אחרים, מבנים ומתקני תקשורת, בתי קירור, שטח חציבה, נכס בבנייה, אדמת בניין, מאגרי מים, מבנה טרנספורמציה, "מקורות" – מתקנים, "מקורות" – קרקע, קרקע למתקני חשמל, קרקע בריכת חמצון, קרקע בריכות החדרה, בארות מים, בריכות שחייה, אנטנות, מתקני שאיבת מים, מתקני חלוקת דואר, מגרשים ריקים, מגרשים בבנייה, אדמות ללא השקיה, נחלה מעובדת, נחלה לא מעובדת, מחסנים וסככות, מתקני טיהור, מתקני מים, מקלטים, מבני עזר לתעשייה.

מקור הנתונים: דוחות כספיים מבוקרים של הרשויות המקומיות.

---

⁴³ בעבר נקרא: קרקע חקלאית.

3.12. מדד חברתי-כלכלי

המדד החברתי-כלכלי מאפיין את הרשויות המקומיות לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה על סמך נתונים ממקורות מינהליים בשנת 2015.⁴⁴ הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה נמדדה באמצעות שילוב של תכונותיה הבסיסיות בתחומים הבאים: הרכב דמוגרפי, השכלה וחינוך, רמת חיים, תעסוקה וגמלאות. המדד חושב עבור 255 הרשויות המקומיות, מתוכן 201 עיריות ומועצות מקומיות ו-54 מועצות אזוריות.

חישוב המדד בפרסום זה מבוסס על אותם 14 המשתנים ששימשו לחישוב המדד החברתי-כלכלי 2013.

מקורות הנתונים הם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המוסד לביטוח הלאומי, משרד האוצר, משרד הביטחון, משרד התחבורה ורשות האוכלוסין.

ערך המדד מחושב כערך רציף, בשיטת ניתוח גורמים, ומתוקן כך שממוצע ערכי המדד של כל הרשויות המקומיות הוא אפס, וערך המדד של כל רשות מקומית הוא המרחק מהממוצע הכלל ארצי ביחידות של סטיית תקן. **ערך המדד הוא המרחק של הרשות המקומית מהממוצע ביחידות של סטיות תקן.** לדוגמה, רשות שקיבלה ערך מדד 1.000- נמוכה מהממוצע בסטיית תקן אחת מבחינת הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה. ערך חיובי של המדד מצביע על כך שהרמה החברתית-כלכלית של אוכלוסיית הרשות גבוהה מהממוצע, והערך הגבוה ביותר מעיד על הרמה החברתית-כלכלית הגבוהה ביותר.

לפי ערך המדד הרציף, סווגו הרשויות המקומיות ל-10 אשכולות הומוגניים, שאינם שווים בגודלם. החלוקה בוצעה באמצעות בשיטת ניתוח אשכולות המביאה לשונות מינימלית של ערכי המדד בתוך האשכולות ולשונות מקסימלית בין האשכולות. אשכול 1 מציין את הרמה החברתית-כלכלית הנמוכה ביותר, ואשכול 10 מציין את הרמה הגבוהה ביותר.

---

⁴⁴ ראו: הודעה לתקשורת מס' 351/2018. [אפיון רשויות מקומיות וסיווגן לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בשנת 2015](#), באתר האינטרנט של הלמ"ס.

3.13. מדד פריפריאליות

מדד הפריפריאליות 2015⁴⁵ חושב עבור 1,210 יישובים, מתוכם 201 עיריות ומועצות מקומיות ו-1,009 יישובים בתוך 54 מועצות אזוריות, לפי מעמד המוניציפלי המעודכן לסוף שנת 2015.

ערך מדד הפריפריאליות של יישוב מחושב כסכום משוקלל של ציוני התקן של שני מרכיבים: נגישות פוטנציאלית – במשקל של 2/3, וקרבה לגבול מחוז תל אביב – במשקל של 1/3.

1. מרכיב הנגישות הפוטנציאלית מחושב לפי מודל הגרוויטציה, ומבטא את קרבת היישוב לכל אחד מ-1,210 היישובים המשוקללת בגודל האוכלוסייה שלהם, כאשר גודל האוכלוסייה מעיד על עוצמת האפשרויות, הפעילויות והנכסים בכל יישוב.

2. מרכיב הקרבה לגבול מחוז תל אביב מחושב כמרחק מגבול מחוז תל אביב כפול מינוס אחד, ומבטא את המבנה המונוצנטרי של מדינת ישראל, כאשר מחוז תל אביב מהווה מרכז כלכלי ועסקי של המדינה.

חישוב המרחקים בכל אחד ממרכיבי המדד נעשה לפי הדרך הקצרה ביותר ברשת צירי התנועה בכבישים המעודכנת לסוף שנת 2015, תוך התחשבות באילוץ של חסימת כבישים סגורים מטעמי בנייה או מטעמי ביטחון.

הערך הנמוך של המדד מציין את היישוב הפריפריאלי ביותר, והערך הגבוה – את היישוב המרכזי ביותר.

ערך מדד הפריפריאליות של רשות מקומית הוא ערך מדד של עירייה, מועצה מקומית או מועצה אזורית כפי שהתקבל מהעיבוד הנ"ל. ערך מדד הפריפריאליות של מועצה אזורית מתקבל כמוצע של ערכי מדד היישובים בתוך המועצה, משוקלל בגודל האוכלוסייה שלהם.

הרשויות המקומיות חולקו ל-10 קבוצות (אשכולות) הומוגניות שאינן שוות גודל, לפי ערכי מדד הפריפריאליות שלהן. החלוקה בוצעה בשיטת ניתוח אשכולות, כך ששוונות ערכי המדד בתוך הקבוצות תהיה מינימלית ככל האפשר, ושוונות ערכי המדד בין הקבוצות תהיה מקסימלית. באשכול 1 נמצאות הרשויות הפריפריאליות ביותר, ובאשכול 10 – הרשויות המרכזיות ביותר.

היישובים בתוך המועצות האזוריות סווגו ל-10 אשכולות לפי ערכי מדד הפריפריאליות שלהם ולפי גבולות האשכולות של הרשויות המקומיות.

3.14. מדד קומפקטיות

מדד הקומפקטיות חושב עבור 201 יישובים בעלי מעמד מוניציפלי של עירייה או מועצה מקומית בשנת 2018. המדד מאפיין את היישובים לפי פריסה מרחבית של שטחים בנויים עירוניים, כאשר שטח בנוי עירוני הוגדר כשטח בנוי למטרות מגורים, תעשייה, מסחר, בריאות, חינוך וכדומה.

היישובים מדורגים על רצף מ-"קומפקטי" ל-"לא קומפקטי", לפי תבנית מרחבית של מרקם עירוני. המרקם העירוני הוגדר כשטח בתוך גבול השיפוט של היישוב הכולל שטחים בנויים עירוניים ושטחים

⁴⁵ [מדד הפריפריאליות 2015](#)

אחרים המוקפים בשטח הבנוי העירוני. ביישובים שבהם אין רצף טריטוריאלי של שטחים בנויים עירוניים, בוצעה הפרדה בין מרקם מרכזי לבין מרקמים מדלגים.

יישוב נחשב קומפקטי יותר, ככל שצורת המרקם העירוני שלו מעגלית יותר, ככל שיש בו פחות שטחים מדלגים והם פחות מרוחקים מהמרקם המרכזי וככל שיש בו יותר רצף פנימי של שטחים בנויים עירוניים.

ערך מדד הקומפקטיות הוא ערך רציף שחושב בשיטת ניתוח גורמים, כשקלול של 7 מאפיינים. מאפיינים אלה מתארים ממדים מרחביים שונים של מרקם עירוני, וניתן לייחס אותם לשני היבטים עיקריים של התפתחות עירונית, אשר אינם בהכרח קשורים זה לזה:

- (1) תצורה, המתייחסת לממדים גאומטריים כמו גודל, צורה והתפשטות של המרקם העירוני
- (2) ריכוז ורצף פנימי של שטחים בנויים עירוניים. היישוב הקומפקטי ביותר קיבל את הערך המינימלי והיישוב הפחות קומפקטי קיבל את הערך המקסימלי.

היישובים סווגו ל-10 אשכולות לפי ערך המדד, החל באשכול 1 הכולל את היישובים הקומפקטיים ביותר, ועד אשכול 10 הכולל את היישובים הפחות קומפקטיים. האשכולות אינם שווים בגודלם. החלוקה בוצעה באמצעות שיטה המביאה לשונות מינימלית של ערכי המדד בתוך האשכולות ולשונות מקסימלית בין האשכולות.

3.15. עמדות הציבור כלפי נושאים שונים (הסקר החברתי 2018)

הסקר החברתי מספק מידע מעודכן על תנאי החיים של האוכלוסייה בישראל ועל רווחתה. הסקר מורכב משני חלקים: החלק הראשון הוא גרעין קבוע, הכולל כ-200 שאלות קבועות (הנשאלות מדי שנה) במגוון תחומי חיים כגון: בריאות, דיור, תעסוקה ומצב כלכלי; החלק השני מוקדש בכל שנה לנושא אחר (נושא שנתי מתחלף), והשאלות שבו מתייחסות בהרחבה לנושא שנבחר. הסקר מבוסס על מדגם של בני 20 ומעלה. בלוחות מוצגים ממצאים מהסקר עבור ערים שבהן 100,000 תושבים ויותר.

הערה: החל משנת 2015 שונה סימון טעות הדגימה היחסית: נתונים עם טעות דגימה יחסית בשיעור 15%–30% מפורסמים בסוגריים ונתונים עם טעות דגימה יחסית מעל 30% לא מפורסמים ובמקומם יש נקודתיים.

בשנים קודמות פורסמו בסוגריים נתונים עם טעות דגימה יחסית בשיעור 25%–40% ונתונים עם טעות דגימה יחסית מעל 40% לא פורסמו.

3.16. שימושי קרקע

שימושי הקרקע הם הדרכים שבהן האדם מנצל את הקרקע: הסדרים, פעילויות ותשומות אנושיות לצורך ניצול, שינוי או שימור הקרקע. שימושי הקרקע מתייחסים למצב בהווה, בניגוד לייעודי קרקע המתייחסים לשימוש עתידי. הגדרה זו מבוססת על ההגדרה המופיעה בתקן שפרסם האו"ם, עבור סיווג של תכנית ועל תקן מערך קודים ארצי אחיד למיפוי תכניות ושימושי קרקע, שהוכן במסגרת הוועדה הבין-משרדית למערכות מידע גאוגרפיות. המידע מעודכן לסוף שנת 2013.

נבנתה רשת תאים ארצית רציפה שגודלם 100X100 מטרים ולכל תא נקבע שימוש הקרקע העיקרי בו (שימוש הקרקע ששטחו הוא הגדול ביותר מבין שימושי הקרקע הנמצאים בתא). בשכבת המידע הגאוגרפית קיימים 37 שימושי קרקע וכיסויי קרקע שקובצו ל-14 קטגוריות לפי הפירוט הבא:

שם הקטגוריה	שימושי הקרקע הנכללים בקטגוריה
מגורים	מגורים
חינוך והשכלה	חינוך והשכלה
בריאות ורווחה	בריאות ורווחה
שירותים ציבוריים	שירותי דת, חירום והצלה, שירותי מינהל ציבורי, בתי עלמין, שירות לציבור ללא אפיון
תרבות, פנאי, נופש וספורט	תרבות פנאי וספורט, מלונאות ואירוח כפרי
מסחר ומשרדים	מסחר ומשרדים, מסחר ומגורים במרכז עירוני
תעשייה	תעשייה
תשתית ותחבורה	תחנות תדלוק ושירותי דרך, מכלולי תחבורה מסילתית, מכלולי תחבורה אווירית, מכלולי תחבורה ימית, חשמל ותקשורת, סילוק פסולת, תשתיות רטובות סגורות, חניונים ותחנות מרכזיות, כבישים
מבנים חקלאיים	מתחמי גידול בעלי חיים, בתי צמיחה, מבנים חקלאיים ללא אפיון
גינון לנוי – פארק ציבורי	גינון לנוי – פארק ציבורי
יער וחורש	יער וחורש
מטעים	מטעים
גידולי שדה	גידולי שדה
אחר	כרייה וחציבה, חפירה ארכיאולוגית, חפור מופר אחר, שיחים – בתה ועשבוני, קרקע, אזור סלעי, גופי מים מלאכותיים, גופי מים טבעיים

בשכבה יש מידע עדכני ורציף על שימושי הקרקע במדינה⁴⁶ וכן על שימושי הקרקע בעיריות ובמועצות המקומיות באזור יהודה והשומרון.⁴⁷ מידע זה מאפשר הפקת נתונים עבור כל תיחום גאוגרפי.

האחוזים עוגלו לפי ספרה אחת לאחר הנקודה העשרונית.

⁴⁶ לא כולל מיפוי מחנות צבא ושטחים ביטחוניים.

⁴⁷ בשטחי יהודה והשומרון מוצגים נתונים על שימושי הקרקע רק בתחום השטח הבנוי של עיריות ומועצות מקומיות. לא מופו המועצות האזוריות בשטחי יהודה והשומרון.

כאשר מופיע הערך "0" בתא שטח של שימוש קרקע נתון, ייתכן ששימוש קרקע זה קיים אך לא היו תאי שטח בגודל 100X100 מטרים שבהם היה זה השימוש העיקרי.

הנתונים הם עיבוד ממוחשב על שכבת שימושי קרקע רסטורית. אין להשתמש בהם לביצוע חישובים של מדידת שטחים של רשויות מקומיות. כמו כן, אין להשתמש בנתונים להסקה על שטחי הרשויות המקומיות או על שטח מדינת ישראל.

המידע על שטחי השיפוט הסטטוטוריים של הרשויות המקומיות מצוי במשרד הפנים.

הסברים והגדרות לשימושי הקרקע מוצגים במסמך "[תקן מערך קודים ארצי למיפוי תכניות ושימושי קרקע](#)" שהוכן במסגרת הוועדה הבין-משרדית למערכות מידע גאוגרפיות.

צפיפות אוכלוסייה לשטח בנוי למגורים (נפשות לקמ"ר)

הנתון חושב על ידי חלוקת האוכלוסייה ברשות מקומית לסוף שנת 2013 (נפשות) בשטח הבנוי למגורים ברשות (קמ"ר). הנתון על השטח הבנוי למגורים נקבע לפי השטח של שימוש הקרקע "מגורים" בשכבת שימושי הקרקע המעודכנת לסוף שנת 2013.

3.17. נתוני סקר כוח אדם

אוכלוסייה וכוח עבודה

אוכלוסייה: אוכלוסיית הסקר היא האוכלוסייה הקבועה (דה-יורה) של מדינת ישראל בגיל 15 ומעלה.

באוכלוסיית הסקר נכללים:

1. תושבים קבועים השוהים בישראל;
2. תושבים קבועים השוהים מחוץ לישראל שנה או פחות ברציפות;
3. עולים חדשים ועולים בכוח – מרגע בואם לישראל;
4. תיירים, מתנדבים ותושבים ארעיים השוהים בישראל יותר משנה ברציפות;
5. משנת 1968, תושבי מזרח ירושלים;
6. משנת 1972, התושבים ביישובים הישראליים בנפת גולן; ומשנת 1982, כל התושבים בנפה זו;
7. משנת 1972 עד שנת 2005, התושבים ביישובים הישראליים באזורי יהודה והשומרון וחבל עזה; משנת 2006, לא כולל את חבל עזה.

באוכלוסיית הסקר לא נכללים:

1. תושבים קבועים השוהים מחוץ לישראל יותר משנה ברציפות;
2. תיירים, מתנדבים ותושבים ארעיים השוהים בישראל שנה או פחות ברציפות;
3. דיפלומטים ואנשי או"ם.

אוכלוסיית משקי הבית: הלוחות מתייחסים לכלל משקי הבית, פרט למשקי בית בקיבוצים, במוסדות ובמעונות סטודנטים ולאנשים הגרים מחוץ ליישובים (בדווים בדרום). הלוחות המתייחסים למשקי בית לפי צפיפות דיור אינם כוללים את מרכזי הקליטה ואת בתי המלון המאוכלסים בעולים.

משק בית: אדם אחד או קבוצת אנשים הגרים יחד בדירה באופן קבוע ברוב ימות השבוע, ויש להם תקציב הוצאות משותף למזון. הם עשויים להיות קרובי משפחה, לא קרובי משפחה או צירוף של אנשים קרובים ושאינם קרובים.

א. במשק בית נכללים אנשים (כולל ילדים) השייכים לאוכלוסיית הסקר והלנים בדירה בדרך כלל 4 לילות בשבוע לפחות.

מבין הלנים בדירה בדרך כלל פחות מ-4 לילות בשבוע, נכללים במשק בית גם אנשים שהדירה היא כתובתם האזרחית היחידה, כגון בני משק בית המשרתים בצבא בשירות חובה או בשירות קבע, בני זוג נשואים הגרים בכתובת שונה לרגל עבודה או לימודים בעוד שבני הזוג שלהם מתגוררים בדירה, אנשי צוות מטוסים ואוניות ובני משק בית השוהים בחו"ל שנה או פחות ברציפות.

במשק בית לא נכללים: ילדים ובני נוער הלומדים בפנימיות, סטודנטים הגרים במעונות סטודנטים במשך שנת הלימודים, בני משק בית הגרים בבית אבות, בני משק בית השוהים בבתי חולים, במוסדות למוגבלים או בבתי סוהר יותר מחודש ובני משק בית השוהים בקיבוצים במסגרת נח"ל או של"ת טרום צבאיים.

ב. באומדני משקי הבית המבוססים על סקר כוח אדם, סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות לא נכללים הבדווים הגרים מחוץ ליישובים במחוז הדרום ודיירי מוסדות (חוסים ומטופלים). באומדנים המבוססים על סקר כוח אדם לא נכללת גם אוכלוסיית הקיבוצים. פירוט נוסף של האוכלוסיות המיוחדות הכלולות באומדני משקי הבית המבוססים על שלושת סקרי משקי הבית האלה ניתן למצוא בטבלת אוכלוסיות הנכללות באומדני משקי הבית בסקרי משקי הבית.⁴⁸

גודל משק הבית: מספר הנפשות במשק הבית.

השבוע הקובע: השבוע המסתיים בשבת שלפני הפקידה בסקר.

תכונות כוח העבודה השבועי:

כוח העבודה השבועי: בני 15 ומעלה שהיו "מועסקים" או "בלתי מועסקים" בשבוע הקובע.

1. **מועסקים:** בני 15 ומעלה שעבדו בישראל או בחו"ל לפחות שעה אחת בשבוע הקובע בעבודה כלשהי תמורת שכר, רווח או תמורה אחרת. בקבוצת המועסקים נכללים גם: כל העובדים בקיבוצים (בין בשירותים ובין בענפים אחרים) בשבוע הקובע; בני משפחה שעבדו בעסק המשפחתי בשבוע הקובע 15 שעות או יותר ללא תשלום; אנשים השוהים במוסדות, שעבדו בשבוע הקובע 15 שעות או יותר; אנשים המשרתים בצבא (חובה או קבע) בשבוע הקובע; אנשים שנעדרו זמנית מעבודתם בשבוע הקובע.

⁴⁸ ראו: [משקי בית ומשפחות – שנתון סטטיסטי לישראל 2019 – מספר 70](#).

קבוצת המועסקים מורכבת משלוש קבוצות משנה:

א. **עבדו בהיקף מלא** (עבדו עבודה מלאה): עבדו 35 שעות או יותר בשבוע הקובע (כולל שעות הכנה).

ב. **עבדו בהיקף חלקי** (עבדו עבודה חלקית): עבדו 1–34 שעות בשבוע הקובע (כולל שעות הכנה).

ג. **נעדרו זמנית מעבודתם**: נעדרו זמנית מעבודתם הרגילה במשך כל השבוע הקובע עקב מחלה, חופשה, שירות מילואים, צמצום בהיקף העבודה, סכסוך עבודה, הפסקה זמנית של העבודה (עד 30 יום) וכו'.

נכללים: מועסקים שנעדרו פחות מחודש, וכן מועסקים שנעדרו יותר מחודש ועד שנה אם יש להם זיקה רשמית למקום עבודה, כלומר אם בתום תקופת ההיעדרות מובטחת חזרתם לעבודה אצל אותו מעסיק.

יש לציין כי היקף העבודה בדרך כלל – מלא או חלקי – נקבע על פי מספר שעות העבודה שעובד המועסק בדרך כלל (לא בשבוע הקובע).

2. **בלתי מועסקים**: אנשים בני 15 שלא עבדו כלל (אפילו לא שעה אחת) בשבוע הקובע ושחיפשו עבודה באופן פעיל בארבעת השבועות שקדמו לפקידתם בסקר, כגון על ידי רישום בלשכת עבודה של שירות התעסוקה או פנייה אישית או בכתב למעסיק, והיו יכולים להתחיל לעבוד בשבוע הקובע לו הוצעה להם עבודה מתאימה ("זמינים לעבודה"). כולל אנשים שהובטחה להם עבודה בתוך 30 יום.

אנשים שלא היו זמינים לעבודה בשבוע הקובע בשל מחלה או מילואים נחשבים בלתי מועסקים.

קבוצת הבלתי מועסקים מורכבת משתי תת-קבוצות:

א. בלתי מועסקים שעבדו בישראל או בחו"ל מטעם מוסד או חברה ישראליים ב-12 החודשים שקדמו לפקידתם בסקר.

ב. בלתי מועסקים שלא עבדו בישראל או בחו"ל מטעם מוסד או חברה ישראליים ב-12 החודשים שקדמו לפקידתם בסקר.

דרכים לחיפוש עבודה באופן פעיל:

- לשכת עבודה של שירות התעסוקה
- חברה לשירותי כוח אדם וכן לשכות עבודה אחרות
- מודעות בעיתונים, באינטרנט וכדומה
- פנייה אישית או בכתב למעסיק
- חברים או קרובים
- ניסיון להקים עסק
- דרך אחרת

היות שבלתי מועסקים עשויים לחפש עבודה ביותר מדרך אחת, הם נשאלים על כל אחת מהדרכים המפורטות לעיל.

אינם בכוח העבודה השבועי: בני 15 ומעלה שלא היו "מועסקים" או "בלתי מועסקים" בשבוע הקובע. בקבוצה זו נכללים:

1. תלמידים שלא עבדו אפילו שעה אחת בשבוע הקובע;
2. אנשים שעבדו בהתנדבות ללא כל תמורה בשבוע הקובע;
3. אנשים שטיפלו בילדים/בבן משפחה/במשק הבית, ושלא עבדו אפילו שעה אחת מחוץ למשק ביתם בשבוע הקובע;
4. אנשים שאינם מסוגלים לעבוד;
5. אנשים החיים מקצבה, מפנסיה, מרנטה וכו', שלא עבדו אפילו שעה אחת בשבוע הקובע;
6. בני משפחה שעבדו בעסק המשפחתי ללא תשלום 14 שעות או פחות בשבוע הקובע;
7. אנשים השוהים במוסדות שעבדו 14 שעות או פחות בשבוע הקובע;
8. אנשים שעבדו בחו"ל מטעם מוסד או חברה לא-ישראלים.

מתייאשים מחיפוש עבודה: כל בני ה-15 ומעלה אשר אינם בכוח העבודה השבועי, אך היו מעוניינים לעבוד, היו יכולים להתחיל לעבוד בשבוע הקובע אילו הוצעה להם עבודה מתאימה ("זמינים לעבודה") וחיפשו עבודה ב-12 החודשים שקדמו לפקידתם בסקר, למעט בארבעת השבועות שקדמו לפקידתם בסקר מהסיבות האלה: סברו שאין עבודה המתאימה להם במקצוע או באזור המגורים שלהם מבחינת שכר, שעות עבודה או עניין בעבודה; חוסר ניסיון או חוסר הכשרה מתאימה; קשיי שפה; גיל לא מתאים (צעיר או מבוגר מדי).

ממוצע נפשות למשק בית: סך כל הנפשות בכל משקי הבית מחולק במספר משקי הבית.

התעודה (תואר) הגבוהה ביותר: התעודה הגבוהה ביותר שאדם קיבל במשך לימודיו בבתי ספר או במסגרות לימודים רשמיות.

ניידות לעבודה:

א. **נייד:** מועסק מחוץ ליישוב מגוריו.

קיימות ארבע דרגות של ניידות לעבודה:

1. בתוך נפת המגורים;
2. מחוץ לנפת המגורים אך בתוך מחוז המגורים;
3. מחוץ למחוז המגורים ביישוב אחד;
4. מחוץ למחוז המגורים בשני יישובים ויותר.

ב. **לא נייד לעבודה:** מועסק ביישוב מגוריו.

בעלות על דירה: הגרים בדירה נשאלים האם הדירה שבה הם גרים היא:

1. בבעלות עצמית
2. בשכירות
3. דיור מוגן
4. דירה בבעלות אחרים ללא תשלום שכר דירה (כולל קיבוצים)

5. דירה בדמי מפתח.

אלה שהשיבו שהדירה בשכירות, נשאלים גם ממי שוכרים את הדירה.

3.18. נתוני סקר הוצאות משק בית

הוצאה כספית לנפש: ההוצאה שמשק הבית מוציא בפועל על צריכת מוצרים ושירותים, ללא אומדן ההוצאה על שירותי דיור המחולקת במספר הנפשות במשק הבית.

הכנסה כספית נטו לנפש: סך ההכנסות הכספיות השוטפות של משק הבית, לאחר ניכוי תשלומי החובה (ביטוח לאומי, ביטוח בריאות ומס הכנסה). הכנסה זו כוללת את ההכנסות של כל בני משק הבית מעבודה שכירה או עצמאית, מרכוש, מריבית או מדיבידנדים, מתמיכות ומקצבאות ממוסדות ומפרטיים, הכנסות מפנסיות וכל הכנסה שוטפת אחרת. לא נכללים תקבולים חד-פעמיים, כגון ירושה או פיצויים. כמו כן, ההכנסה לא כוללת זקיפות בעבור הכנסות הנובעות משימוש בדיור עצמי, או בעבור סוגים שונים של הכנסות ב"עין" (הכנסות לא כספיות). ההכנסה נטו של משק הבית מחולקת במספר הנפשות במשק הבית.

3.19. נספחים

3.19.1. איגודי הערים

איגודי הערים הוקמו על-פי חוק איגודי הערים משנת 1955, לצורך מתן שירותים לרשויות מקומיות במסגרת שיתוף פעולה בין-מוניציפלי.⁴⁹

ב-2018 פעלו בישראל: 6 איגודי ערים לביוב ולמים, 5 איגודי ערים לתברואה, 3 איגודי ערים לשירות וטרינרי, 10 איגודי ערים לאיכות הסביבה, 4 איגודים לחינוך על-יסודי ואיגוד ערים אחד לבריאות.

3.19.2. ועדות לתכנון ולבנייה

בשנת 2018 פעלו 152 ועדות מקומיות ואזוריות לתכנון ולבנייה.

הוועדה לתכנון ולבנייה עוסקת, בין שאר סמכויותיה, גם במתן היתרי בנייה במרחב התכנון שבו היא פועלת. מרחב תכנון יכול לכלול גם שטח הנמצא מחוץ לתחום של רשות מקומית מסוימת.

3.19.3. מפתח יישובים במועצות אזוריות

קיימים 1,014 יישובים השייכים ל-54 מועצות אזוריות. בנספח ג מפורטים כל היישובים השייכים לכל מועצה אזורית.

מיון המועצות האזוריות בלוח הוא לפי סדר אלף-ביתי של שם המועצה האזורית.

⁴⁹ במהלך השנתיים האחרונות הוקמו מספר של אשכולות אזוריים, שהינם צורה חדשה של איגודי ערים קיימים. ראו <https://www.gov.il/he/Departments/General/cluster>

4. מקורות

4.1. כללי

סמל יישוב, מחוז, מעמד מוניציפלי וועדה לתכנון ולבנייה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ "יישובים בישראל".

ממוצע מרחקים במועצות אזוריות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום גאוגרפיה וממ"ג (הנתונים נכונים לשנת 2015).

מרחק לגבול מחוז תל אביב

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום גאוגרפיה וממ"ג (הנתונים נכונים לשנת 2015). [נתונים על יישובים בתוך מועצות אזוריות](#).

4.2. דמוגרפיה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ "יישובים בישראל" ראו קישור בסעיף 4.1 לעיל, וכן עיבודים מיוחדים שבוצעו באגף דמוגרפיה ומפקד.

פטירות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום סטטיסטיקה של בריאות ותנועה טבעית (הנתונים נכונים לשנת 2018).

4.3. שכר רווחה

הגדרות והסברים מפורטים בנושא רווחה (גמלאות וקצבאות) בפרסום: "[מערכת הביטוח הלאומי בישראל נכון לינואר 2018](#)", המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון.

מקבלי דמי אבטלה

ברקלי, נ' (2019). [מקבלי דמי אבטלה בשנת 2018](#). סקרים תקופתיים 310 ירושלים: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון. מתפרסם באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי.

מקבלי קצבת זקנה ושאיירים, גמלת סיעוד, נכות כללית, ניידות, נכות מעבודה ותלויים

[היישובים בישראל, מספר התושבים ומספר מקבלי גמלאות](#), המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון.

מבוטחים בקופות החולים, לפי קופה

כהן, ר' ודמרי נ' (2018). [חברות בקופת חולים 2017](#). סקרים תקופתיים 303. ירושלים: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון. מתפרסם באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי.

השכר החודשי והשנתי הממוצע של שכירים והכנסה ממוצעת של עצמאים

רוזנברג, מ' (2019). [שכר והכנסות מעבודה לפי יישוב ומשתנים כלכליים שונים 2017](#). סקרים תקופתיים 309. ירושלים: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון. מתפרסם באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי.

גמלת הבטחת הכנסה וקצבאות ילדים

[היישובים בישראל, מספר התושבים ומספר מקבלי גמלאות](#), המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון.

4.4. חינוך והשכלה

הנתונים מבוססים על סקרים שנערכו בלמ"ס בשיתוף עם משרד החינוך, ועל עיבודים מיוחדים מתוך קובצי תלמידים ומורים של משרד החינוך, שנעשו באגף חינוך, השכלה וכוחות הוראה בלמ"ס.

4.5. בנייה ודיור

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום בינוי (הנתונים נכונים לחודש דצמבר 2018).

דירות למגורים לפי מרשם מבנים ודירות

הנתונים מבוססים על קובצי ארנונה של הרשויות המקומיות. עיבוד הנתונים מתבצע בלמ"ס באגף בכיר דמוגרפיה ומפקד.

4.6. תשתיות ושירותים עירוניים

כבישים, צינורות מים, ביוב ותיעול

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום בינוי (הנתונים נכונים לחודש דצמבר 2018).

פסולת

נתוני כמויות הפסולת ברשויות המקומיות מתקבלים בתחום חקלאות סביבה ואנרגיה בלמ"ס, מהרשויות המקומיות ומהאגף לפסולת מוצקה במשרד להגנת הסביבה. הנתונים עובדו ונזקפו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בתחום חקלאות וסביבה.

4.7. מים

דאובר, י' (2019). [נתוני צריכת המים השפירים בתאגיד המים וברשויות המקומיות: דוח שנתי 2018](#). תל אביב: רשות המים. מתפרסם באתר האינטרנט של רשות המים.

4.8. תחבורה

כלי רכב מנועיים

הנתונים מבוססים על קובץ מינהלי שנתי שמתקבל מדי שנה מרשות הרישוי שבמשרד התחבורה ומעובד בתחום תחבורה ותקשורת בלמ"ס.

ראו גם:

[כלי רכב מנועיים 2018](#)

תאונות דרכים עם נפגעים

הנתונים מבוססים על קובץ מינהלי שמתקבל מדי חודש ממשטרת ישראל, מטויב ומעובד בתחום תחבורה ותקשורת בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

פרטים נוספים על תאונות דרכים עם נפגעים ראו:

[תאונות דרכים עם נפגעים, 2018, סיכומים כלליים](#)

נתונים נוספים בנושא תחבורה ברמת יישוב, ניתן למצוא באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בכתובת: [תחבורה](#).

4.9. מורשעים בדין במשפטים פליליים

הנתונים התקבלו ממערכת מרשם פלילי חדש (מפ"ל).

מערכת זו פותחה ומנוהלת במנהל טכנולוגיות של משטרת ישראל (מנ"ט). ייעודה של המערכת הוא ניהול המרשם הפלילי על פי העקרונות הקבועים בחוק, כולל כללי התיישנות ומחיקת מידע. במסגרת המרשם הפלילי מתועדים ומנוהלים עבירות פליליות, הכרעות בגין עבירות אלו והעונשים שנפסקו בגין.

לאחר שהנתונים מתקבלים מהמפ"ל, מופק קובץ עומדים לדין במשפטים פליליים.

בפרסום הנוכחי, נתוני המורשעים בדין במשפטים פליליים, מקורם מתוך קובץ עומדים לדין במשפטים פליליים.

4.10. נתוני ביצוע התקציב

משרד הפנים, האגף לביקורת ברשויות מקומיות, עיבודים מיוחדים מתוך מערכת נתונים כספיים מבוקרים של הרשויות המקומיות 2018.

4.11. חיובי ארנונה לפי סוג נכס

משרד הפנים, האגף לביקורת ברשויות מקומיות, עיבודים מיוחדים מתוך מערכת נתונים כספיים מבוקרים של הרשויות המקומיות 2018.

4.12. מדד חברתי-כלכלי

ראו: הודעה לתקשורת מס' 351/2018. [אפיון רשויות מקומיות וסיווג לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בשנת 2015](#), באתר האינטרנט של הלמ"ס.

4.13. מדד פריפריאליות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2017). [הודעה לעיתונות מס' 341/2017](#). "מדד הפריפריאליות של יישובים ושל רשויות מקומיות 2015". פורסם באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

4.14. מדד קומפקטיות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [מדד הקומפקטיות של עיריות ומועצות מקומיות 2018](#), באתר האינטרנט של הלמ"ס.

4.15. עמדות הציבור כלפי נושאים שונים – מתוך הסקר החברתי 2018

הנתונים מבוססים על סקר שנערך בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועל עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום הסקר החברתי (הנתונים נכונים לשנת 2018).

למידע מפורט יותר ראו גם: "[הסקר החברתי](#)" באתר האינטרנט של הלמ"ס.

4.16. שימושי קרקע

תחום ממ"ג-גאוגרפיה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים המבוססים על מידע ממרשמים מנהליים מעוגנים הקיימים בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (מרשם דירות ומבנים, מרשם עסקים ומרשם התושבים), שכבות מידע גאוגרפיות שהתקבלו ממשרדים ממשלתיים, מארגונים לא ממשלתיים ומגופים פרטיים ומידע מאורתופוטו לשם טיוב שכבת היערות.

מקורות המידע הם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המרכז למיפוי ישראל, הקרן הקיימת לישראל, חברת "מפה", משרד החקלאות, משרד האנרגיה, משרד החינוך, מד"א ונציבות הכבאות.

הנתונים נכונים לשנת 2013.

5. שיטות

5.1. כללי

דת רוב האוכלוסייה ברשות המקומית

בפרופיל הרשויות מוצגים ארבעה סוגי תבניות לפירוט דת האוכלוסייה, לפי הרכב דת האוכלוסייה ברשות כמפורט להלן:

1. ברשויות עם רוב של אוכלוסייה יהודית מוצגים "יהודים ואחרים" ו"יהודים". כל אחת מהקבוצות מחושבת כאחוז מסך כל האוכלוסייה (פרופיל זה מוצג אם אחוז האוכלוסייה היהודית מסך כל האוכלוסייה ברשות גדול מ-96%).
2. ברשויות עם אוכלוסייה מעורבת מוצגים "יהודים ואחרים", "יהודים", "ערבים", "מוסלמים", "נוצרים" ו"דרוזים". כל אחת מהקבוצות מחושבת כאחוז מסך כל האוכלוסייה ברשות (פרופיל זה מוצג אם אחוז האוכלוסייה היהודית מסך כל האוכלוסייה קטן/שווה ל-96%).
3. ברשויות עם רוב של אוכלוסייה ערבית מוצגות שתי תבניות:
  - א. "ערבים" ו"מוסלמים". אוכלוסייה ערבית מוצגת כ-100%, ואוכלוסייה "מוסלמית" מחושבת כאחוז מסך כל האוכלוסייה הערבית (פרופיל זה מוצג אם אחוז ה"מוסלמים" מסך כל האוכלוסייה הערבית ברשות גדול/שווה ל-96%).
  - ב. "ערבים", "מוסלמים", "נוצרים" ו"דרוזים". אוכלוסייה ערבית מוצגת כ-100%, יתר הקטגוריות מחושבות כאחוז מסך כל האוכלוסייה הערבית ברשות (פרופיל זה מוצג אם אחוז ה"מוסלמים" מסך כל האוכלוסייה הערבית קטן מ-96%).

5.2. דמוגרפיה

יחס תלות

היחס בין האוכלוסייה הנתמכת לבין האוכלוסייה התומכת מוצג כשיעור לאלף ומחושב לפי הנוסחה:

$$1000 * \left\{ \frac{(\text{בני } 0-19) + (\text{בני } +65)}{(\text{בני } 20-64)} \right\}$$

ריבוי טבעי

שיעור הריבוי הטבעי ל-1,000 תושבים בכל רשות מקומית חושב לפי אוכלוסייה ממוצעת.

אוכלוסייה במוסדות לינה

מפקד מוסדות לינה מבוצע בתדירות של אחת לשנתיים בלמ"ס החל מ-2008, כדי לעדכן את האומדנים הדמוגרפיים באוכלוסיית דיירי המוסדות המתאפיינת בתחלופה גבוהה.

מטרות מפקד דיירים במוסדות לינה הן:

- לכלול את אוכלוסיית דיירי מוסדות לינה באומדנים הדמוגרפיים, ובמיקומו הגאוגרפי של המוסד.
- לספק נתונים ותוצרים על אוכלוסייה זו.

במסגרת מפקד האוכלוסין שנערך אחת לעשור, נחקר גם מדגם של דיירי המוסדות (בשיעור דומה למדגם הכללי באוכלוסייה), לצורך קבלת מידע חברתי-כלכלי עליו.

אחת לשנתיים נבנית בלמ"ס רשימה של כל מוסדות הלינה באמצעות מידע מינהלי קיים, ומידע מארגוני גג. פעילות זו מבוצעת כחודשיים לפני "המועד הקובע" – התאריך שאליו יתייחסו הנתונים במפקד דיירים במוסדות לינה.

בחודשים שלאחר המועד הקובע, מבוצע בלמ"ס מפקד דיירים במוסדות לינה. המפקד כולל את כל דיירי המוסדות, ונאספים בו נתונים דמוגרפיים וגאוגרפיים בלבד הכוללים: מספר זהות או דרכון, שם פרטי, שם משפחה, תאריך לידה, ארץ לידה, שנת עלייה, מין, שם אב.

הנתונים נאספים בלמ"ס על ידי סוקר הפונה לאיש הקשר במוסד.

5.3. בנייה ודיר

מספר דירות למגורים לפי מרשם מבנים ודירות

מקור הנתונים הוא מרשם מבנים ודירות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה המבוסס על קובצי הארנונה של הרשויות המקומיות. לכל נכס החייב בתשלומי ארנונה רשומה נפרדת. מקבצים אלה מנוכים בשלב הראשון כל הנכסים שאינם משמשים למגורים על-פי הגדרת הרשות. בהקשר זה יש לציין כי רוב המוסדות, כמו בתי אבות, מעונות סטודנטים ופנימיות תיכוניות שבהם מתגוררים דיירים, אינם מוגדרים בדרך כלל כנכסים למגורים. בכל יישוב מתקבלות התוצאות של ספירות הנכסים המשמשים למגורים (בירושלים הנתונים כוללים את מזרח העיר).

5.4. תשתיות ושירותים עירוניים

פסולת

נתוני כמויות הפסולת מתקבלים מהרשויות המקומיות. נתונים חסרים התקבלו בלמ"ס מאגף פסולת מוצקה במשרד להגנת הסביבה.

עבור רשויות שלא דיווחו ללמ"ס ושלא דיווחו למשרד להגנת הסביבה, בחישוב נתונים מסכמים לפי מעמד מוניציפלי, נזקפו נתונים חסרים בעזרת מודל זקיפה שנבנה בלמ"ס בשיטת ה-Hot-Deck. הזקיפה מבוססת על "השכן הקרוב ביותר" להשלמת הערך החסר לפי צורת היישוב, האשכול החברתי-כלכלי והמחוז או לפי נתוני שנים קודמות. החישוב לשנת 2018 מבוסס על ממוצע אוכלוסייה בשנת 2018.

מגבלות הנתונים וקריטריונים לפרסום

הרכב הפסולת המדווחת עבור כל יישוב אינו אחיד. יש יישובים שכוללים רק חלק ממרכיבי הפסולת המוצקה.

בפרופיל של כל רשות מקומית מוצגים נתונים שנאספו על-ידי הלמ"ס ועל-ידי המשרד להגנת הסביבה, ואילו בפרופילים: כלל ארצי, סך כל העיריות, סך כל המועצות המקומיות וסך כל המועצות האזוריות, מוצגים נתוני פסולת שנגזרו מנתוני הלמ"ס, מנתוני המשרד להגנת הסביבה ונתונים זקופים.

הערה: נתוני הפסולת כוללים פסולת למחזור.

5.5. התקציב הרגיל

הכנסות של הרשות מארנונה למגורים – שיטת חישוב

יחס גבייה ב-% לכלל החיובים למגורים = (סך הכל גביית ארנונה למגורים בשנת הדוח חלקי סך הכל חיובים נטו של ארנונה למגורים) $\times 100$.

יחס גבייה ב-% לחיוב השנה למגורים = $100 \times$ (סך הכל גבייה השנה חלקי סך הכל חיוב בשנת החשבון)

סך הכל גביית ארנונה למגורים בשנת הדוח = גבייה השנה + גביית פיגורים.

סך הכל חיובים נטו של ארנונה למגורים = יתרה לתחילת שנה + חיוב בשנת החשבון + הפחתת פטורים, שחרורים והנחות + העברה מחובות מסופקים/לחובות מסופקים (אומדן של חובות שגבייתן מוטלת בספק).

חיוב בשנת החשבון (למגורים) = חיוב ראשוני + חיוב ריבית והצמדה על שוטף + חיוב ריבית והצמדה בגין חובות קודמים + חיוב נוסף/ביטול נוסף.

סך הכל פטורים, שחרורים והנחות (למגורים) = פטורים בשנה שוטפת + פטורים בשנים קודמות + מחיקת חובות/חובות אבודים + הנחות על-פי דין + הנחות על-פי ועדה + הנחות מימון.

חיובי ארנונה: מתייחסים לנתוני "חיוב ראשוני" – אינם כוללים את השינויים בסכומי המס בשל הצמדה ואת הגידול הטבעי שחל במהלך השנה כתוצאה מתוספת נכסים.